

NOVICE OBČINE RAČE-FRAM

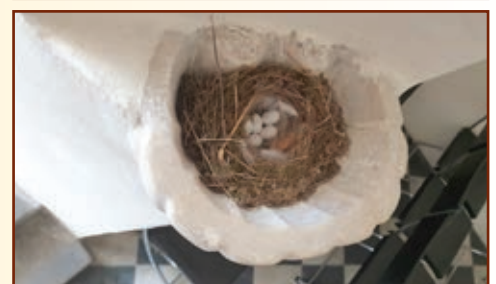
Št. 89-2/2021; junij/julij 2021

73 usebine Novic

www.race-gram.si

ŽUPANOV UVODNIK

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Ko začnem s pisanjem tega uvodnika, je za nami že dobra polovica junija. Za nami pa je uradno tudi epidemija, ki nam je v preteklih mesecih precej spremenila način življenja, navade, odnose in še marsikaj. Nič kaj prijetni dnevi so, upam, za zmeraj za nami. Počasi in vztrajno dosegamo predpisane covid kazalnike in se približujemo zeleni fazi, ko bi se naj življenje normaliziralo, ko bi naj zadihali s polnimi pljuči in se svobodno družili, potovali ... Vseeno pa moramo ostati previdni. Če želimo čim bolj normalno življenje v jeseni in pozimi in potem naprej, je odgovorno, da se cepimo. Cepljenja ne smemo jemati kot prisilo, ampak kot znak skrbi družbe za zdravje in kot privilegij, ki ga je deležen manjši del človeštva, pa tudi kot sredstvo, s katerim bomo lahko epidemijo čimprej pustili za sabo. Kljub temu, da smo neprekinjenih osem mesecev (od tega skoraj polovico letošnjega leta) preživeli v epidemiji, nas 'korona' ni ustavila.

Na področju nadaljnjega razvoja občine in investicij je leto 2021 najbolj intenzivno, saj za investicije iz letošnjega proračuna namenjamo več kot 5 mio EUR. Največ do sedaj. Končno smo začeli z izgradnjo dolgo predvidene nove čistilne naprave(ČN). Vrednost investicije presega 3 mio EUR. Kljub temu, da je gradnja ČN velik finančni zalogaj, druge investicije niso zastale. Tako gradimo nov zbirni center za odpadke, obnavljamo prostore za knjižnico v gradu Rače, gradimo pumptrack in skate park za mlade, začeli smo z obnovo šestih odsekov cest v skupni dolžini več kot 6 km, obnavljamo vodovodno omrežje, v teku sta gradnja in širitev kanalizacijskega omrežja v skupni dolžini 1,5 km, načrtujemo gradnjo dveh igrišč za mali nogomet z umetno travo v Račah in Framu, nadaljuje se pridobivanje dokumentacije za izgradnjo podvoza pod železnico ter za brv za pešce in kolesarje preko avtoceste. Aktivnosti je veliko, predvsem na komunalnem področju potekajo po vseh vaseh. Investicijsko aktivni pa so tudi v društvih, ki so pridobila sredstva na občinskem razpisu.

Kljub temu, da je korona pustila posledice na zdravstvenem, gospodarskem, družbenem, pa tudi v zasebnem življenju, je prav, da začnemo živeti normalno in da tudi praznujemo. 27-o leto živimo v lastni občini, 30 let živimo v lastni državi - oboje je razlog za praznovanje. To za zgodovino sicer niso visoke obletnice, za nas, ki smo kot država in kot občina začeli na novo, pa je za nami že kar dolga prehojena pot, ki je dala številne dobre rezultate. Lahko smo zadovoljni, da nam je bila zaupana samostojna občina in da smo si izborili samostojno državo. Najprej smo se 26. decembra 1990 zelo enotno odločili, da želimo postati samostojni, naslednje leto 25. junija pa smo oklicali svojo državo. Slovenci smo postali končno in spet svoji gospodarji. Postavili smo samostojno in moderno državo Slovenijo. V teh 30-ih letih samostojnosti so se zgodile velike spremembe. Stopili smo v EU, v zvezo NATO, prevzeli smo evro kot plačilno sredstvo, na gospodarskem področju smo nekaj časa veljali celo za 'zvezdo' - kot izstopajoče uspešna mlada država.

Politično nas nenehno premetava sem ter tja, a to se dogaja tudi vsakemu v teh letih, vendar pa vseeno veljamo za državo z velikim potencialom. Ne glede na probleme, ki si jih velikokrat ustvarjamo sami, veljamo za eno bolj razvitih držav na svetu, življenje pri nas je varno, živimo še zmeraj v precej čistem okolju in imamo možnost, da obiščemo kateri koli koteček našega planeta.

Da bomo lahko Slovenci praznovali še veliko 'samostojnih' obletnic, bomo morali - tako kot v preteklosti - ponovno stopiti skupaj, se nasloniti na lastne sile, pokazati enotnost v politiki, ki bo znala povezovati. Tako bo 25. junij, dan državnosti, za vselej ostal tisti mejnik naše zgodovine, ki nas bo navdajal ne le z nacionalnim ponosom, temveč tudi z zavedanjem, da sta naša uspešnost in zadovoljstvo prvenstveno odvisna od nas samih.

Čestitam ob minulem občinskem prazniku in dnevu državnosti! Privoščim vam, da - v čim večji meri cepljeni in ob spoštovanju še veljavnih ukrepov - poleti nadoknadite vsaj del zamujenega v minulem obdobju. Želim vam veliko sonca - tistega na nebu in onega v vas.

Branko LEDINEK,
župan

RAZPISI, POROČILA, OBVESTILA

Na podlagi sklepov št. 229 (sprejet na 27. redni seji Občinskega sveta Občine Rače - Fram, dne 30. 5. 2018) in št. 61 (sprejet na 7. redni seji, dne 5. 11. 2019), Občinska uprava Občine Rače - Fram objavlja naslednji

JAVNI RAZPIS za dodelitev žepnin dijakom in študentom za šolsko/študijsko leto 2021/22

1. Predmet razpisa:

Predmet razpisa so sredstva za žepnine v šolskem/študijskem letu 2021/22. Žepnina znaša 50,00 EUR mesečno na upravičenca.

Žepnina bo prosilcem (tako dijakom kot študentom) dodeljena za deset (10) mesecev in sicer za obdobje od 1. septembra 2021 do 30. junija 2022.

2. Pogoji razpisa

Pravico do prejemanja žepnine imajo vsi dijaki in študenti, ki izpolnjujejo osnovne splošne in posebne pogoje, kot sledi:

1) **osnovne splošne pogoje** izpolnjujejo tisti dijaki in študenti, ki:

- imajo v času oddaje vloge stalno prebivališče na območju občine Rače - Fram,
- se pravočasno prijavijo na javni razpis za dodelitev žepnin,
- oddajo popolno vlogo;

2) **posebne pogoje:**

a - **velja za dijake, ki:**

- v času vložitve vloge še niso dopolnili 20 let,
- niso vpisani v programe samoizobraževanja ali poklicnega tečaja,
- imajo status dijaka od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2022;

b - **velja za študente:**

- če študenti 1. letnikov vseh študijskih programov do vključno 30. 6. 2022 ne bodo starejši od 21 let (torej tisti, ki so bili rojeni po 30. 6. 2001),
- študentom žepnina pripada za 1. bolonjsko stopnjo (raven 6) in 2. bolonjsko stopnjo (programi 3 + 2, 4 + 1 ali enoviti magistrski študij – raven 7) in za čas statusa absolventa, v kolikor v času vložitve vloge še niso dopolnili 25 let,
- če študenti medicine (tudi veterinarske) v času vložitve vloge niso starejši od 27 let.

3. Dokumentacija, potrebna za rešitev vloge za pridobitev žepnine:

Za rešitev vloge so potrebna naslednja dokazila, ki jih je k vlogi dolžan priložiti vlagatelj:

- originalno potrdilo o šolanju za dijake oz. originalno potrdilo o vpisu za študente (velja za vse);
- kopijo osebnega dokumenta (osebna izkaznica, potni list) ali druga dokumentacija, iz katere je razviden točen naslov stalnega prebivališča vlagatelja;
- fotokopijo bančne kartice transakcijskega računa prosilca, iz katere je dobro vidna številka računa (velja za tiste vlagatelje, ki bodo vloge izpolnjevali ročno in ne računalniško).

4. Rok in način prijave na razpis:

Prosilec vложи vlogo za pridobitev žepnine na obrazcu, ki bo od 20. avgusta 2021 dalje na voljo v prostorih Občinske uprave Občine Rače - Fram (kontaktna oseba za pojasnila: Simona Antolič) ter na spletnih straneh Občine Rače - Fram (naslov: www.race-fram.si), pod pasico E-OBČINA ter rubriko »Vloge in obrazci«.

Vlog ne pošiljajte z redno ali z elektronsko pošto! Vloge z vsemi prilogami je potrebno obvezno vložiti fizično/osebno (zaradi dodelitve in seznanitve vlagatelja s šifro, pod katero bo vloga vodena, obravnavana in bo o njej odločeno) in sicer v času uradnih ur (v ponedeljek med 8. in 12. uro ter med 13. in 15. uro, v sredo med 8. in 12. uro ter med 13. in 17. uro in v petek med 8.00 in 13. uro).

Vloge vložite na sedežu Občine Rače - Fram, Grajski trg 14, Rače (pri Tamari Repnik), v naslednjih terminih:

- dijaki od 25. avgusta do vključno 6. septembra 2021,
- študenti od 27. septembra do vključno 8. oktobra 2021.

Roke za oddajo vlog je potrebno dosledno upoštevati - vlog za dodelitev žepnine pred objavljenimi roki in po poteku teh rokov ne bomo sprejemali!

Zaradi organizacije dela občinske uprave vas prosimo tudi, da upoštevate, da bomo vloge za dijake in študente zbirali ločeno.

5. Rok za odločitev o vlogi:

O vlogah bo (pod šifro) odločeno s skupnima odločbama (posebej za dijake in študente), ki bosta izdani najkasneje do 8. oktobra 2021 za dijake in najkasneje do 8. novembra 2021 za študente ter javno objavljeni na oglasni deski Občine Rače - Fram, Grajski trg 14, Rače ter na spletni strani www.race-fram.si.

Realizacija prvega nakazila (s poračuni za čas od septembra 2021 dalje) je predvidena do konca novembra 2021.

Prejemnikom žepnin bodo v nadaljevanju šolskega leta sredstva nakazana na transakcijski račun najkasneje do 15. v mesecu za pretekli mesec.

OBČINA RAČE - FRAM

Letno poročilo o pitni vodi za javni sistem oskrbe s pitno vodo v občini Rače - Fram za leto 2020

UVOD

Režijski obrat Občine Rače - Fram upravlja z lokalnimi vodovodnimi sistemi (LVS): LVS Morje, LVS Ranče in LVS Fram, ki oskrbujejo s pitno vodo okrog 4.750 uporabnikov in distribuirajo v omrežje okrog 170.000 m³ vode na leto. Območje se oskrbuje s pitno vodo iz skupno štirih vodnih virov (Menart, Eberli, Raščenkove toplice in Dominek – trenutno ni v uporabi). Skupna izdatnost vodnih virov je cca 26 l/s. Vodo skladiščimo v skupno šestih vodohranih: Jug Ranče, Nacek Planica, Lepi vrh Kopivnik, Strehar Morje, Pečovnik Fram in Novi vodohran Fram.

V okviru notranjega nadzora in spremljanja stanja v oskrbi s pitno vodo ima Režijski obrat Občine Rače - Fram z Nacionalnim laboratorijem za zdravje, okolje in hrano sklenjeno Pogodbo o vzorčenju pitne vode. Na osnovi prejetih analiz (mikrobiološke se izvajajo vsaj enkrat mesečno, kemijske pa enkrat letno) s strani Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano se v primeru neskladnosti pitne vode izvajajo ustrezni dezinfekcijski ukrepi. Notranji nadzor je vzpostavljen na osnovah HACCP sistema, ki omogoča prepoznavanje mikrobioloških, kemičnih in fizikalnih aneksov, ki lahko predstavljajo potencialno nevarnost za zdravje ljudi, in določa izvajanje potrebnih ukrepov ter vzpostavljanje stalnega nadzora na tistih mestih oskrbe s pitno vodo, kjer se tveganja lahko pojavijo.

Ob notranjem nadzoru na osnovi HACCP sistema nadzira kakovost pitne vode tudi Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH) z državnim monitoringom.

Zdravstveno ustreznost in skladnost pitne vode smo v okviru notranjega nadzora, monitoringa pitne vode in internega nadzora ocenjevali na podlagi opravljenih mikrobioloških, fizikalno kemijskih preskušanj in terenskih meritev, v skladu s Pravilnikom o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/9 in 74/15).

Rezultati mikrobioloških in fizikalno kemijskih preskušanj so prikazani v tabelah (v nadaljevanju).

1. Javni sistem oskrbe s pitno vodo

1.1 LV Morje

Vodovodni sistem Morje se napaja iz vodnega vira 'Raščenkove toplice'. Oskrbovalno območje zajema naselja: Planica, Kopivnik, del Loke pri Framu in del naselja Morje. S pitno vodo se iz vodovodnega sistema LV Morje oskrbuje okrog 218 odjemalcev (gospodinjstev). Dezinfekcija pitne vode se je opravljala s kloriranjem vode (dezinfekcijsko sredstvo NaOCl), drugih postopkov priprave pitne vode ni. V celotnem sistemu prevladuje podzemni izvirski tip pitne vode.

1.2 LV Ranče

Vodovodni sistem Ranče oskrbuje s pitno vodo 115 gospodinjstev. Napaja se iz vodnega vira 'Menart'. V sistemu prevladuje podzemni izvirski tip pitne vode. Dezinfekcija pitne vode se je opravljala s kloriranjem vode (dezinfekcijsko sredstvo NaOCl).

1.3 LV Fram

Vodovodni sistem Fram oskrbuje s pitno vodo 1.385 gospodinjstev. Vodovodni sistem se napaja iz dveh vodnih virov: 'Eberli' in 'Dominek'. Oskrbovalno območje zajema naselja: Fram, del Morja, del Bukovca, Ješenca, Požeg in del naselja Rače. V sistemu prevladuje podzemni izvirski tip pitne vode. Dezinfekcija pitne vode se je opravljala s kloriranjem vode (dezinfekcijsko sredstvo NaOCl).

2. Analize - notranji nadzor

Vodovod	MKB Skupaj	MKB neskladni	MKB - ime neskladnega parametra	MKB - zdravstveno neustrezni	KEM skupaj	KEM neskladni	KEM – ime neskladnega parametra	KEM – zdravstveno neustrezni
LV Morje	12	1	KB	0	1	0	-	0
LV Ranče	13	2	KB, št.mikro. 37	0	1	0	-	0
LV Fram	27	3	ECH, KB, št.mikro. 22 in 37	1	2	0	-	0

Pojasnilo:

Ugotovljena neskladja analiz rednega internega nadzora nakazujejo pomanjkljivo izpiranje internega hišnega omrežja v času vzorčenja oz. dotrajanost omrežja.

Na osnovi odvzetih kontrolnih vzorcev notranjega in državnega monitoringa je bilo ugotovljeno, da na javnem primarnem in sekundarnem omrežju ni bilo večjih neskladij. V veliko primerih je vzrok za razvoj mikroorganizmov, ki so škodljivi zdravju, zastajanje vode v neustrezno izvedeni vodovodni napeljavi v starejših in dotrajanih objektih. Vzrok nastalih neskladij je v pomanjkljivo izvedenih ali slabo vzdrževanih hišnih internih omrežjih.

Upravljalci internih omrežij, predvsem šole in vrtci, so seznanjeni s postopki spiranja (kdaj in kako) vodovodne napeljave. V vseh primerih je šlo za manjša neskladja, ki niso predstavljala nevarnosti za zdravje uporabnikov.

3. Državni monitoring

Vodovod	MKB Skupaj	MKB neskladni	MKB - ime neskladnega parametra	KEM skupaj	KEM neskladni	KEM – ime neskladnega parametra	KEM – zdravstveno neustrezni
LV Morje	2	1	KB	0	0	-	0
LV Ranče	2	0	0	0	0	-	0
LV Fram	4	1	KB	1	0	-	0

Posamezni odvzeti vzorci pitne vode, ki so bili vzorčeni v okviru državnega monitoringa na javnem vodovodnem omrežju, so bili neskladni z zahtevami, ki jih določa Pravilnik o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09 in 74/15). V teh primerih smo izvajali ukrepe v skladu z določili HACCP-a. V času odvzema vzorcev, v sklopu analiz državnega monitoringa, so bili vsi odvzeti vzorci zdravstveno ustrezni. Gre za neskladja zaradi indikatorskih parametrov, ki zgolj nakazujejo na morebitni neustrezni vzorec.

V kolikor je bila ugotovljena neskladnost v zasebnih hišnih omrežjih, smo kot upravljevec javnega vodovodnega omrežja lastnika obvestili o neskladnosti vzorcev, pozvali k dezinfekciji in izpiranju sistema ter ga poučili o postopkih dezinfekcije ter priprave pitne vode v skladu s spletnimi navodili NIJZ RS.

4. Zaključek

Kakovost pitne vode v javnem vodovodnem omrežju, ki jo je v letu 2020 dobavljal Režijski obrat Občine Rače - Fram, ocenjujemo kot zdravstveno ustrezno.

Posamezna odstopanja so se pojavila v zasebnih vodovodnih sistemih ter v internih hišnih priključkih javnega vodovodnega omrežja, zato smo pozvali uporabnike zasebnih sistemov k priključitvi na javno vodovodno omrežje v upravljanju Režijskega obrata Občine Rače - Fram. Obstoječe uporabnike javnega vodovodnega omrežja v upravljanju Režijskega obrata Občine Rače - Fram pa smo pozvali k sanaciji hišnega omrežja.

Ugotavljamo, da sta sistem HACCP in njegovo izvajanje ustrezno vzpostavljena.

OBČINA RAČE - FRAM

Pripravili:

Samo RAJŠP, Mateja FREŠER, Gregor OVNIK

Občina NI upravna enota oz. krajevni urad!

Tok-tok-tok...

»Oprostite, kaj tu (in pokažejo na vrata Krajevnega urada Rače, torej ene od izpostav Upravne enote Maribor) pa ne delajo?« se pogosto vrstijo vprašanja strank ob petkih, tu in tam pa tudi ob torkih in četrtek, ko krkanje na vrata krajevnega urada tudi tedaj, ko ni čas poletnih dopustov, ne doživi odziva.

Povemo, kdaj ima KU Rače (na lokaciji Grajski trg 14, Rače – v gradu) uradne ure za stranke (v času nastajanja tega prispevka, to je sredi junija 2021, so te ob ponedeljkih in sredah) in dodamo še, da lahko zadevo, če je nujna, kateri koli delovni dan v tednu (v času uradnih ur) uredijo na sedežu UE Maribor, Ul. heroja Staneta 1, Maribor (ali na kateri drugi upravni enoti na območju Slovenije).

»Saj bi rabil-a samo 'štempl', mi ga lahko daste vi?' je v približno polovici primerov naslednje zastavljeno vprašanje.

In ko pojasnimo, da to ni mogoče in da stvar ni tako preprosta, saj je občina eno (reševanje zadev na lokalni ravni), upravna enota in s tem tudi krajevni uradi pa nekaj čisto drugega (državni uslužbenci), in da smo posledično pristojni za reševanje popolnoma različnih zadev, se komunikacija običajno zaključi z zahvalo in razumevanjem, včasih pa tudi z jezo, nerganjem in kakšno sočno ali celo grozečo s strani tistih, ki jim resnično nikakor ne moremo pomagati, čeprav bi jim to želeli.

Čakanje strank na grajskem hodniku in pred vrati KU Rače, ko je ta (po predhodni daljši zaprtosti zaradi epidemije covid-19) letos znova pričel z uradnimi urami (sprva le enkrat tedensko, kasneje dvakrat – ob ponedeljkih in sredah). Kasneje se je gneča samo še stopnjevala, posebej še zaradi oddaje obrazcev za pridobitev mobilne identitete smsPASS • foto: S. A.

Da bi bilo pravilne informiranosti, potrebne osveščenosti in želenega razumevanja čim več, naj – čeprav smo tudi v Novicah to v preteklosti že podrobneje pojasnjevali – znova vsaj v grobem spomnimo, kaj je mogoče urediti na upravni enoti (del tega, ne pa vse, pa tudi na krajevnih uradih):

»Na upravni enoti vodimo upravne postopke na I. stopnji in izvajamo določene upravne naloge z delovnih področij posameznih ministrstev. Izdajamo osebne izkaznice, potne listine, vozniška dovoljenja, orožne liste, izpiske iz matičnih registrov ter gradbena in uporabna dovoljenja. Urejamo odobritev pravnih poslov s kmetijskimi zemljišči, javnih prireditev ter pravic na področju vojnih invalidov, žrtev vojne in vojnih veteranov. Pristojni smo tudi za izdajanje enotnih dovoljenj za prebivanje in delo tujcem ter odobritev sprejema v državljanstvo Republike Slovenije,« uvodoma navajajo na spletni strani UE Maribor.

Za objavo v tokratnih Novicah smo s strani UE Maribor želeli pridobiti tudi informacijo, kako bo z delovanjem krajevnih uradov v času letnih dopustov (julija, avgusta), ko so bili v preteklih letih zaprti. Žal ta podatek do oddaje glasila v tisk še ni bil na voljo.

Kontakt Krajevnega urada Rače: 02/609-60-21.

OBČINA RAČE - FRAM

**Naša država Slovenija je
25. junija 2021 obeležila 30 let,
odkar je formalno postala neodvisna.**

Čestitamo!

IZ DELA OBČINSKE UPRAVE

NAŠE TRENUTNE INVESTICIJE VEČJEGA OBSEGA

Kot vsako leto, se tudi letos (tokrat še posebej intenzivno in v dodatno povečanem obsegu) v naši občinski upravi prioriteto posvečamo investicijam. Trenutno jih poteka kar nekaj, na vseh področjih, predvsem pa v smislu izboljšanja pogojev za izvajanje komunalnih storitev kot tudi za napredek na področju družbenih dejavnosti (kultura, šport).

V nadaljevanju predstavljamo peščico naših aktivnosti - zgolj tiste največje investicije, ki so v teku in bodo z realizacijo še občutneje dvignile standarde bivanja v naši občini.

Čistilna naprava, zbirni center za ločeno zbiranje odpadkov, knjižnica, pumtrack poligon, skate park ...

• Čistilna naprava Rače

V prejšnji številki Novic Občine Rače - Fram smo vas z veseljem obvestili o pričetku gradnje težko pričakovane nove čistilne naprave v Račah.

Kljub deževju, ki nas je v pomladnih mesecih spremljalo skoraj vsak dan, lahko vseeno zapišemo, da s terminskim planom ne zamujamo. Gradnja torej napreduje po načrtani poti in poteka v skladu s predvideno dinamiko.

Realizirana je že 'prva faza' gradnje - gradbeni del SBR bazenov. Gre za velik objekt zunanjih gabaritov dolžine 56 m, širine 12,80 m in globine 6,20 m, ki ga sestavljajo dva biološka bazena, vsak volumna 1.748 m³, ter vmesni bazen za denitrifikacijo (selektor).

V teku je izgradnja iztočnega merilnega mesta ter prevezave za zagotovitev začasnega delovanja čistilne naprave, kar je potrebno za prehod v izvedbo 'druge faze', ki se bo predvidoma pričela sredi letošnjega julija in bo zajemala rušitev obstoječih objektov z gradnjo tehnološkega objekta.

• V pričakovanju Knjižnice Rače

Grad Rače dobiva nove vsebine. Z začetkom izvajanja rekonstrukcije prostorov in spremembo namembnosti dela obstoječih praznih prostorov smo odločno zakorakali k cilju, s katerim bo občina pridobila nove kulturne prostore z novimi vsebinami. Namenjeni bodo zadovoljevanju potreb občanov po izobraževanju, raziskovanju, kulturi in razvedrilu ter razvijanju in utrjevanju pismenosti. Govorimo o projektu rekonstrukcije in spremembe namembnosti obstoječih prostorov v gradu Rače v prostore knjižnice. **V bodoči Knjižnici Rače bo omogočen dostop do gradiva in informacij ter uporabe gradiva, služila bo utrjevanju bralne kulture ter aktivnega in ustvarjalnega preživljanja prostega časa.** Za te namene bo občanom ponujala (poleg gradiv) tudi prostor in opremo.

Na javni razpis za izbor izvajalca gradbeno-obrtniških ter instalacijskih del sta se prijavila le dva izvajalca. Nižje število prijavljenih izvajalcev gre verjetno pripisati trenutni gospodarski rasti v sektorju gradbeništva in posledično povečani ponudbi novih gradbenih projektov na trgu.

Z izbranim izvajalcem FM PROJEKT d.o.o. smo maja 2021 podpisali pogodbo in junija že pričeli z deli.

Podpis pogodbe za dela, povezana z udejanjenjem enote knjižnice v Račah • foto: S. A.

Prostori knjižnice bodo merili 167 m² in so umeščeni v pritličnem, severovzhodnem delu gradu. Dostop in vhod v knjižnico bosta iz tlakovanega grajskega dvorišča. Prostori so zasnovani tako, da bodo zagotavljali neoviran dostop, vstop in namensko uporabo. Knjižnica bo zajemala velik osrednji prostor z izposojevalnim delom. Imela bo ločene prostore za cicibane, mladino, odrasle ter servisne potrebe.

Obnova starih grajskih prostorov, namenjenih knjižnici, zahteva subtilni pristop, saj z deli posegamo v kulturni spomenik posebne vrednosti. Zato izvedba del narekuje dodatno previdnost in nadzor, ki bo potekal pod budnim očesom Zavoda za varovanje naravne in kulturne dediščine.

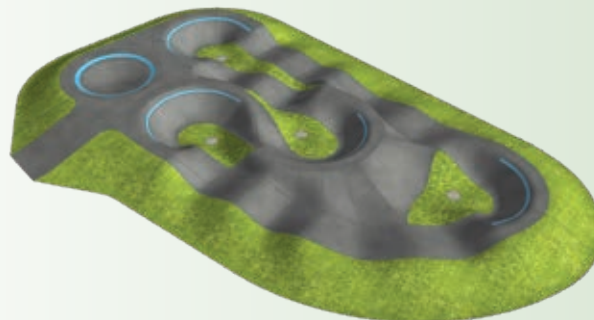
Kljub številnim izzivom, ki spremljajo izvedbo projekta, stremimo k cilju, da bi lahko letošnji čarobni december še dodatno obogatili z otvoritvijo knjižnice.

• Ureditev novih športno rekreativnih površin

Z veseljem lahko zapišemo, da bo večletna želja ljubiteljev rolanja tokrat vendarle izpolnjena.

Ob javnem igrišču in fitnesu v naravi v Račah smo namreč pričeli z novogradnjo trenutno zelo popularnega poligona, tako imenovanega pumtrack poligona, ki predstavlja inovativno športno infrastrukturo, ter z izgradnjo skate parka.

Asfaltni pumtrack poligoni predstavljajo atraktivno, razgibano, a varno športno infrastrukturo, ki privabi zelo širok spekter uporabnikov. Konfiguracija pumtrack poligona omogoča varno in zabavno izkušnjo tako najmlajšim in začetnikom, ki se po poligonu le vozijo, kot tudi vrhunskim športnikom, ki večino grbin preskočijo.

V občini Rače - Fram (v neposredni bližini OŠ Rače oz. tamkajšnje enote vrtca) gradimo pumtrack poligon (računalniška projekcija)

Vožnja po pumtrack poligonu, ki je zabavna dogodivščina tudi za kratkohlaničnike, bo kmalu mogoča tudi na območju naše občine

Asfaltna vozna površina poleg tega omogoča uporabo ne le kolesarjem, temveč vsem uporabnikom športnih rekvizitov na kolesih, kot so na primer rolke, rolerji, skiroji itd.

Skate park (oziroma slovensko rolkarski poligon) je namenski športni objekt za širok spekter uporabnikov različnih starosti na športnih rekvizitih, kot so na primer rolke, BMX kolesa, rolerji, skiroji itd.

Poleg asfaltnega pumpracka nastaja še skate park (računalniška projekcija)

Že letos bomo lahko tudi v naši občini – kot na posnetku s Skšparka Maribor (splet) – občudovali virtuoze na rolkah, BMX kolesih, rolerjih ipd. • foto: Jernej Zadravec

V sklopu projekta širitve športnih površin bomo uredili tudi dodatna parkirna mesta in prostor ustrezno opremili. Glavni namen takšnega projekta je hkratna zagotovitev varnega mesta za druženje, sprostitvev in izvajanje urbanih športov za vse občane in širšo javnost.

Pripravila: Mateja FREŠER

Investicije na komunalnem področju

Čeprav cestno-komunalno gospodarstvo, ki je v domeni občine, zajema širši spekter dejavnosti, bomo tokrat izpustili vse ostalo in se posvetili zgolj kratkemu opisu trenutnih investicij.

• Obnova šestih odsekov občinskih cest

Za obnovo šestih odsekov občinskih cest v letu 2021 je bilo na javnem razpisu kot najugodnejši ponudnik izbrano Cestno podjetje Ptuj d.d. Pogodba z izvajalcem je bila podpisana v začetku junija 2021.

Po predloženem in s strani gradbenega nadzora potrjenem terminskem planu so se pripravljala dela začela izvajati 15. 6. 2021.

Obnova lokalne ceste - Planica

Predvidoma v prvi polovici novembra 2021 bodo dela zaključena.

Obnovljenih bo naslednjih šest odsekov občinskih cest: Gozdna in del Mejne ulice v Račah, ulica Ob potoku v Račah, del lokalne ceste na odseku Cveček-Kobalej v Planici, del ulice Tajna in del ceste na Bukovec v Morju ter lokalna cesta od mostu pri bivšem gostišču Riba v Framu do Rudolfov v Rančah. Skupna dolžina odsekov znaša skoraj šest kilometrov. Zraven obnove voziščnih konstrukcij bo urejeno tudi odvajanje meteornih vod s cestišča. Po potrebi bodo na posameznih odsekih sopoloženi tudi komunalni in energetski vodi (vodovod, telekomunikacije, elektro vodi, javna razsvetljava).

Foto: Nataša Jambrovič Marin

V času izvajanja del so postavljene delne ali po potrebi popolne (v času asfaltiranja) zapore cest. Na območje gradbišča je omogočen dostop stanovalcem in intervencijskim vozilom, ostale udeležence v prometu pa prosimo za koriščenje obvozov.

Za strpnost in razumevanje se vnaprej zahvaljujemo.

• Nadgradnja zbirnega centra komunalnih odpadkov v občini Rače - Fram

Obstoječi zbirni center za ločeno zbiranje kosovnih odpadkov v Račah zaradi premajhnih odlagalnih površin in oteženega odlaganja predvsem večjih kosovnih odpadkov ne zagotavlja zelenih standardov. Posledično smo pristopili k nadgradnji obstoječega zbirnega centra (ZC) v Račah. Izvajalec gradbenih del je podjetje MATA TIM d.o.o., ki je bilo z najugodnejšo ponudbo izbrano na javnem razpisu.

Rokovanje po sklenitvi pogodbe za nadgradnjo ZC Rače
Foto: Simona Antolič

Nadgradnja zajema umestitev nadstrešnice z dvignjenim platojem za lažje deponiranje kosovnih odpadkov, krožno cestno navezavo znotraj območja zbirnega centra s parkiriščem za zaposlene, odprt plato za deponiranje ter obnovo razsvetljave in postavitve varovalne ograje z video nadzornim varnostnim sistemom.

Posnetek z gradbišča bodočega rekonstruiranega ZC Rače;
14. 6. 2021

Dela bodo zaključena predvidoma konec oktobra 2021.

V času nadgradnje je zbirni center za ločeno zbiranje kosovnih odpadkov v Račah zaprt. Občani občine Rače - Fram lahko do ponovnega odprtja ZC v Račah ločene kosovne odpadke v omejenih količinah in s potrdilom

o vključenosti v sistem odvoza komunalnih odpadkov brezplačno odložijo na odlagališču Pragersko. Obenem prosimo, da v času trajanja investicije odpadkov ne odlagate pred ZC v Račah.

Računalniška simulacija bodočega videza ZC v Račah

• Zamenjava dotrajanega transportnega vodovoda na delu Ptujске ceste v Račah

Zaradi nezadovoljivega preseka obstoječih vodovodnih cevi in večjega števila okvar zaradi dotrajanih cevi smo maja letos pristopili k zamenjavi transportnega voda na delu Ptujске ceste v Račah.

Zamenjava transportnega vodovoda

V dolžini približno enega kilometra vgrajujemo vodovodno cev dimenzije DN110. V sklopu zamenjave transportnega voda sopolagamo telekomunikacijsko in energetska omrežje. Po potrebi bodo sanirani tudi elektro vodi javne razsvetljave. Po vgradnji navedene infrastrukture bodo zamenjani poškodovani cestni robniki ter v celoti asfaltirana pohodna površina hodnika za pešce. Gradbena dela so se pričela maja, zaključena pa bodo predvidoma avgusta. Za potrebe nemotenega izvajanja gradbenih del je nujna postavitve delne zapore državne ceste. V času izvajanja gradbenih del prosimo voznike za strpnost in razumevanje.

• Zamenjava transportnega vodovoda ob Morski cesti s postavitvijo reducirne postaje za uravnavo tlaka

Tako kot na delu Ptujске ceste v Račah tudi ob Morski cesti v Morju v maju in juniju potekajo gradbena dela, vezana na zamenjavo transportne vodovodne cevi ter

izgradnjo reducirne postaje za nižanje oz. uravnavo tlaka v ceveh.

Nova reducirna postaja za uravnavo tlaka v vodovodnih ceveh v Morju

V dolžini 270 metrov so bile položene cevi dimenzije DN110 z navezavo uporabnikov na novo vodovodno cev ter postavljen dodatni nadzemni hidrant za zagotavljanje požarne varnosti.

Prezava hišnih priključkov na novo vodovodno cev

Vzdolž odseka so bile urejene cestne bankine.

Pred koncem pa le še informacija, da ob vseh naštetih investicijah večjega obsega na komunalnem področju sprotno izvajamo še potrebna vzdrževalna dela, aktiven pa je tudi občinski Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Tako smo se že v drugi polovici junija ozrli proti novemu šolskemu letu in s ciljem zagotavljanja ustrezne varnosti otrok in ostalih udeležencev v prometu pričeli z obnovami talne prometne signalizacije pri šolah in na ostalih lokacijah po občini.

Pripravil: Samo RAJŠP

TURIZEM

Izposoja koles

Občina Rače - Fram je na javnem razpisu LAS DOBRO ZA NAS prejela sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj za izvedbo projekta 'Potuj zeleno' in v okviru slednjega nabavila deset koles, od tega pet električnih in pet navadnih.

Spomin na lansko poletje, ko smo prvič preizkusili nova kolesa, ki so sedaj na voljo za izposajo občanom • foto: S. A.

Kolesa so za brezplačno izposajo sedaj na voljo na lokaciji Medgeneracijskega centra DANica Rače - Fram, na naslovu Nova ulica 3, Rače (bivša Zdravstvena postaja Rače).

Kolesa čakajo, da se popeljete z njimi tudi vi! • foto: Melita Šmid

Izposoja koles je možna na način, da vsak uporabnik kolesa podpiše izjavo o brezplačni izposoji ter pristojni osebi predloži osebni dokument.

Kolo si lahko izposodi polnoletna oseba, mladoletna oseba pa samo v spremstvu starša oz. zakonitega zastopnika, ki podpiše izjavo o izposoji in predloži osebni dokument.

Kolo si lahko uporabnik izposodi:

- od ponedeljka do petka v času od 14.00 do 14.30 ure in vrne naslednji dan, od 12.00 do 13.00 ure.
- v primeru izposoje kolesa v petek uporabnik kolo vrne v ponedeljek, v času od 12.00 do 13.00 ure.

Kontaktna oseba za izposajo koles je vodja MGC DANica Rače-Fram, Melita Šmid, gsm 031 786 167, e-mail: danica.racefram@danica-vogrinc.si.

Pripravila:
Suzana PUNGARTNIK

Čprav v tej rubriki praviloma objavljamo prispevke zaposlenih v občinski upravi, smo se tokrat odločili, da na tem mestu objavimo tudi razmišljanje in sporočilo direktorja Pozejdon turizma d.o.o., ki je s svojo dejavnostjo močno vpet in povezan tudi z dogajanjem na področju lokalnega turizma, o zanimivostih na področju občine Rače - Fram veliko ve in je vse to z veseljem pripravljen deliti tudi s tistimi, ki bi o svetu pred domačim pragom radi izvedeli kaj več. (Uredništvo)

Turizem smo še vedno ljudje

Spoštovane občanke in dragi občani, na zgoraj zapisani rek smo v času korone skoraj pozabili. Verjetno ne samo tega, temveč predvsem druženja, bližino sočloveka, prijateljev in znancev. Pogrešali smo občutek svobode in potrebe po tem, da pobegnemo kam na lepše - bodisi na oddih ali zgolj krajši izlet za regeneracijo in napolnitev praznih baterij.

Mnogi so se šele v času korone, ko smo imeli številne omejitve in 'lockdowne', zavedli pomena svobode in vseh dobrin, ki so nam bile na voljo in za katere se pred tem morda niti nismo preveč, tudi turizma. Marsikomu so se zamajala tla pod nogami. Nenadoma nismo več čutili svobode razprtih kril, s katerimi smo jadrali in potovali na različne konce sveta. Ustavili smo se in se na nek način umirili, kar ni nič narobe. S pomočjo tehnologije so nam nekatere stvari postale enostavnejše. Zadovoljiti smo se morali s spletnimi potovanji in spoznavanjem oddaljenih koščkov sveta s pomočjo računalnika ali tv zaslona. Spoznavati smo začeli domače okolje, odkrivati skrite kotičke sosednjih vasi, morda kakšnega kraja na drugem koncu naše domovine, za katerega bi še pred časom rekli, da ni tam nič zanimivega videti. Pa smo bili presenečeni. Na vsakem koraku kaj novega, nepoznanega, vrednega naše pozornosti. Morda nas je nagovorila kakšna zanimiva zgodba, o kateri prej nismo vedeli prav veliko.

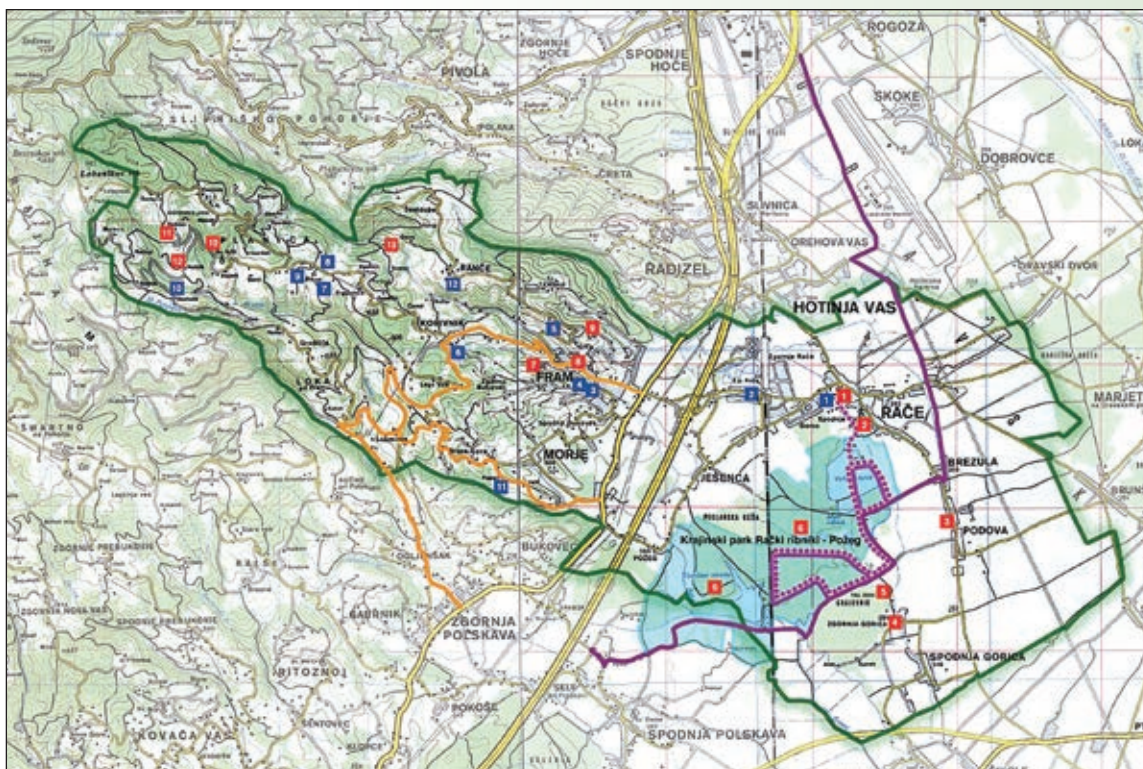
Sedaj, ko se, hvala Bogu, počasi vračamo nazaj proti normalnosti, bi želel, da se zavedamo pomena lokalnega in domačega, da ne zanemarjamo naše dediščine, atraktivnosti lokalnega okolja in da ne spregledamo kakšnega skritega aduta, ki nam je tako rekoč na voljo pred domačim pragom.

Slovenska turistična organizacija (STO) je že lansko leto spodbujala projekt Moja Slovenija, s katerim smo lahko spoznali kraje od blizu in daleč, vključno z njegovimi prebivalci, zanimivostmi in turistično dediščino.

Tudi v naši bližini imamo turistične bisere, ki jih mnogi ne poznate. Ste se kdaj vprašali, kje in kako je potekala ena največjih zarot 17. stoletja proti avstrijskemu cesarju Leopoldu? Koliko vrst ptic, rastlin in živali živi na območju krajinskega parka Rački ribiki - Požeg? Ali veste, da je voda Framskega potoka poganjala številne mline v preteklosti in oskrbovala celo rimski Petovio, današnji Ptuj?

Zanimivosti in zgodb je seveda veliko in te želimo v prihajajočih poletnih mesecih in septembru, ko praznujemo svetovni dan turizma, podeliti tudi z vami. Veseli bomo, če nas boste poklicali, poslali elektronsko sporočilo na info@pozejdon-turizem.com ali nas obiskali, da vam razkrijemo kakšno lokalno zanimivost in zgodbo, da se bosta resnično lahko spočila duša in telo.

Na spletni strani www.pozejdon-turizem.com smo dodali tudi zavihek **Doživite Slovenijo**, kjer vas seznanjamo s **turistično destinacijo Rače - Fram** ter z zanimivo naravno in kulturno dediščino, ki je na voljo v naši občini.

Spoznajte manj in bolj skrite turistične zanimivosti občine Rače - Fram!

Septembra, v sklopu praznovanja svetovnega dne turizma, bomo organizirali brezplačne vodene ogledne gradu Rače in njegove okolice. S tem namenom nas sicer lahko pokličete kadarkoli in se dogovorite za individualni ogled – z veseljem se bomo potrudili za obojestransko zadovoljstvo. Vabimo vas tudi na ogled naše spletne strani in sledenje facebook profilu Pozejdon turizma. Prepričan sem, da boste z našimi vodniki in zgodbami zadovoljni ter da boste spoznali, da smo turizem kljub vsemu še vedno in na prvem mestu ljudje.

Ivan Cankar je nekoč zapisal: »Srečna je pot, če je ljubezen vodnik!«

Želim vam lepe, zaslužene, sproščujoče in nadvse prijetne počitnice, z željo, da vas na vsakem koraku spremljajo sreča, zdravje in ljubezen.

Matjaž TOMANIČ

DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Z vami smo od začetka do konca

Področja, ki jih zajema pojem družbenih dejavnosti, so razporejena po vseh življenjskih obdobjih. Najzgodnejšega obdobja se dotikata sociala (prispevek za novorojence, sofinanciranje prehrane za dojenčke – v obeh primerih gre za nadstandardni program) in otroško varstvo (predšolska vzgoja – vrtci – uresničevanje zakonskih obvez in na občinski ravni dogovorjenih nalog). Z našimi otroki in mladostniki se največ srečujemo v sklopu sofinanciranja programa šolstva in z njim povezanih aktivnosti, pri že tradicionalnem subvencioniranju počitniških letovanj (preko Zveze prijateljev mladine Maribor in OO Rdečega križa Maribor), zadnja leta pa tudi pri subvencioniranju poletnega tabora za učence. Dodeljevanje občinskih žepnin dijakom in študentom je nedvomno ena od tistih (nadstandardnih) storitev naše občine, ki zveni in tudi dejansko je zelo posebna, za upravičence pa seveda mamljiva in očitno mnogim zelo dobrodošla. Zrelost in kasnejša srednja leta običajno prinesejo obdobje najpestrejših dogajanj na osebni ravni posameznika, ko se njegova ednina v večini primerov spremeni v dvojino, s skupnimi močmi pa nato sčasoma nastane množina. Z njo se ves krog začne znova in so spet aktualni otroško varstvo, šolstvo, zdravstvo, sociala, dobrodošla pa je, če je našeto v čim večji meri prepleteno še s sproščujočim športom in navdihujočo kulturo. Upokojitev in jesen življenja imata tako čare kot temnejše plati, ko je po eni strani največ časa za udeležanje družbenih aktivnosti, po drugi pa se na žalost ni mogoče povsem izogniti problematiki staranja in z njo povezanih pojavov. Reševanje vlog za občinsko enkratno denarno pomoč občanom v stiski, subvencioniranje pomoči na domu za starejše in/ali bolne, (so)financiranje institucionalnega varstva osebam, ki iz kakršnega koli razloga ne morejo več bivati doma, za organizirano oskrbo v za to pristojnih zavodih pa sami oz. skupaj z najbližjimi (zavezanci za plačilo) ne zmorejo plačila stroškov ipd. – to so naloge, ki predstavljajo bistvo občinskih pristojnosti na področju socialnega varstva. Občina je deloma vpeta tudi v področje zdravstva na primarni ravni (seveda ne v smislu neposrednega izvajanja osnovnih zdravstvenih, zobozdravstvenih, lekarniških in še kakšnih storitev, temveč predvsem pri zagotavljanju pogojev za zadovoljevanje tovrstnih potreb občanov).

Izpostavljeno je le tisto, kar je morda že samo po sebi občanom nekoliko bolj znano, obstajajo pa še številne 'očem javnosti' nevidne aktivnosti, ki – kapljica na kapljico – zaokrožujejo zgodbo uspešnosti našega dela, govorijo jezik prijaznosti in pripravljenosti pomagati v najrazličnejših življenjskih situacijah ter pomagajo kontinuirano dvigovati ne le število naših občanov, temveč tudi raven njihovega zadovoljstva.

• Pozdravček našim najmlajšim

Odločitev občinskega sveta, da soglasno podpre sprejem pravilnika, na osnovi katerega staršem novorojenk in novorojencev s stalnim prebivališčem v občini Rače - Fram pripada denarni prispevek ob rojstvu otroka, je lani obeležila že polnoletnost.

V minulih dobrih 18-ih letih je bil prispevek uveljavljen za okoli 1.200 otrok. Rekord števila rojenih otrok je še vedno trdno v domeni leta 2014 (97 odobrenih vlog za novorojence), sledijo pa mu leta 2016 z 79 ter leti 2011 in 2018 s 75 odobrenimi vlogami in posledično nakazanimi prispevki. Koronsko leto 2020 je bilo, kar zadeva število uveljavljenih prispevkov za novorojence, vse mesece precej pod dolgoletnim povprečjem, a je december nato vendarle poskrbel, da se je skupno število povzpelo nekoliko nad 50.

Ob rojstvu prvega otroka upravičencem dodeljujemo 250,00 evrov, za drugorojence namenjamo 300,00 evrov, za tretjega in morebitne naslednje otroke pa je iz tega naslova mogoče pridobiti sredstva v višini 400,00 evrov. Vlogo (dostopna v fizični obliki na sedežu občine ali na spletni strani: www.race-fram.si) je potrebno vložiti v roku šestih mesecev od dne, ko posamezen otrok polepša naš svet in ga naredi nežnejšega, ljubeznivejšega.

Od skupno 21-ih vloženih in upravičenih vlog za prispevek za novorojence, ki so jih mladi starši na naš naslov posredovali od aprila do sredine junija 2021 (vloge glasijo na osem deklic in trinajst dečkov, od katerih gre v dvanajstih primerih za prvega, v sedmih primerih za drugega, v enem primeru za tretjega in v enem primeru za petega otroka posamezne družinske skupnosti), objavljamo imena tistih 18-ih otrok, katerih starši so podali privoljenje za objavo tovrstnih podatkov:

Ela Petek, Pia Brumec, Gašper Pepelnik, Jure Vantur, Gal Gaberšek, Lian Simonič, Amelia Veber, Lan Okorn Žuraj, Lucijan Kolar, Iva Kovačič Škerget, Mai Žnuderl, Julian Dukarič, Brin Goljat, Ula Žunko, Mai Kamenik, Lin Lesjak ter dvojčka Filip Ivanovič in Nikolina Ivanovič.

Vsem malčkom in malčicam ter njihovim staršem iskreno čestitamo in želimo veliko zdravih, nepozabno lepih, zabavnih ter srečnih skupnih trenutkov, dni, tednov, mesecev in let!

• Prosta mesta na letošnjem poletnem taboru zapolnjena v roku dveh dni

Tabor za otroke, ki je bil v naši občini doslej izveden tri leta zapored (lani zaradi zagat, povezanih z ukrepi za zaježitev koronavirusa, sicer v nekoliko vsebinsko okrnjeni obliki, a vendarle uspešno in zdravstveno neoporečno), se je v našem lokalnem okolju hitro 'prijel', udomačil in dokazal, kako dobrodošel je za zaposlene starše in njihove osnovnošolske otroke. Koristen je iz več razlogov, predvsem pa zato, ker mlade nadobudneže vsaj za kak teden ali dva odvrne od vseh mogočih e-naprav in pripomočkov ter jih namesto brezdelnega počitniškega dolgočasenja animira z različnimi zanimivimi prostočasnimi aktivnostmi, ob katerih lahko sočasno v živo širijo svoje socialne mreže, njihovi starši pa tedaj ne rabijo biti v službah obremenjeni še z mislimi, kaj neki se dogaja z njihovim otrokom (ali več otroci) doma.

Tabor izvaja Društvo Svizec, OŠ Rače se v tem projektu pojavlja kot partner (v smislu zagotavljanja prostora za dejavnosti, ki se ne odvijajo na prostem) in prehrane za udeležence, Občina Rače - Fram pa v vlogi dvotretjinskega sofinancerja izvedbe tabora za otroke iz naše občine.

V času od 5. julija do 20. avgusta 2021 (7 tednov) bo torej v občini Rače - Fram znova organizirano dnevno varstvo za otroke, ki ga bo mogoče koristiti vsak delovnik od 7. do 16. ure.

Tabor je namenjen otrokom, rojenim leta 2015 in starejšim, vključno do 15. leta starosti. V vsakem od tedenskih terminov je (bilo) na voljo 45 mest, a so bila ta, ko so pri Svizcu startali s prijavi, že po dveh dneh skorajda povsem zapolnjena (z otroki iz občine Rače - Fram, ki imajo pri obravnavi vlog prednost; tabor je sicer v primeru prostih mest omogočen tudi mladim iz drugih občin, ki pa jim v tem primeru občinska subvencija ne pripada). Letos je bil interes za udeležbo res velik in izražen hitro ter nedvoumno. Otroke bodo skozi celodnevno varstvo spremljali strokovno usposobljeni animatorji in učitelji.

Dnevi otrok na poletnem taboru bodo zapolnjeni z raznimi športnimi, ustvarjalnimi, kulturnimi in še kakšnimi vsebinami, ustrežajočimi populaciji udeležencev.

*Tako vroče-hladno in mokro je bilo (med drugim) na taboru lani ...
Foto: Vid Kajnih*

Polna cena tabora je 60,00 EUR/teden, vendar bo strošek za otroke iz naše občine znašal le 20,00 EUR/teden, saj bo 2/3 potrebnega zneska za vsakega udeleženega otroka na taboru, ki ima stalno prebivališče na območju Rač, Brezule, Podove, Sp. Gorice, Zg. Gorice, Ješence, Požega, Frama, Morja, Kopivnika, Ranč, Loke pri Framu, Planice ali Šestdob, izvajalcu zagotovila Občina Rače - Fram iz za te namene planiranih sredstev sprejetega proračuna za leto 2021.

Cena vključuje 5-dnevno varstvo, animacijo, kosilo, popoldansko malico, spletno galerijo fotografij in udeležbo na zaključni prireditvi, če bo letos to mogoče izvesti (ne vključuje pa stroškov vstopnin ipd.).

Kar zadeva nas, nimamo niti kančka dvoma, da bo tabor znova navdušil!

• Dijaki in študentje, znova boste imeli možnost pridobiti občinsko žepnino!

Ne, tudi letos ne želimo, da bi se moral v času izida poletnih Novic kdorkoli ubadati s šolskimi obveznostmi, kaj šele vnaprej skrbeti, kako bo v novem šolskem letu, a nekaj zadev je vendarle potrebno urediti prej, preden koledar obrnemo na september (začetek novega šolskega leta 2021/22 za dijake) oz. oktober (začetek novega študijskega leta za študente).

Ena izmed teh obveznosti je pravočasna oddaja vlog za občinsko žepnino za vse tiste dijake in študente, ki za uveljavitev tovrstne pravice, ki jo že vrsto let mladim priznava naša občina, izpolnjujejo razpisne pogoje (*bodite pozorni na razpis, ki ga objavljamo na straneh 2-3 tokratnih Novic*).

Vse potencialne kandidate za uveljavitev občinske žepnine (ta bo upravičencem ponovno pripadala v višini 50,00 EUR mesečno, za 10 mesecev leta) prosimo, da pred posredovanjem vloge slednjo dosledno izpolnite in priložite ustrezna dokazila.

Tiste, ki na osnovi razpisnih pogojev že sami ugotovite, da do žepnine niste upravičeni (največkrat zaradi preseganja starostne meje za dodelitev), obveščamo, da v postopku reševanja vlog vse okoliščine, ki vplivajo na dodelitev te pravice, dosledno preverjamo in upoštevamo.

POZOR: vse vloge je potrebno v fizični obliki prinesiti (ne poslati po pošti!) na občino, ne rabi pa jih prinesiti vsak osebno (zanj lahko to stori tudi druga oseba, prav tako je dopustno, da ista oseba prinese vloge različnih prasilcev).

Vlagatelji bodo ob oddaji vlog dobili dokument - potrdilo o prejemu vloge in informacijo o dodeljeni šifri (vložni številki), ki jo je koristno shraniti, saj (zaradi varstva osebnih podatkov) skupni odločbi za dodelitev žepnin dijakom in študentom, ki ju bomo izdali in javno objavili, ne bosta glasili na imena in priimke, ampak se bo vsak posamezni upravičenec lahko prepoznal zgolj po dodeljeni šifri.

Vloge za dodelitev občinskih žepnin (te bodo od 20. avgusta 2021 dalje dostopne na sedežu Občine Rače - Fram in na naši spletni strani www.race-fram.si) bomo za dijake zbiral od 25. 8. do vključno 6. 9. 2021, za študente pa od 27. 9. do vključno 8. 10. 2021.

Kot že zapisano, bo o upravičenosti do žepnin odločeno s skupnima odločbama (najprej za dijake, nato za študente), ki bosta v rokih, navedenih v razpisu, objavljeni tudi na naši spletni strani www.race-fram.si.

Upravičene vlagatelje prosimo, da z oddajo vlog ne prehitvate in seveda z njimi tudi ne zamujate.

Tudi v šolskem letu 2021/22 bomo našim dijakom in študentom zagotovili 50 EUR občinske žepnine mesečno oz. 500 EUR letno

Glede na dosedanjo prakso je pričakovati okoli 450 upravičencev, kar pomeni, da bomo za obdobje šolskega leta 2021/22 iz občinskega proračuna za občinske žepnine znova realizirali znatna sredstva (cca 225.000 EUR).

• Pomoč na domu: od 1. 7. 2021 za potrebe naših občanov zaposlenih že 6,5 socialnih oskrbovalk, cene za uporabnike ostajajo nespremenjene

Vse očitnejša dolgoživost naše družbe, znana okoliščina, da bi večina starejših želela čim dlje ostati v domačem okolju ter dejstvo, da so čakalne vrste za sprejem v domove starejših daljše od razpoložljivih prostih mest v njih, botrujejo temu, da se potrebe po nujenju socialno varstvene storitve pomoči družini na domu z leti nenehno povečujejo.

Cilji Evrope in s tem Slovenije za prihodnost se na področju socialnega varstva oz. zagotavljanja dolgotrajne oskrbe starejših oddaljujejo od doslej primarne težnje po gradnji (velikih) domov za starejše. Sedaj se bolj spogledujejo z drugimi oblikami, uporabnikom prijaznejšimi tako v vsebinskem kot finančnem smislu

(več poudarka na pomoči starejšim in/ali bolnim na domu oz. v obliki drugih načinov oskrbe, ki niso ali vsaj niso v celoti vezane na institucionalno varstvo, torej na 'preselitve' in bivanje v domovih za starejše 24 ur/dan ter 7 dni v tednu).

Vse naštetu torej dobesedno kliče po zagotavljanju in krepitvi sistema oskrbe na domu za tiste, ki zaradi starosti in/ali bolezni niso več dovolj vitalni za povsem samostojno opravljanje vseh življenjskih potreb in drugih vsakodnevnih opravil.

Temu, v dobrem in tesnem sodelovanju s Centrom za pomoč na domu (CPD) Maribor, ki je naš pogodbeni partner pri izvajanju storitve pomoči družini na domu, že ves čas sledimo.

Tokrat vas obveščamo, da znova širimo mrežo socialnih oskrbovalk, ki delujejo za potrebe občanov občine Rače - Fram; s 1. julijem 2021 bo dosedanjih 6 oskrbovalk, ki obiskujejo in nudijo pomoč na domu uporabnikom iz naše občine, dobilo družbo še ene, ki bo iz našega proračuna (so)financirana za polovični delovni čas. Skupaj s CPD Maribor ocenjujemo, da bi 6,5 socialnih oskrbovalk zadoščalo (vsaj) do konca leta 2021, vendar so take napovedi nevhvaležne, saj realnih potreb ni mogoče napovedati veliko vnaprej.

Naj povemo, da se cene izvajanja pomoči na domu, ki veljajo za uporabnike (5,31 EUR za efektivno uro med delovniki, 7,44 EUR ob nedeljah ter 7,97 EUR ob praznikih in drugih dela prostih dneh; v strukturi celotnega stroška uporabnik oz. njegovi svojci plačajo slabo četrtino, dobrih 75 % razlike do polne cene pa zagotavlja matična občina), v letu 2021 niso in zagotovo vsaj do konca tekočega leta tudi ne bodo spremenile.

*Pripravila:
Simona ANTOLIČ*

Spogledujemo se že z novim šolskim letom

Vpis novincev v enoti vrtcev pri osnovnih šolah v občini Rače - Fram za šolsko leto 2021/22

Občina Rače-Fram je s strani strokovnih delavk iz obeh enot naših vrtcev, delujočih v sklopu matičnih osnovnih šol (Tine Ištvan iz OŠ Rače in Andreje Štavbe iz OŠ Fram) prejela podatke, da je do zaključka javnega vpisa novincev, torej do 10. marca 2021:

*** v Enoto vrtca pri OŠ Rače** prispelo skupaj 40 vlog. Glede na to, da je bilo število prispelih vlog višje od števila prostih mest, ki so predvidoma na voljo novincem s 1. 9. 2021, je o vključitvi novincev v vrtec (v skladu s Pravilnikom o kriterijih in postopku vpisa, vključitve ter sprejema otrok v javna vrtca na območju občine Rače - Fram, MUV št. 24/2017 in 4/2018; v nadaljevanju: pravilnik) odločala komisija te enote, ki je imenovana za takšne primere. Komisija za sprejem novincev se je sestala

24. 3. 2021 in v skladu z določili pravilnika obravnavala 40 vlog, med katerimi:

- po Zakonu o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 41/2017) noben otrok ni opredeljen kot otrok s posebnimi potrebami;
- noben otrok ni ogrožen zaradi socialnega položaja družine;
- ima 34 otrok z vsaj enim izmed staršev stalno oz. začasno prebivališče v občini Rače - Fram;
- je bilo 5 otrok v preteklem šolskem letu že uvrščenih na čakalni seznam;
- se trije (3) otroci v vrtec vpisuje zadnje leto pred vpisom v šolo.

Komisija Enote vrtca pri OŠ Rače je tako vseh 40 vlog obravnavala na podlagi podatkov, navedenih v vlogi, in morebitnih prilog. Vloge je obravnavala v skladu z zakonskimi določbami in jih na podlagi kriterijev, ki so določeni v 22. členu pravilnika, točkovala ter tako določila prednostni vrstni red. Razvrstila je vse vpisane otroke po doseženem številu točk – od najvišjega do najnižjega števila (v primeru, kjer so otroci dosegli enako število točk, je komisija, v skladu s pravilnikom, starejšega otroka uvrstila pred mlajšega). V skladu s predpisi se torej otroci v vrtec vključujejo s prednostnega vrstnega reda in sicer glede na starost, prosto mesto v posameznem oddelku in glede na program vrtca, ki se izvaja v oddelku.

V šolskem letu 2021/2022 bodo tako ponovno imeli enajst oddelkov in 1. 9. 2021 v svoji sredini pozdravili najmanj 34 novincev (9 otrok II. starostnega obdobja in 25 otrok I. starostnega obdobja). Dejstvo, ki ga je pomembno poudariti, je, da je strokovnim delavkam po številnih letih uspelo zagotoviti prosto mesto za vse otroke, ki bodo s 1. 9. 2021 izpolnjevali pogoj za vključitev v vrtec (minimalna starost 11 mesecev in da starši ne koristijo starševskega dopusta v obliki polne odsotnosti z dela) in to ne glede na njihovo stalno prebivališče.

Na dan 19. 5. 2021 je bilo na čakalni seznam Enote vrtca pri OŠ Rače uvrščenih 6 otrok, ki pa s 1. 9. ne bodo izpolnjevali pogojev za vključitev v vrtec (trije otroci s 1. 9. 2021 ne bodo izpolnili starostnega pogoja 11 mesecev za vključitev v vrtec, starši treh otrok pa bodo tudi po 1. 9. 2021 še koristili starševski dopust v obliki polne odsotnosti z dela).

S strani strokovnih delavk Enote vrtca pri OŠ Rače smo prejeli tudi že informacijo, da vsi starši-skrbniki, ki so za svoje otroke oddali vlogo za vpis, do roka za podpis pogodbe o medsebojnih pravicah in obveznostih (v nadaljevanju: pogodba) tega niso storili. Glede na to so začeli k podpisu pogodb pozivati vlagatelje, ki so oddali vloge po zaključnem javnem vpisu (to je po 10. marcu 2021, zaradi česar so torej njihovi otroci uvrščeni na evidenčni seznam, ki ga vrtci vodijo za otroke, ki se vpisujejo med letom), saj na centralnem čakalnem seznamu (CČS), ki je oblikovan od 2. junija 2021 dalje na podlagi združitve čakalnih seznamov obeh vrtcev, ni več otrok, ki bi izpolnjevali pogoje za vključitev v vrtec.

Vpis v vrtec za šolsko leto 2021/2022 je bil v Račah po dolgih letih manj številčen kot običajno;

*** v Enoto vrtca pri OŠ Fram** prispelo skupno 48 vlog. Glede na to, da je bilo število prispelih vlog tudi v tej enoti višje od števila prostih mest, ki bodo predvidoma na voljo novincem s 1. 9. 2021, se je imenovana komisija te enote sestala 30. 3. 2021 in odločala o vključitvi in sprejemu novincev v Enoto vrtca pri OŠ Fram ter ob tem ugotovila, da med prejetimi vlogami:

- ni otrok, ki bi bili opredeljeni kot otroci s posebnimi potrebami;
- noben otrok ni ogrožen zaradi socialnega položaja družine;
- ima 32 otrok z vsaj enim izmed staršev stalno oz. začasno prebivališče v občini Rače - Fram;
- sta bila 2 otroka v preteklem šolskem letu že uvrščena na centralni čakalni seznam;
- se 2 otroka v vrtec vpisujeta zadnje leto pred vpisom v šolo.

Komisija Enote vrtca pri OŠ Fram je vseh 48 vlog obravnavala na podlagi podatkov, navedenih v vlogi, in morebitnih prilog. Tudi ta komisija je vloge obravnavala v skladu z zakonskimi določbami in jih točkovala v skladu s pravilnikom ter tako določila prednostni vrstni red.

V šolskem letu 2021/2022 bo v Framu ponovno osem oddelkov in bodo 1. 9. 2021 v svoji sredini pozdravili najmanj 37 novincev (13 otrok II. starostnega obdobja in 24 otrok I. starostnega obdobja). Tudi za to enoto je nujno potrebno poudariti, da je po številnih letih strokovnim delavkam uspelo zagotoviti prosto mesto za vse otroke, ki bodo s 1. 9. 2021 izpolnjevali pogoje za vključitev v vrtec ter starši-skrbniki zanje potrebujejo varstvo in sicer prav tako ne glede na njihovo stalno prebivališče.

Na dan 27. 5. 2021 je bilo na čakalni seznam Enote vrtca pri OŠ Fram uvrščenih 11 otrok, ki pa s 1. 9. 2021 ne bodo izpolnjevali pogojev (konkretno starostnega pogoja) za vključitev v vrtec, starši treh otrok pa bodo tudi še po 1. 9. 2021 koristili starševski dopust v obliki polne odsotnosti z dela.

Do roka za podpis pogodb so slednje letos v Framu podpisali vsi starši-skrbniki, katerih otroci so se uvrstili na seznam sprejetih otrok in so bili pozvani k podpisu pogodbe.

Za zaključek tega zapisa naj samo še ponovimo, da je CČS oblikovan od 2. junija 2021 in da je na njem 17 otrok, katerih starši-skrbniki so oddali vloge v enega od obeh vrtcev na našem območju. Poudarjamo pa, da s 1. 9. 2021 noben od teh otrok ne bo izpolnjeval vseh pogojev za vključitev (ne glede na to, ali so občani občine Rače - Fram ali ne). V sled napisanega bosta tako vrtca, ki bosta do 1. 9. 2021 morda deležna kakšnega izpisa iz vrtca (kar se po pridobljenih informacijah že dogaja), v svoje vrste pozivala vlagatelje, ki so za svoje otroke oddali vloge po javnem vpisu oz. med letom in so uvrščeni na evidenčni seznam. Po septembru 2021 pa imajo ponovno prednost za vključitev in sprejem v vrtec otroci, ki so uvrščeni na CČS in bodo že izpolnjevali pogoje za to.

Pripravila: Nataša JAMBROVIČ MARIN

AKTIVNOSTI NAŠIH VRTCEV IN ŠOL

OŠ Rače - VRTEC RAČE

Vrtec Rače po dolgem in počez ...

• Slikali smo z usti in nogami

V predšolski skupini Kometi iz enote vrtca v Račah letos izvajamo projekt *Raznolikost nas združuje*, v sklopu katerega želimo s pestrimi in raznolikimi dejavnostmi spodbujati in ustvarjati odprto, demokratično in spoštljivo okolje za otroke, v katerem bodo le-ti imeli možnost spoznavati, sprejemati in razumeti razlike med posamezniki oz. širšo družbo. Hkrati pa jih želimo seznaniti z različnimi skupinami ljudi, ki jo sestavljajo ter jim omogočiti izkušnjo poistovetenja z njimi skozi pestre dejavnosti.

Z otroki smo se letos skozi branje zgodb, z ogledom predstav v znakovnem jeziku ter ogledom informativnih oddaj o paraplegikih, gluhih, slepih itd. seznanili z različnimi skupinami ljudi, ki svet zaradi takih ali drugačnih omejitev dojemajo oz. vidijo in čutijo drugače kot mi, hkrati pa razvijajo svoje sposobnosti in dokazujejo, da vsak lahko razvije svoj talent, če se le odloči za to. Da bi se lažje vživeli v njihov svet, smo se tudi sami preizkusili v nekaj dejavnostih, ki smo jih s pomočjo ogleda oddaj spoznali in se nato za en dan preizkusili v slikanju z usti in nogami.

Otroci so se z navdušenjem lotili slikanja, a težko so se uprli temu, da si ne bi vmes pomagali z rokami. Hitro so namreč ugotovili, da je način slikanja in ustvarjanja, kot so se ga lotili, težji, kot so v začetku mislili. Kljub vsemu so bili pri dejavnosti vztrajni in komentirali, da se bodo v slikanju z nogami in usti preizkusili tudi doma.

• Žuželke v igralnici

Maja smo z otroki skupine Sončki raziskovali. Z lupami smo se podali na bližnji travnik. Opazovali smo žuželke in

spoznali nekatere travniške rastline. Pihali smo regratove lučke ter iskali štiriperesne deteljice. Našli smo tudi mravljišče. Za trenutek smo mravlje ujeli v za to primerne posode in si jih pobližje ogledali, prešteli smo njihove nožice in pogledali sestavo njihovega telesa.

Ena izmed vzgojiteljic je doma našla veliko žabo ter jo ujela v majhen terarij. Otroci v vrtcu se je niso mogli nagledati. Kasneje smo jo spustili na travnik. V igralnico smo prinesle tudi 'gosenice velikanke', kot smo jih poimenovali z otroki. S pomočjo interneta smo ugotavljali, kakšni metulji se bodo razvili iz njih. Nismo mogli niti mimo polžev, ki jih je bilo v naravi zaradi obilice dežja videti ogromno. Nekaj smo jih prinesli v vrtec ter jih z zanimanjem opazovali, kako so veselo jedli solato - in to kar na naši mizi! Videli smo njihove rožičke ter spremljali njihovo premikanje.

Očitno nas je spremljala sreča, saj smo na travniku našli celo pikapolonico. Hitro smo prešteli njene pike, nato pa jo spustili poleteti visoko, visoko pod nebo - z željo, da nam prinese zlato kolo.

V sklopu raziskovanja žuželk smo se o vsaki naučili pesem, posnemali njihovo gibanje, trudili smo se oglašati tako kot nekatere žuželke ter spoznali številne nove izraze, s katerimi smo razširili besedišče. Otroci so nepopisno uživali ob opazovanju živih žuželk ter druženju z njimi, nič manj pa ob njihovem upodabljanju iz papirja in drugih materialov.

• Eko drevo

V letošnjem letu smo dobili v dar drevo – javor. To se je zgodilo ob mednarodnem dnevu gozdov, po zaslugi sodelovanja v eko projektu. Skupina Snežinke, ki skrbi za vrtiček, je prevzela pobudo še za vzgojo novega drevesa.

Sadike smo se zelo razveselili in se skupaj dogovorili, kam jo bomo posadili. Otroci so bili polni idej, pa vendar smo se morali najprej seznaniti, za kakšno drevo gre, kaj je zanj značilno in podobno. S skupnimi močmi smo izbrali odličen prostor. Najprej smo se lotili kopanja luknje, nato

pa vanjo družno namestili drevesce. Otroci so ga dobro zalili - v upanju, da javor začne rasti na našem vrtčevskem dvorišču. Od samega veselja smo še zaplesali okoli njega.

*Polona ŠIBILA, Natalija BODNER,
Jasmina SAFOŠNIK, dipl. vzgojiteljice*

OSNOVNA ŠOLA RAČE

Učiteljica Sabina Ozmec - dobitnica Šilihovega priznanja

Letošnje podelitve Šilihovih priznanj ob svetovnem dnevu učiteljev, ki se podeljujejo učiteljem in vzgojiteljem za ustvarjalno in inovativno delo ter doseganje nadpovprečnih rezultatov pri delu, smo bili v našem kolektivu še posebej veseli, saj je bila med dobitnicami tega prestižnega priznanja naša sodelavka, učiteljica slovenščine in nemščine, Sabina Ozmec. Sodelavci smo nagradili njeno dolgoletno delo s tem, da smo jo predlagali komisiji kot dobitnico tega priznanja. Njen prispevek k splošnemu ugledu šole je izjemno opazen, saj je s svojim strokovnim delom in predanostjo pripomogla k večji prepoznavnosti OŠ Rače v regiji, v državi in tudi izven meja Slovenije.

Sabina Ozmec že 37 let ustvarjalno deluje na področju šolske vzgoje in izobraževanja, od tega 25 let kot učiteljica nemščine, 12 let pa kot učiteljica slovenščine. Njeno pedagoško delo vedno sledi sodobnim spoznanjem pedagoške stroke.

Sabina je bila dva mandata predsednica sindikata in en mandat članica Sveta OŠ Rače. 25 let je bila vodja

aktiva tujih jezikov. Bila je predsednica šolske komisije ter članica komisij področnih in državnih tekmovanj iz znanja nemškega jezika. Vrsto let je bila organizatorica ali soorganizatorica ekskurzij za učence v nemško govoreče dežele. Bila je mentorica krožka nemškega jezika, kjer so več let izdajali časopis v nemškem jeziku. Sedaj je članica šolske tekmovalne komisije za Cankarjevo priznanje in popravljavka NPZ, kjer učenci naše šole dosegajo pri slovenščini nadpovprečne rezultate. Vrsto let je bila mentorica nemške bralne značke, sedaj pa je mentorica Prežihove bralne značke. Vsa leta je bila članica tima šolskega literarnega in likovnega natečaja za frkolinove nagrade, 15 let tudi mentorica Vesele šole. Učenci so v teh letih dosegali številne zavidljive rezultate (46 srebrnih in 5 zlatih priznanj, državni prvaki). Prav tako pa je bila tudi organizatorica področnega in državnega tekmovanja iz Vesele šole in članica komisije za ocenjevanje nalog.

Je tudi mentorica novinarskega krožka na šoli, ki skrbi za obveščенost učencev in delavcev šole. Ureja šolski e-časopis e-Frko. Kar 37 študentov Pedagoške fakultete je pod njenim mentorstvom opravljalo pedagoško prakso, trem mladim učiteljem pa je bila mentorica pri pripravi na strokovni izpit. Odgovorno in predano je na njih prenašala svoje bogate izkušnje, inovativnost in znanje.

Pri svojem delu izkazuje veliko znanja, vztrajnosti, spretnosti ter iznajdljivosti. Redno se udeležuje študijskih skupin, dodatnih izobraževanj, dela z nadarjenimi učenci, z učenci s posebnimi potrebami, s starši, širi znanja o sodobnih pristopih k vseživljenjskemu učenju, osebno rasti in podobno. Vedno znova si prizadeva za širšo prepoznavnost šole, saj svoje članke objavlja v Novicah Občine Rače - Fram ter v Večeru (v prilogi Štajer'c).

Šola je tudi zaradi njenega bogatega in raznolikega delovanja pridobila naziv 'Kulturna šola'. Sabina Ozmec je prejela posebno priznanje za izredne dosežke na področju literature za leto 2016.

Bila je mentorica učencem, ki so (skupaj s člani zgodovinskega krožka) pripravili prospekt o Račah. Predstavitev je bila prva tovrstna v kraju v slovenskem in nemškem jeziku.

Kot učiteljica nemščine in slovenščine je svoje uspešno strokovno delo izkazovala na različnih področjih. V veliko veselje ji je delo z nadarjenimi učenci pri dodatnem pouku, kar se kaže v izjemnih rezultatih. Učenci so pod njenim mentorstvom osvojili 11 zlatih, 27 srebrnih in 24 bronastih priznanj iz znanja nemškega jezika ter 16 bronastih in srebrno priznanje iz znanja slovenščine.

Za raziskovalno nalogo v nemškem jeziku (Mladi za napredek Maribora) so učenci pod njenim mentorstvom dobili zlato priznanje. Z učenci pa je prav tako sodelovala v mednarodnem projektu Jezikovni listovnik pri nemščini. Uspešna je bila kot mentorica učencem, ki so sodelovali na natečaju ZPM in Slovensko – Hessenškega društva v pisanju spisov v nemškem jeziku – učenci so bili nagrajeni z letovanjem v Marburgu.

Še posebej bogato in pestro je delovanje imenovane učiteljice na literarnem področju. Pod njenim mentorstvom nadarjeni učenci sodelujejo s svojimi literarnimi prispevki na mnogih natečajih in dosegajo vidne rezultate – zlata priznanja, vsako leto so izbrani med najboljše literate, na kar smo sodelavci še posebej ponosni.

Pod njenim vodstvom na šoli vsako leto razpišemo šolski literarni natečaj ob dnevu poezije, kjer so nagrajeni najboljši pesniki. Vse prispele pesmi pa so objavljene v zborniku. Sodeluje pri izdaji šolskega literarnega glasila.

Sabina Ozmec je zaslužna za to, da v 9. razredu najuspešnejši ustvarjalci prejmejo zbirko s svojimi najboljšimi literarnimi prispevki.

Pri delu vzpostavlja ugodno psihosocialno klimo v razredu, s čimer pripomore, da učenci iščejo spodbude drug pri drugem, sama pa si nenehno prizadeva za prevlado pozitivne klime.

Izkazala se je kot zelo dobra razredničarka mnogim generacijam. Učence zna povezati v homogeno skupino. Je dober vodja, vzornica in prijateljica, kadar to potrebujejo. Ima izreden čut za učence, zato je cenjena in spoštovana.

Učiteljica Sabina Ozmec je zaradi vsega naštetega cenjena tudi v kolektivu. Predvsem jo odlikujejo neizmerna predanost učencem, šoli in kolektivu, pomoč sodelavcem, strokovnost v odnosu s starši in neizčrpna energija za uresničevanje njenih številnih idej. Je oseba, ki je z neomajno pripadnostjo in predanostjo šoli, z odgovornostjo do dela, s konstruktivno-kritičnim pogledom na šolske razmere, z odkritosrčno komunikacijo vzgled in ponos sodelavkam in sodelavcem Osnovne šole Rače.

Verjamemo, da bo Šilihovo odličje naši Sabini zahvala za dosedanje delo in velika spodbuda za delo v prihodnje.

Sabina, ponosni smo, da smo tvoji sodelavci!

Martina BRODEJ

Zoja Strmšek - uspešna mlada literarna ustvarjalka

Na OŠ Rače imamo vsako šolsko leto nekaj učencev, ki izkazujejo talente na različnih področjih. Ena takih učenek je tudi Zoja Strmšek, ki letos zaključuje deveti razred in bo izobraževanje nadaljevala na Prvi gimnaziji Maribor.

Zoja Strmšek • foto: Ana Katarina Napast

Zoja je vsa leta odlična učenka in od petega razreda dalje nagrajena številnih literarnih natečajev. Letošnje šolsko leto je (med drugimi) dobila tri visoka priznanja za svoje

literarne prispevke. Na 35. Roševih dnevih, ki jih razpisuje JSKD skupaj z OŠ Frana Roša Celje, je za svoj literarni prispevek dobila zlato priznanje. Na literarnem natečaju, ki ga razpisuje Pionirski dom v Ljubljani in je poznan pod naslovom Bodi pisatelj/pisateljica, je Zoja sodelovala že petič in prejela priznanja vsa leta sodelovanja. Vedno tekmuje v dveh kategorijah (v slovenščini in angleščini) in v obeh je enako uspešna. Letošnje leto je dobila priznanje za najboljši prispevek v slovenščini. Pred kratkim pa je bila nagrajena z medaljo za svoj literarni prispevek na literarnem natečaju Moja domovina, ki ga razpisuje OŠ Vič v sodelovanju z Območnim združenjem veteranov vojne za Slovenijo mesta Ljubljane. Njen literarni talent se je skozi leta razvijal in od prvih radoživih otroških pogledov na svet danes kot najstnica tenkočutno izraža svoj odnos do sveta, v katerem živi.

Šolski novinarji smo z Zojo naredili kratek intervju, v katerem nam je zaupala nekaj zanimivosti o svojem literarnem ustvarjanju.

Kdo je Zoja Strmšek?

»Sem najstnica, rada igram računalniške igrice in jaham konje.«

Kaj zate pomeni biti srečen?

»Zame je sreča, da lahko počnem to, kar imam najraje.«

Ali rada prebiraš poezijo?

»Poezijo prebiram redkeje, raje berem knjige v angleščini. Sem tudi velika ljubiteljica Harry Potter-ja.«

Kdo je tvoj vzornik?

»Nejka Omahen.«

Katera je tvoja najljubša pesem?

»Pesem Ivana Minattija: Vsakdo mora imeti prijatelja.«

Knjige katerega pisatelja najpogosteje oz. najraje vzameš v roke?

»Knjige John Green-a.«

Kdo te je navdušil za pisanje?

»Za pisanje me je navdušila moja mentorica Sabina Ozmec.«

Kdaj in zakaj si začela s pisanjem?

»Že v vrtcu sem si izmišljala zgodbe. Eno izmed njih sem poimenovala Sneguljčica in sedem Poldekov.«

Ali nam lahko zaupaš, kako nastane pesem oz. zgodba?

»Domislil se prvega stavka, nato vse steče samo od sebe.«

Kje, kdaj se rodi navdih?

»Ne vem, najverjetneje pride v določenem impulzu.«

Poezija ali proza?

»Proza.«

Na kateri svoj dosežek si najbolj ponosna?

»Na zgodbo, ki sem jo napisala za Roševe dneve. Naslov je Odsev praznine.«

Bi si v prihodnosti želela izdati lastno pesniško zbirko, knjigo?

»Ja, želela bi si izdati knjigo, vsekakor.«

Kakšen je tvoj moto?

»Zadovoljna sem, kadar mi uspe nasmejati okolico.«

Kakšni so tvoji načrti za prihodnost?

»Biti uspešna v tem, kar bom počela.«

Bi z nami delila kakšno zaključno misel?

»Bodočim pisateljem bi svetovala, da naj pišejo z domišljijo, naj sledijo svojemu srcu in v besedila vključijo čim več humorja.«

Zoja, hvala za čas, ki si nam ga namenila. Tudi na tvoji nadaljnji poti ti želimo veliko uspeha!

Vsekakor pa moramo omeniti, da je na naši šoli še kar nekaj učenek in učencev, ki literarno ustvarjajo in so uspešni na razpisanih literarnih natečajih. V Novicah smo že zapisali, da imamo na šoli t.i. literarnice, kjer pod vodstvom mentorice Sabine Ozmec literarno ustvarjamo in že pet let razpisujemo šolski natečaj ob dnevu poezije. Kljub čudnim oz. drugačnim časom smo ga razpisali tudi lansko in letošnje šolsko leto. Odziv je vedno presenetljiv.

Med ustvarjalci, katerih dela pošiljamo na razpisane literarne natečaje, so devetošolke Anja Petek, Lara Žmavc, Nina in Kaja Gorkič, Eva Simonič, Manca Škerlak in seveda Zoja Strmšek. Med osmošolci sta najbolj uspešna Veronika Batagelj in Sani Črešnar Hernet.

Najbolj literarno nadarjenim, ki zaključujejo šolanje, izdamo literarne prispevke v knjižici, kar je lep in trajen spomin na ustvarjanje v osnovni šoli.

*Zapisali: učenci šolskega novinarstva,
učiteljica Martina BRODEJ
Intervju vodil: Žiga FLORJANČIČ*

OSNOVNA ŠOLA FRAM

Zlati studenec v povezavi z OŠ Fram

30. marca 2021, tik pred ponovnim zaprtjem šol, smo v naši šolski knjižnici izvedli intervju za Radio Maribor in sicer na temo framskega Zlatega studenca.

Učiteljica Nataša Maver Šoba je izčrpno opisala, kako ta kulturno-zgodovinski spomenik vklaplamo v učni načrt pri omembi Rimljanov na naših tleh, pomembnih arhitekturnih dosežkih in naravnih virih, od katerih je voda neprecenljiva dobrina, cenjena že v tistih davnih časih, pred 2000 leti. Učiteljica je izpostavila pomen šole in ozaveščenosti učiteljev, da znajo (znamo) otrokom približati pomen pozabljenih zgodovinskih dosežkov, brez katerih tudi sodobnih ne bi bilo oz. ne bi imeli tako trdnega temelja in dokaza, da ni vse v tehnologiji, marveč v človeškem umu.

Utrinek pogovora za Radio Maribor

Prav iz tega razloga učenci sodelujejo v različnih projektih, ki se dotikajo naše zgodovine in pomembnih pomnikov. Tako v okviru projekta Pogum skupaj z občino izobražujemo mlade turistične vodnike, ki bodo turistom približali in opisali, kaj vse naš majhen kraj (in z njim celotna občina) ponuja. Raziskovalna naloga z naslovom Kjer so v jami mlini sami pod okriljem Turistične zveze Slovenije Zlati studenec izpostavlja kot izjemen pomnik zgodovine. Do posebne veljave pa prihaja ta davna zamisel in 'zgradba' pri projektu Inovativna učna okolja 21. stoletja, kjer izviri pripada osrednje mesto.

Avtorica tega prispevka sem sodelovanje s šolo izpostavila v navezi s projektom društva Gremo naprej, katerega (nekdanja) gonilna sila, mag. Vinko Kurent, je v pozabljenem, zaraščenem izviru prepoznal velik potencial, ki bi z obuditvijo in oživitvijo pripomogel k promociji kraja in občine. Skupaj z zgodovinarico, dr. Vlasto Stavbar, sta zagnala kolesje zgodbe in jo udejanjila do te mere, da smo v navezi z različnimi ponudniki in društvi lokacijo uspešno predstavili tako v dokumentarni seriji Sledi, v kratkem dokumentarnem filmu o naši kulturni dediščini, obenem pa izvedli nekaj uspešnih prireditev, kot sta bila npr. turistična sejemska prireditev Natour Alpe-Adria in sejem GASTexpo, na katerih smo prikazali podobo našega kraja z naravno-gospodarskimi danostmi in zgodovinskim orisom. Pri tem se je arhitekturni pomen Zlatega studenca zлил s kulinarčno ponudbo, saj želimo prvotni pomen in namen izvira nadgraditi z življenjem in razmišljanjem Rimljanov, ki so nam zapustili bogato dediščino.

Osnovna šola Fram se v celotni koncept vklaplja s kulturnim programom, katerega pomemben del so legionarji Legije XIII, varuhi izvira Zlati studenec, in furinalke, plesalke boginje Furine, ki je imela nadzor nad izviri in podzemnimi vodami.

Vinko Kurent je svoje (v trenutnih razmerah nekoliko zastalo) delo predal nasledniku, Petru Založniku, verjamemo pa, da bomo to staro zgodbo, ki povezuje sodobnost, peljali ponovno naprej - skupaj z lokalnimi pridelovalci in ljudmi, ki nam je mar. Sedanjost je namreč sad večstoletnega preoblikovanja skozi čas. Želimo, da nam s projektom uspe pokazati žlahtno patino našega majhnega kraja, hkrati pa mlade generacije osveščati o pomenu naravne in kulturne dediščine.

Simona NAPAST

Mednarodni izziv za deseterico pevcev naše šole

OŠ Fram je bila s strani svetovalke dr. Inge Breznik predlagana za sodelovanje v mednarodnem pevskem zboru, kjer je moči združil 60-članski virtualni zbor in zapel šest pesmi iz šestih držav.

Vodja projekta Aleksandra Stanković iz Beograda je tako združila države Srbijo, Črno goro, Hrvaško, Bosno in Hercegovino, Makedonijo in Slovenijo v glasbi.

Kako se je začelo?

Iz vsake države (šole) je bilo izbranih deset učencev, ki so se naučili pesmi Moj dilbere, Šetajuči pored Ljuboviča, Ajde Jano, Makedonsko devojčce, slovensko Marko skače in pesem Vesela je Šokadija. Pričele so se vaje (najprej preko meet klicev, saj smo v Sloveniji imeli 11 dnevni 'lockdown', nato tudi v živo in sicer v mehurčkih v učilnici).

Naših deset učencev se je uspešno spopadlo s tujo melodiko in taktovskimi načini, saj vemo, da so srbski in makedonski ritmi lahko velik izziv.

Ko smo pesmi utrdili, pa je sledilo snemanje - ob matrici, s slušalko v ušesu.

Posnetek nastaja v Beogradu in se zelo veselimo njegovega izida, ki je planiran še pred poletjem.

Vsekakor pa čestitke naši pevski deseterici, ki odlično zastopa modro barvo Slovenije: Ajda Lah, Eva Lah, Brina Helbl, Zoja Helbl, Manca Karo, Nika Mišak, Nika Bezgoveš, Ana Burulič, Klara Ločičnik in Jakob Koren.

Dora OŽVALD,
mentorica

Kulturni dan na OŠ Fram

Letošnji majski kulturni dan smo si želeli preživeti kot leta poprej, v družbi s pisateljem, vsi skupaj, a smo bili ponovno primorani ubrati drugačne prijeme, ki so se kljub temu obnesli in dan pestro kulturno obarvali.

Posvetili smo ga branju in razumevanju različnih besedil, s poudarkom na stripu ter interdisciplinarnem in interaktivnem delu. Učenci višjih razredov so brali najmlajšim, ki so nato poustvarjali in besedila pretvarjali v lastne domišljajske izdelke.

Uspelo nam je sodelovati v vseslovenskem kvizu preko Zoom-a, ki je potekal v okviru projekta Naša mala

knjižnica in kjer so naši drugošolci pometli s konkurenco in osvojili 1. mesto. Učenci 1. triletja so spoznali delo bibliobusa in se čudili, koliko knjig potuje bralcem od vasi do vasi (in to po celem svetu).

Obisk mariborske potujoče knjižnice, ki obiskuje tudi našo občino

Učenci višjih razredov so risali stripe, ki bodo v raško-framski stripovski navezi združeni v glasilu Stripogled. Njihova tema sta bila navihana finska junaka Tine in Bine ter različni znamenitneži na podlagi Stripov Znamenitni izpod peresa Žige X. Gombača (ki ga že drugo leto zapored neuspešno 'gostimo') in čopiča Jake Vukotiča.

Adrenalina in tekmovalne vneme polno pa je bilo delo z aplikacijama Actionbound in Linoit, ki sta od učencev zahtevali resnost, zavzetost, predvsem pa natančnost pri izpolnjevanju nalog. Nastali so zanimivi avdio- in video-posnetki, risbe in pesmi. Prav zanimivo je bilo pregledovanje izvornih rešitev medpredmetno zasnovanih nalog.

Kot vsako leto so tudi letos na svoj račun prišli najboljši bralci. Tokrat so se najštevilčnejši, tretješolci, v mehurčkih družili s pisateljico in ilustratorko Alenko Spacal, ki jih je navdušila s svojimi avtorskimi knjigami, višji razredi pa so spoznali vedno bolj obširno fantazijsko vagabundsko zbirko Luke Sternada (ki ustvarja pod psevdonimom Stan Dirdeny) in realno, taborniško bumbarško, dr. Vesne Novak.

Alenka Spacal

Luka Sternad in dr. Vesna Novak

Ob tej priložnosti smo se spomnili zlatih bralcev oz. bralk. Letos so to samo tri: Eva Lah, Maja Voglar Rodošek in Zoja Helbl. Naj njihova ljubezen do knjig ne presahne tudi v času srednješolskega izobraževanja!

Simona NAPAST

NAŠI POSLOVNI PARTNERJI IN DRUGI ZA VAS

NIJZ - NACIONALNI INŠTITUT ZA JAVNO ZDRAVJE

»Nalezimo se dobrih navad – cepimo se«

• Najboljša zaščita je cepljenje

K preprečevanju širjenja virusa lahko pomembno prispeva vsak od nas. Pri tem je najpomembnejše, da upoštevamo priporočena zaščitna ravnanja: vzdržujemo medosebno razdaljo vsaj 2 metra, pravilno nosimo masko, skrbimo za higieno rok, zmanjšamo medosebne stike z drugimi in v primeru bolezni ostanemo doma. Najučinkovitejši ukrep za zaščito našega zdravja in zdravja naših bližnjih pa je cepljenje, ki predstavlja najboljšo zaščito pred boleznijo ter težavami, tveganji in posledicami, ki jih prinaša covid-19.

K preprečevanju širjenja virusa lahko pomembno prispeva vsak od nas

Epidemija covid-19 je povzročila eno največjih kriz v zadnjem stoletju, ki je korenito spremenila naša življenja.

Cepljenje je najbolj učinkovit ukrep za zaščito našega zdravja in zdravja naših bližnjih pred boleznijo ter težavami, tveganji in posledicami, ki jih prinaša covid-19.

Učinkovita cepiva so v tem trenutku edino realno upanje, da se epidemija ne bo ponovila tudi v naslednji hladni sezoni.

#CepimoSe
NALEZIMO SE DOBRIH NAVAD
CEPIMO SE

NIJZ

• Okuži se lahko vsakdo od nas

Z novim koronavirusom se lahko okuži vsak, tako starejši kot tudi mlajši, izkušnje pa kažejo, da imajo težji potek bolezni starejše osebe in osebe s kroničnimi obolenji (kot so kronične bolezni dihal, sladkorna bolezen, srčno-žilne bolezni, rak ipd.). Med skupinami, ki jim Svetovna zdravstvena organizacija in Centri za nadzor bolezni še posebej priporočajo cepljenje, so zato tudi kronični bolniki in starejši od 60 let, ki predstavljajo več kot 30 odstotkov vseh okuženih v Sloveniji.

• Varnost in učinkovitost cepiv

Skrb glede varnosti in učinkovitosti cepiv je odveč. Vsa cepiva morajo namreč skozi enake (točno določene) postopke testiranja in ocenjevanja, kjer se preverja njihova učinkovitost in varnost. Cepiva proti covidu-19 so bila preizkušena v kliničnih testiranjih, v katerih je sodelovalo več deset tisoč ljudi in čeprav je bila časovnica strnjena, se je upoštevalo vse pomembne vmesne korake.

• Zaščitimo sebe in druge

Odločitev za cepljenje proti covidu-19 je vsekakor v rokah vsakega posameznika, odgovornost do drugih pa je v rokah nas vseh. Ne pozabimo, da je cepljenje proti covidu-19 tudi izkaz odgovornosti do tistih, ki so lahko krhkega zdravja in podvrženi resnim zapletom. Ko bomo na vrsti, se torej cepimo. S tem namreč izkazujemo skrb zase in za vse okoli nas.

Pomembno je namreč, da za uspešno obvladovanje epidemije stopimo skupaj.

Zato se čim prej nalezimo dobrih navad in se cepimo v čim večjem številu.

Dodatne informacije o cepivih in cepljenju lahko najdete tudi na posebni spletni strani Nacionalnega inštituta za zdravje, www.cepimose.si.

Karin MLAKAR
NIJZ OE Maribor

Če ste v stiski, si dovolite pomagati!

• Telefon za psihološko podporo ob epidemiji covid-19: sprememba urnika delovanja

S postopnim umirjanjem epidemije smo prešli v fazo, ko je dosegljivost Telefona za psihološko podporo ob epidemiji covid-19 skrajšana. Telefon sedaj deluje od ponedeljka do petka, med 8. in 22. uro (prej tudi med vikendi, prazniki in v nočnem času, torej 24/7).

Telefon za psihološko podporo ob epidemiji COVID-19

Ker pogovor daje moč.

080 51 00

Vsak delavnik od 8.00 do 22.00.
Klic je brezplačen.

Telefonsko pomoč za osebe v duševni stiski ostaja v Sloveniji še vedno dostopna 24 ur in vse dni v tednu. Na voljo so naslednji viri:

- klic v duševni stiski 01/520-99-00 (vsak dan med 19. in 7. uro zjutraj),
- zaupna telefona Samarijan in Sopotnik 116 123 (24 ur/dan, vsak dan),
- TOM telefon za otroke in mladostnike 116 111 (vsak dan med 12. in 20. uro; klic je brezplačen),
- brezplačni SOS telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja: 080 11 55 (24 ur/dan, vsakodnevno).

Milan KREK, dr. med., spec., direktor

KOMUNALA SLOVENSKA BISTRICA d.o.o.

POZOR: Kaj ne sodi v kanalizacijo?

Kaj ne sodi v kanalizacijo, greznice in male komunalne čistilne naprave?

V kanalizaciji, žal, pogosto najdemo stvari, ki vanjo ne sodijo in ovirajo oziroma onemogočijo pretok odpadne vode, škodujejo materialom kanalizacijskih cevi ali napravam na kanalizacijskem sistemu. Strupene snovi lahko tudi spremenijo sestavo odpadne vode do take mere, da se upočasni ali povsem zaustavi biološka stopnja čiščenja na čistilni napravi. Te snovi so lahko nevarne tudi za delavce, ki vzdržujejo kanalizacijsko omrežje.

V hišno kanalizacijo ne sodijo odpadki za intimno nego: vata, kondomi, britvice, navijalke za lase, higienski vložki, tamponi itd.

Nikoli ne meči
v straniščno školjko

Vse našteje odpadke je potrebno po uporabi odložiti v koš za smeti.

V pomivalna korita, straniščne školjke in kanalizacijske jaške nikoli ne zlivamo ostankov jedilnega olja in ostalih maščob. Maščobe se v kanalizacijskem sistemu namreč strdijo in povzročijo zamašitve cevi.

Odpadna jedilna olja zbiramo v posebni posodi, ki jo oddamo v času zbiranja nevarnih odpadkov.

Maščobe, ki se strdijo, obrišemo in jih odložimo med mešane komunalne odpadke.

Prav tako v straniščno školjko ne sodijo pokvarjena hrana, ostanki kosila, skisano mleko, plesniva marmelada in podobno.

Če se je hrana pokvarila, jo odložimo v koš za biološke odpadke. Organski odpadki, ki končajo v kanalizaciji, so vaba za glodavce, predvsem podgane. Več kot je hrane v kanalizaciji, bolj se podgane razmnožujejo in si v predelih, kjer ni vode, uredijo svoja bivališča.

Pri gospodinjstvih, ki imajo vrt, je kompostiranje najbolj sprejemljiv način odlaganja trdnih organskih odpadkov.

Barve, topila, dezinfekcijska sredstva, sredstva za uničevanje mrčesa in rastlinskih škodljivcev velikokrat vsebujejo zdravju nevarne snovi, ki povzročajo škodo tudi okolju in zato ne sodijo v odtočno kanalizacijo. Poškodujejo lahko kanalizacijo, motijo čistilni proces, nevarni so za delavce, ki vzdržujejo kanalizacijo in ogrožajo tudi vire pitne vode.

Takšne snovi je potrebno primerno embalarane oddati na odlagališče za posebne odpadke.

Oznaka na embalaži potrošnike opozarja, da izdelka ni dovoljeno odstraniti v straniščno školjko. Te odpadke je potrebno odložiti v koš za smeti.

V kanalizacijo ne smemo odlagati malte, cementa, cementnega mleka, raznih injekcijskih mas, desk opažnih elementov in drugih gradbenih ostankov, ker mašijo kanalizacijo in tako povzročijo poplavljanje cest in kleti.

POZOR!

- Posebej poudarjamo in ponavljamo, da – poleg že predhodno naštetega – v kanalizacijo **NE SODIJO** tudi vlažilni in otroški robčki ter vatirane paličice za čiščenje ušes!
- Vse meteorne vode iz objektov je potrebno izločiti iz kanalizacijskega sistema!

*Jerneja ZORKO,
vodja odvajanja in čiščenja odpadnih voda*

*Kdor hoče nekaj narediti,
zmeraj sčasoma najde pot.
Kdor noče ničesar narediti,
vselej išče in najde izgovor.*

POLICIJSKA POSTAJA RAČE

Aktualne informacije

• Novo vodstvo PP Rače

Najprej bi vas rad seznanil, da imamo policisti Policijske postaje Rače od novembra 2020 novo vodstvo. Dosedanjega komandirja Jožeta Špraha je zamenjal Roman Muršič, policijski inšpektor I.

Roman Muršič, novi komandir PP Rače

Zraven komandirja so policisti dobili tudi novega pomočnika komandirja, ki je pred tem delal na Policijski postaji Šentilj in Policijski postaji Maribor II.

Tudi novo vodstvo si bo prizadevalo za odprt in dostopen odnos do ljudi in lokalne skupnosti, v kateri delamo, prav tako pa se bomo trudili, da bi se ljudje vseh občin, ki spadajo pod območje Policijske postaje Rače, tudi v bodoče počutili prijetno, predvsem pa varno.

• Varnost pešcev v cestnem prometu

Skozí občino Rače - Fram poteka kar nekaj pomembnejših prometnih poti, med katerimi so tudi regionalne ceste Maribor-Slovenska Bistrica, Fram-Rače-Podova, Rače-Brunšvik in druge, ne smemo pa pozabiti še na lokalne ceste, po katerih se prav tako odvija veliko prometa.

Med najbolj ranljive udeležence v cestnem prometu sodijo pešci, zato menim, da je prav, da v članku, ki ga prebirate, obnovimo določena prometna pravila.

Osnovna prometna pravila za varno hojo pešcev v cestnem prometu govorijo o tem, da mora **pešec hoditi po pločniku, v primeru, da pa tega ni, pa po levem robu ceste, gledano v smeri hoje.**

V primeru, da po cesti hodi skupina pešcev in ni pločnika, pa **mora skupina pešcev, razporejena v koloni, hoditi po desnem robu ceste, gledano v smeri hoje.**

Pešec mora prečkati cesto na prehodu za pešce, preden pa stopi na cesto, se mora s pogledom v levo, desno in še enkrat v levo prepričati, da je cesta prosta. Cesto je možno prečkati tudi izven prehoda za pešce, če je le-ta oddaljen več kot 100 metrov od mesta, kjer želi pešec čez cesto.

Pešec mora poskrbeti tudi za svojo dobro vidnost. To doseže s tem, da nosi svetla oblačila, ob slabši vidljivosti

kresničko ali odsevni trak, učenke in učenci 1. in 2. razredov pa tudi rumeno rutico. Z odsevnimi trakovi so lahko opremljena tudi oblačila, obutev in torbe oziroma nahrbtniki, zato moramo biti pazljivi tudi pri izbiri le-teh.

Upam, da sem s tem zapisom poskrbel za delno osvežitev prometnih pravil za varnejšo udeležbo pešcev v cestnem prometu.

Vse dobro in srečno pot, kamorkoli se odpravljate!

Borut URNAUT,
vodja policijskega okoliša

SKUPNA OBČINSKA UPRAVA MARIBOR

Kuriti? Ne kuriti? Naravno in zdravje imamo samo eno!

O kurjenju in požiganju v naravnem okolju je bilo že veliko napisanega. Vsako leto se, denimo, tudi ob čiščenju vrtov in okolice nabere kar velika količina zelenega obreza, odpadne trave, listja in drugih biološko razgradljivih odpadkov, za katere nekateri ne vedo prav, kako bi z njimi ravnali. Najpogosteje in najbolj preprosto jih zato zakurijo - in to neredko kar tam, kjer so nastali. Ob tem celo zmotno menijo, da s tem koristijo rodovitnosti tal. A temu nikakor ni tako!

Ob vse bolj zaskrbljujočem onesnaženju ozračja in podnebnih spremembah bi se vendarle že morali zavedati, da tako početje **škoduje okolju, predvsem pa našemu zdravju.** Kurjenje lesa in biomase namreč obremenjuje zrak s škodljivimi PM delci in drugimi onesnaževali (benzen, policiklični aromatski ogljikovodiki, ogljikov monoksid ipd.), ki so za krvožilni sistem in srce posebej nevarni, nekateri celo rakotvorni. Sveža biomasa je težje gorljiva, zato sprošča neprimerno več gostega dima, smradu in saj, ki ogrožajo vsa živa bitja.

Ali si res smemo privoščiti tako neodgovorno ravnanje do narave, zasmrajevanje cele okolice, škodovanje lastnemu zdravju in zdravju sosedov? Mar ni drugega načina odstranjevanja biomase?

• Kaj govorijo predpisi?

Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju točno določa, kaj sodi pod pojem naravnega okolja: gozd in drugo gozdno območje, območje na prostem (razen vodnih površin) - obdelane in neobdelane kmetijske površine, drevoredi, parki in skupine gozdnega drevja. Kurjenje je definirano kot kurjenje nenevarnih materialov znotraj kurišč, požiganje pa je uničevanje naravnih nenevarnih materialov izven kurišč, kar se dogaja najpogosteje.

Naravni nenevarni materiali so tisti, ki nastajajo v kmetijstvu in gozdarstvu: trava, les in podobno. Pri kurjenju v naravnem okolju je potrebno urediti kurišče, ki je obdano z negorljivim materialom, od zunanjega roba pa vsaj meter očiščeno vseh gorljivih snovi. Biti mora pod nadzorom polnoletne osebe, ogenj je po končanem kurjenju potrebno popolnoma pogasiti. **Uredba prepoveduje tudi požiganje, kurjenje v gozdu** in na zemljiščih, poraslih z gozdnim rastjem, ter **kurjenje odpadkov**. Posebne prepovedi veljajo ob razglasitvi velike požarne ogroženosti, ko je posebej organizirano opazovanje naravnega okolja (gasilci, lovci, lastniki zemljišč). Za neupoštevanje določil so zagrožene globe od 1.000 – 6.000 EUR.

Uredba o odpadkih definira biološke odpadke kot biorazgradljive odpadke z vrtov in parkov, živilske in kuhinjske odpadke iz gospodinjstev ter restavracij in iz gostinske dejavnosti. Ravnanje z njimi ne sme predstavljati tveganja za zdravje in okolje (voda, zrak, tla, rastline in živali), ne smejo povzročati hrupa in vonjav ter škodljivih vplivov, predvsem na varovanih območjih in območjih pitne vode. Odpadke je prepovedano puščati v okolju, jih odmetavati in z njimi nenadzorovano ravnati.

Velja naslednja hierarhija:

- preprečevanje odpadkov,
- priprava za ponovno uporabo,
- recikliranje,
- drugi postopki predelave,
- odstranjevanje.

Nadzor nad izvajanjem uredbe izvajajo inšpektorji za okolje (pa tudi za kmetijstvo), globe pa so različne glede na imetnika odpadkov in znašajo od 100 do 30.000 EUR.

Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki in zelenim vrtnim odpadom določa, da je kuhinjske odpadke prepovedano mešati z drugimi odpadki (komunalnimi), prav tako jih ni dovoljeno rezati, drobiti ali mleti z namenom odvajanja v odpadno vodo in s tem v kanalizacijo, greznice ali neposredno v vode, zeleni vrtni odpad pa mešati s komunalnimi odpadki ali drugimi ločeno zbranimi frakcijami. Kuhinjske odpadke in zeleni obrez lahko kompostiramo za lastno uporabo, če ga pa ne, ga je potrebno prepustiti izvajalcu gospodarske javne službe na način, ki je določen z lokalnimi predpisi. Odpadki se zbirajo ločeno, da se med seboj ne mešajo. Z ločenim zbiranjem bioloških odpadkov bomo dosegli manjšo količino celokupnih odpadkov, manj bioloških odpadkov pa pomeni tudi manj toplogrednih plinov.

Nadzor nad ločenim zbiranjem odpadkov in zelenega vrtnega obreza izvajajo občinski inšpektorji, pa tudi inšpektorji za varstvo okolja, tržni in zdravstveni inšpektorji.

• Kako ravnati z zelenim obrezom?

Iz omenjenih predpisov lahko povzamemo, da v nobenem od teh kurjenje kot možnost 'predelave' biorazgradljivih odpadkov ni predvidena; nasprotno, v večini primerov je celo prepovedana. Vendarle gre v vsakem primeru za odpadke, za katere prav tako velja določen način ravnanja.

Še najbolje bomo storili, če bomo take odpadke razrezali in kompostirali v hišnem kompostniku, v kolikor pa to ni mogoče, je tovrstni odpad potrebno prepustiti javni komunalni službi.

Napotke za pravilno kompostiranje dobite na spletni strani vsakega izvajalca javne komunalne službe, zato bomo podali le glavna načela:

- uporabimo vsako organsko snov, ki jo je mogoče predelati (vrtno in kuhinjske odpadke, travo pred cvetenjem, listje, lesni pepel, ostanke obrezanega drevja, grmovja, šoto, žagovino, staro zemljo lončnic ipd.). S tem zmanjšujemo odpadke, povečujemo maso komposta in zmanjšujemo potrebo po gnojilih;
- kompost izboljšuje sestavo prsti, zadržuje vlago in toploto, omogoča prezračevanje tal in pripomore h kakovosti pridelka;
- kompostnik naj bo v neposrednem stiku s tlemi, v senčni ali polsenčni legi, zavarovan pred vetrom;
- organske materiale odlagamo v plasteh (npr. razrezane in zdrobljene veje in obrez, ki skrbijo za zračenje in odtekanje vode), nato sledijo vlažni nestrukturni materiali (trava, kuhinjski bioodpadki ipd.) ter listje, zemlja, trava za preprečitev vonjav in nepovabljenih ptičev in glodavcev;
- pazimo, da bo dovolj vlage, saj jo mikroorganizmi potrebujejo za razkroj;
- ko je kompostnik poln, ga preložimo in presejemo; s tem pospešimo razkroj preostanka, dozoreli kompost pa uporabimo.

Pred nami je poletje. V suhih obdobjih je že mala neprevidnost dovolj za požar, zato se iz zdravstvenih in okoljevarstvenih razlogov **kurjenju izogibajmo**. Če pa se resnično nikakor ne morete izogniti kurjenju nenevarnih naravnih materialov (večje količine v kmetijstvu, gozdarstvu), pa vsekakor strogo upoštevajte določila Uredbe o varstvu pred požarom in uredite kurišče v skladu s predpisi. Povežite se z gasilci, obvestite jih o svojem namenu.

Ne pozabimo: **Naravo in zdravje imamo samo eno!**

Skupna služba varstva okolja
Irena KOZAR

*Besede so drobceni palčki,
dejanja mogočni velikani.*

Dosledno spoštujemo pravila v območju javnih cest

Pozor: previsoka in/ali razraščena vegetacija ob cestah predstavlja nevarno oviro!

Prav je, da si vsak med nami želi urediti svoje bivalno okolje po svojih potrebah in željah, vendar se lastniki zemljišča pogosto ne zavedamo, da smo pri rabi svojih parcel omejeni. To še posebej velja takrat, ko naše zemljišče meji na javno cesto ali drugo javno prometno površino.

V Medobčinski inšpekciji Skupne občinske uprave Maribor ugotavljamo, da mnogo lastnikov zemljišč ob javnih cestah ne pozna omejitev njihove rabe. Posledično se ne zavedajo svojih dolžnosti predhodnega pridobivanja soglasja za postavljanje objektov ter dolžnosti zasajevanja ter obrezovanja živih mej, grmov ali dreves.

S ciljem zagotovitve čim večje varnosti udeležencev v prometu vas želimo opozoriti na obvezno upoštevanje zakonodaje.

• VAROVALNI PAS CESTE IN POSTAVITEV OBJEKTOV

Vzdolž javne ceste je varovalni pas, v katerem je raba prostora omejena. Varovalni pas je širok od 2,0 do 10,0 m, odvisno od kategorije ceste. V kolikor želimo v njem postaviti objekt ali objekte, kot so nadstreški, ograje, skalnjaki, robniki poti, količki ipd. ali izvesti kak drug poseg, za to potrebujemo **soglasje upravljavca ceste** (97. člen Zakona o cestah, Uradni list RS, št. 109/10, s spremembami in dopolnitvami; v nadaljevanju: ZCes-1). Upravljavec ceste ob občinskih cestah je občina. Pri izdaji soglasja se presoja, ali načrtovana izvedba posega vpliva na varnost cestnega prometa na tej cesti (preglednost) ali na cesto samo.

• VAROVALNI PAS CESTE TER PROSTI PROFIL IN ZASADITEV RASTLIN

Lastniki zemljišč pa smo omejeni tudi pri zasaditvah dreves, grmovnic, visokih poljščin in drugih višjih rastlin. Pri zasaditvah pogosto pozabimo na to, da majhna sadika ali grmiček, posajen tik ob robu parcelne meje, kaj kmalu zraste na cestišče, vozišče, pločnik ali javno površino. **Previsoka in razraščena vegetacija, kot tudi drugi objekti oz. predmeti ob javnih cestah, predstavljajo ovire.** Te ogrožajo varnost vseh udeležencev v cestnem prometu, največkrat pa otrok, ki so peš ali s kolesom udeleženi v prometu in so s svojo majhnostjo, z ne dovolj izkušnjami ter z omejenimi zmožnostmi predvidevanja že sicer najbolj ogroženi udeleženci na cesti.

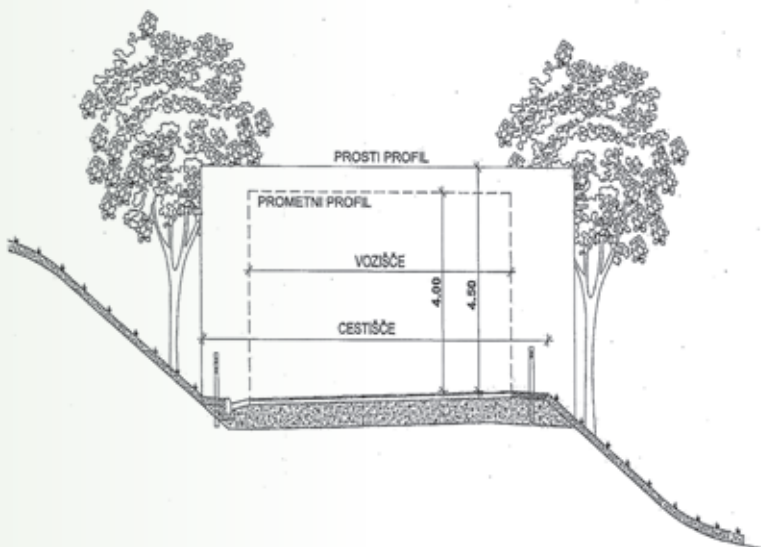
Zakonodajalec je za zagotovitev varne uporabe javne ceste za vse udeležence v prometu in preglednosti občinske ceste v 98. členu ZCes-1 določil: »V območju nivojskega križišča občinskih cest, križišča občinske ceste z železniško progo (pregledni prostor) ali v območju cestnih priključkov na občinsko cesto (pregledno polje) ter na notranjih straneh cestnih krivin (pregledna berma – ravnina, polica ali nasip, ki ločuje dve površini) ni dovoljeno vzpostaviti kakršnekoli vegetacije ali postaviti objekta, naprave in drugih predmetov ter storiti kar koli drugega, kar bi oviralo preglednost cest, križišča ali priključka.«

Med vegetacijo se štejejo: grmovje, drevesa, visoko cvetje, visoke trave, visoke poljščine, trta ipd.

Prav tako je prepovedano izvajati ali opustiti kakršna koli dela na javni cesti, na zemljiščih ali na objektih ob javni cesti, ki bi lahko škodovala cesti ali ogrožala, ovirala ali zmanjšala varnost prometa na njej (5. člen ZCes-1).

Za neovirano in varno uporabo ceste je potrebno **zagotoviti prosti profil**, ki je definiran s Pravilnikom o projektiranju cest (Uradni list RS, št. 91/05, 26/06, 109/10 – ZCes-1 in 36/18). To je območje ob in nad cesto, ki omogoča preglednost nad dogajanjem na cesti in v prometu. V prosti profil ceste ne smejo posegati stalne fizične ovire (npr. objekti, vegetacija).

Najenostavneje prosti profil razložimo na način, da je to prostor, ki se razteza vzdolž vozišča v širino od 1,25 do 2,50 m in v višino od 4,50 do 7,50 m. **To v praksi pomeni, da morajo biti žive meje ob cesti v naselju obrezane tako, da so od roba asfaltne vozišča oddaljene vsaj 1,25 m** (dejanska širina je odvisna od širine ceste, širine prostora, potrebnega za bankino ter projektne hitrosti vožnje), **drevesa pa v to območje ne smejo posegati vsaj pod višino 4,50 m.**

Dodatno je potrebno paziti na to, da je **zagotovljeno polje preglednosti** na notranji strani cestnih krivin (pregledna berma ali območje znotraj ovinka) ter v območju priključkov občinskih cest ali nekategorizirane ter občinske ceste. **V tem območju je lahko grmovje (in drugo rastje) visoko do 0,75 m, enako pa velja tudi za objekte.**

Dolžina pregledne berme ter širina polja preglednosti sta odvisna od nagiba ceste in projektne hitrosti.

Zato apeliramo na vse:

Spoštujemo zakon! Zakon omejuje, da nas vse varuje!

**Medobčinska inšpekcija in Medobčinsko redarstvo
Danijel ŽELEZNJAK**

MARIBORSKA KNJIŽNICA

Krajevna knjižnica kmalu tudi v Račah!

V občini Rače - Fram, tako kot še v preostalih enajstih občinah na širšem mariborskem območju, izvaja javno knjižnično službo Mariborska knjižnica, druga največja knjižnica v Sloveniji. Doslej ste v občini Rače - Fram našo dejavnost poznali samo prek potujoče knjižnice – bibliobusa, ki se ustavlja v Račah, Framu, Podovi in Sp. Gorici, kmalu pa bo tudi v Račah zaživela krajevna oziroma občinska knjižnica, 20. enota v mreži Mariborske knjižnice.

Zadnji dve leti tečejo intenzivne priprave in načrtovanje knjižnice v sklopu sicer že sedaj zelo lepo urejene in večnamenske grajske stavbe. Kmalu se bodo začela gradbeno obrtniška dela (ta zapis nastaja v začetku junija 2021). Občina je zagotovila tudi več sredstev za nakup novega gradiva in v knjižnici zbirko že intenzivno pripravljamo. Knjižnica bo sicer relativno majhna, ampak na 170 m² bo ponujala vse, kar pričakujete naši bralci: oddelek za najmlajše, mladinski kotiček, police z gradivom za vse starostne skupine in vse okuse, kotiček za srečevanja članov zelo aktivnega in prodornega literarnega kluba ali druge aktivnosti. V knjižnici bo sodobna komunikacijska računalniška oprema in nekaj sedežev za udobno branje, pomenkovanje, listanje knjig in časopisov. Seveda pa bodo vsem, tako kot v celotni mreži knjižnice, dostopne tudi storitve na daljavo, tako imenovana knjižnica s kavča, ki članom knjižnice omogoča izposajo elektronskih knjig in uporabo podatkovnih zbirk ter zbirk časopisov z vsega sveta – neprekinjeno in od koder koli, tudi takrat, ko je knjižnica zaprta. Ob pogledu na tloris bodoče knjižnice (*avtorica prispevka ga je priložila k zapisu, a bi bil tovrstni dokument v primeru objave preslabo viden, zato smo ga izločili – op. ured.*) si tisti, ki pri tem projektu sodelujemo in nas nenehno spremlja, nov prostor za knjižnično dejavnost v Račah v mislih že lahko predstavljamo. Seveda pa se najbolj veselimo trenutka, ko vas bomo lahko v živo povabili med knjižne police.

Načrtujemo, da bo bibliobus še naprej ostal redni obiskovalec v občini Rače - Fram. Namesto v Rače, kjer bo po novem knjižnica, ga bomo namreč potem lahko preusmerili v katerega od bolj oddaljenih in zdaj še nepokritih krajev. Vodstvu občine bomo predlagali določitev novih postajališč in vas o vseh morebitnih novostih pravočasno obvestili.

Preteklo leto in prvo polovico letošnjega leta je zaznamovala epidemija covid-19, kar je krojilo tudi delo v knjižnici. Posebej prvi val je popolnoma ohromil dejavnost, knjižnica je bila zaprta. Po ponovnem odprtju v začetku maja je trajalo nekaj mesecev, da se je vse skupaj vrnilo v stare tokove, da so bralci ponovno začeli vstopati k nam brez zadržkov in strahu. Tudi sami smo se v množici odlokov in priporočil lovili in iskali najbolj primerne in varne načine posredovanja gradiva: najprej enotedensko karanteno vrnjenega gradiva, kasneje razkuževanje. Prireditev skorajda nismo mogli organizirati ali pa le v zelo okrnjenem obsegu. Je pa bilo to obdobje priložnost, da najdemo nove, alternativne načine, kako predstavljati

kreativnost knjižničarjev in kako vendarle ohranjati vezi z našimi uporabniki. Velik del naših aktivnosti se je tako preselil na splet. Pravljičarji so svoje pripovedovanje posneli in pravljice redno objavljali na spletu, objavljali smo posnetke radijskih pravljič, ki so bile na Radiu Maribor posnete že pred epidemijo. Redno smo predstavljali zanimive osebnosti iz spletnega biografskega leksikona Obrazi Slovenije in zanimive lokalne zgodbe iz regijskega portala Kamra. Obveščanje in komuniciranje smo prenesli na FB in Instagram, kasneje pa smo začeli tudi s snemanjem in objavljanjem e-Literarnih postaj, ki jih vse lahko najdete na Youtube kanalu Mariborske knjižnice. Najprej smo gostili Zorana Predina in njegove Mongolske pege, nato Boruta Gombača, Vlada Vrbiča, Daniela Demšarja, ko je RTV vrtela njegovega inšpektorja Vrenka...

Ko je bila knjižnica zaprta oziroma odprta z omejitvami, se je močno povečal obisk na daljavo in izposoja elektronskega gradiva - na eni strani zato, ker je bila to edina možnost uporabe knjižnice, na drugi strani pa je uporaba udobna in elektronske zbirke vedno bolj bogate. V knjižnici ali na bibliobusu je potrebno dobiti le šifro oziroma vstopno geslo in potem je vse to gradivo prosto, brezplačno dostopno.

Smo pa v knjižnici zadovoljni, da smo v drugem valu epidemije (v nasprotju z drugimi kulturnimi ustanovami) lahko večino časa ostajali v stiku z našimi člani in omogočali izposajo gradiva. Branje je lahko tako marsikomu olajšalo skrbi, morda osamljenost, stisko, pa tudi sicer je znano, da je knjiga že od njenega pojava naprej človekov odličen sopotnik in prijatelj.

Ne le mladenka na posnetku, tudi mnogo drugih je (kljub internetni dobi) še vedno 'okuženih' z branjem knjig – takih v papirnati obliki, ki jih je mogoče prijeti v roko in se ob branju prijetno zlekniti na posteljo ter odmisli vse ostalo

Foto: Nina Katarina Bračko

Knjige so naše velike prijateljice

Čas zaprtja občinskih meja nas je spodbudil, da smo uvedli možnost vračanja gradiva v kateri koli enoti, s čemer smo uresničili že dalj časa načrtovano storitev. Kljub vsem omejitvam in preprekam smo samo na postajališčih bibliobusa v občini Rače - Fram v letu 2020 zabeležili 2.000 obiskovalcev in 16.300 izposojenih knjig, časopisov in neknjižnega gradiva.

Mariborska potujoča knjižnica obiskuje 45 krajev in opravi letno 12.800 km na 800 vožnjah

Za zdaj kaže, da drugi val epidemije izzveneva, ukrepi se rahljajo in veselimo se, da bomo kmalu spet lahko povabili ljudi tudi na naše dogodke. Se pa v teh tednih tudi intenzivno pripravljamo na že več kot desetletje načrtovano izgradnjo nove osrednje knjižnice v Mariboru. Na Rotovškem trgu je z noveliranim načrtom predviden nastanek Centra Rotovž, v katerem bosta ob osrednji mestni knjižnici našla prostor tudi moderna galerija in art kino. Center bo s primerno ureditvijo bogato oplemenitil enega osrednjih mariborskih trgov ter mu dal nove dimenzije in vsebino. Seveda knjižničarje čaka velik logistični zalogaj – selitev celotne dejavnosti na nadomestne lokacije, po končani gradnji pa spet nazaj. Ampak z veseljem bomo to naredili – preselili okoli 180.000 knjig, kakšne 4 km polc in množico druge opreme –, saj to čez dve do tri leta pomeni vrnitev v novo knjižnico in njeno pot proti novim izzivom prihodnosti.

Ob navedenem projektu in načrtih za novo knjižnico v Račah pa se napoveduje še cela vrsta pozitivnih zgodb v drugih občinah. Občina Pesnica načrtuje nove prostore za svojo enoto, v Miklavžu gredo resno po poti Občine Rače - Fram in snujejo ustanovitev krajevne knjižnice, o tem pa so začeli razmišljati tudi v Občini Starše. To so lepe napovedi in naj se uresničijo! Prva pa bo Knjižnica Rače!

Dragica TURJAK,
direktorica

TELEKOM SLOVENIJE

Naj nas strela ne preseneti!

- **Za zaščito naprav pred morebitnimi poškodbami in uničenjem zaradi udarov strel priporočamo izklop naprav iz vseh omrežij**

V Sloveniji se na leto zgodi okoli 60.000 udarov strel proti zemlji, kar nas uvršča med evropske države, kjer so udari strel izredno pogosti. S toplimi dnevi pa se možnost močnejših neviht z udari strel povečuje.

Podatki kažejo, da strele rade uničijo ali poškodujejo naprave, kot so televizorji, računalniki ali modemi. Zaradi okvare ali uničenja naprav tako ne moremo spremljati priljubljene TV-oddaje, nemoteno dostopati do interneta ali uporabljati fiksne telefonije.

Poškodovane naprave

Pred izpadom komunikacijskih storitev se najučinkoviteje zaščitimo tako, da pred nevihto ali odhodom od doma **iz vseh omrežij izklopimo televizor, TV-komunikator, modem, radio in računalnik**. Pri tem je potrebno **elektronske naprave izklopiti iz električnega omrežja** oz. električne vtičnice (televizor, računalnik ipd.), **komunikacijske naprave pa tudi iz komunikacijskega omrežja** oz. UTP-vtičnice (stacionarne telefone, modeme ipd.).

Izklop naprav

Kako vemo, ali je nevarnost v naši bližini? Če preteče med bliskom in gromom 10 sekund, pomeni, da je strela

od nas oddaljena približno 3,4 km. A ker vedno ne moremo prešteti sekund, ki minejo od zaznanega bliska do slišane grmenja, imamo za vas bolj praktično in predvsem zanesljivo rešitev.

• Brezplačno SMS-obveščanje o strelah

Telekom Slovenije svojim uporabnikom mobilnih in fiksnih storitev omogoča **brezplačno storitev Strela alarm**, s pomočjo katere lahko v realnem času prek sporočila SMS prejmete informacijo o strelah na območju vašega fiksnega priključka.

Na prejemanje brezplačnih sporočil se lahko naročite tako, da na številko **041 145 000** pošljete SMS s ključno besedo **STRELA**, naredite presledek ter navedete vaše **uporabniško ime za fiksne storitve Telekoma Slovenije (primer zapisa v SMS-sporočilu: STRELA novakj)**.

Storitev Strela alarm temelji na sistemu Scalar; to je sistem, ki ga je posebej za spremljanje strel razvil Elektroinštitut Milan Vidmar (EIMV), s pomočjo katerega se beležijo strele v realnem času.

Več informacij je na voljo na <http://ts.si/bliskoviti-obisk>.

Ana PETRIČ
Odnosi z javnostmi

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD SLOVENIJE – ZAVOD MARIBOR

Preteklo leto 2020 je bilo mednarodno leto zdravja rastlin. Zaradi epidemije koronavirusa se je mednarodno leto podaljšalo do 1. 7. 2021. V sklopu iztekanja tega obdobja bi radi splošno javnost čim bolj podučili o pomembnosti zdravja rastlin, zato smo pripravili krajši prispevek o koruzni vešči, ki povzroča probleme v pridelavi koruze.

• Koruzna vešča

Eden najpomembnejših škodljivcev koruze v Evropi je koruzna vešča (*Ostrinia nubilalis*). Od gojenih rastlin napada tudi krompir, sojo, sončnice, papriko, paradižnik ipd. Škodo povzročajo gosenice koruzne vešče, ki se najprej hranijo s povrhnjico mladih listov, nato pa vrtajo rove v steblih in storžih, grizejo zrna pod ličjem ali pa se hranijo na metlicah in včasih tudi na pecljih storžev. Ob izvrtinah so po navadi vidni iztrebki gosenic. Posledice so padanje koruznih storžev ter lomljenje in poleganje koruze, kar otežuje žetev pridelka in povečuje izgube pri žetvi.

Gosenica koruzne vešče

Poškodbe, ki jih povzroča gosenica koruzne vešče na storžu (levo) in stebelu (desno) koruze. Ob izvrtinah so vidni tudi iztrebki gosenice
Foto: Jože Miklavc

Poškodba listja povzročena s strani koruzne vešče
Foto: Timotej Horvat

Gosenica koruzne vešče prezimi v spodnjih delih koruznih stebel, pogosto tudi v koruznih storžih in rastlinskih ostankih nekaterih samoniklih rastlin. Najpomembnejši vir škodljivke so spodnji deli stebel, ki ostanejo na njivah po spravilu. Preventivni ukrep zmanjševanja populacije koruzne vešče je mulčenje koruznih ostankov po spravilu koruze, eden najučinkovitejših ukrepov za zatiranje koruzne vešče pa popolno zaoravanje koruznice v jesenskem času. V zaorani in z zemljo pokriti koruznici gosenice propadejo. Spomladansko zaoravanje koruznice je, posebno v sušnih obdobjih, manj učinkovito kot jesensko. K zmanjšanju napada koruzne vešče veliko pripomore tudi ustrezen kolobar in setev koruze čim dlje od lanskim koruzišč.

Leonida LEŠNIK
Timotej HORVAT

Vreme, ki ga vsako jutro napravimo v samem sebi, je pomembnejše od tistega, ki se naredi zunaj.
Potrudimo se, da dan začnemo nasmejani in da tudi v življenja drugih prinesemo žarek sonca!

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA ZA PODRAVJE - MARIBOR

Projekt 'Podjetno nad izzive' – PONI Podravje

• PONI Podravje – kaj je to?

Projekt PONI Podravje je model podjetniškega usposabljanja, v okviru katerega udeleženci v času štirih mesecev, kolikor traja zaposlitev v programu, razvijejo in realizirajo lastno podjetniško idejo.

To dosežejo skozi celostni program podjetniških usposabljanj, skozi mentorstvo in nudenje vsestranske pomoči udeležencem pri uresničevanju njihovih poslovnih idej.

Udeleženci so za obdobje štirih mesecev (za polni delovni čas) zaposleni pri enem izmed partnerjev projekta PONI Podravje – Regionalni razvojni agenciji za Podravje - Maribor (vodilni partner), Razvojni agenciji Slovenske Gorice, d. o. o. ali Znanstveno-raziskovalnem središču Bistra Ptuj.

V času zaposlitve razvijejo svojo podjetniško idejo.

• Komu je projekt PONI Podravje namenjen?

Namenjen je vsem, ki imajo podjetniško idejo in bi jo želeli realizirati. Pri tem starost kandidatov ter njihove stopnje in smeri izobrazbe ne igrajo vloge.

• Kakšni so pogoji za vključitev?

Kandidat mora imeti:

- poslovno idejo, ki jo namerava razvijati v okviru projekta,
- stalno ali vsaj začasno prebivališče v eni izmed občin Podravske regije,
- poravnane vse zapadle obveznosti do države,
- na dan vključitve v projekt izpolnjene vse pogoje za podpis pogodbe o zaposlitvi.

• Kaj je potrebno priložiti ob prijavi?

Prijavi za podjetniško usposabljanje v okviru projekta PONI Podravje je potrebno priložiti:

- izpolnjen prijavi obrazec,
- življenjepis,
- fotokopijo dokazila o izobrazbi,
- izpis obdobj zavarovanj, iz katerega so razvidni pretekli delodajalci (pridobiti na ZZZS ali ZPIZ),
- fotokopijo dokazila o stalnem oz. začasnem prebivališču (to mora biti na območju ene izmed občin Podravske regije).

KAJ TI PROJEKT PONUJA?

- 4-mesečno redno zaposlitev
- Podjetniška usposabljanja
- Mentorstvo in pomoč pri razvoju poslovne ideje ter izdelavi poslovnega načrta
- Delo s somišljeniki in mreženje s podjetniki
- Pomoč pri uresnitvi poslovne ideje
- Možnost individualnih izobraževanj za namene razvoja poslovne ideje

KOMU JE PROJEKT NAMENJEN?

- Vsem, ki imate podjetniško idejo in željo po njeni realizaciji
- Stalno ali začasno prebivališče v regiji izvajanja
- Tistim, ki želite ustanoviti svoje podjetje
- Za vse starosti in vrste izobrazbe

KAKO POTEKA PROJEKT?

1. Prijaviš se na javni poziv za vključitev v projekt.
2. Za 4 mesece se zaposliš v organizaciji, ki projekt izvaja.
3. V času zaposlitve si pridobiš potrebna podjetniška znanja.
4. S pridobljenim znanjem svojo idejo spremeniš v poslovni model ter narediš odličen poslovni načrt.
5. Po koncu usposabljanja si pripravljen za uspešno podjetniško pot in ustanovitve podjetja.

V projekt je sočasno vključenih **12 udeležencev**.

KAKO SE VKLJUČIŠ V PROJEKT?

V projekt se lahko vključiš preko prijave na javni poziv PONI - Podjetno nad izzive.

Javni poziv je objavljen vsake 4 mesece.

Zaživi svojo poslovno idejo in se pridruži uspešnim podjetnikom!

Individualno delo:

- svetovanja
- pomoč mentorjev
- priprava poslovnega načrta

Skupinsko delo:

- izvedba delavnic in izobraževanj
- razvoj lastne podjetniške ideje

Terensko delo:

- terenske raziskave
- ogledi primerov dobrih praks
- udeležba na dogodkih

V času trajanja projekta bomo organizirali različna podjetniška usposabljanja: razvoj poslovne ideje, raziskava trga, marketing, javna nastopanje, finance in davki, kako ustanoviti podjetje in ti omogočili individualna svetovanja ter mreženje s podjetniki. Ves čas trajanja projekta ti bodo na voljo mentorji, ki bodo spremljali tvoj razvoj in ti pomagali pri realizaciji poslovne ideje.

• Dodatne informacije o projektu in javnih pozivih

Vsake štiri mesece je na spletni strani <https://rra-podravje.si/projekti/poni> objavljen Poziv za vključitev v projekt Podjetno nad izzive – PONI Podravje, kjer najdete tudi ustrezne obrazce in še več aktualnih informacij o projektu. O javnih pozivih projektni partnerji obveščajo tudi preko socialnih omrežij.

Predvideni termini objave naslednjih pozivov so: september 2021 ter januar, maj in oktober 2022.

Projekt se je pričel avgusta 2020 in bo trajal do septembra 2023, njegova vrednost pa znaša 1,385.800,00 EUR.

Projekt se izvaja v Obalno-kraški, Osrednjeslovenski, Jugovzhodni Sloveniji, Gorenjski, Koroški, Pomurski, Posavski, Savinjski, Zasavski in Podravske regiji.

Projekt financirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Projekt se izvaja v okviru »Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020«, prednostne osi: »3. Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast«, prednostne naložbe »3.1 Spodbujanje podjetništva, zlasti z enostavnejšim izkoriščanjem novih idej v gospodarstvu in pospeševanjem ustanavljanja novih podjetij, tudi preko podjetniških inkubatorjev«.

Več informacij o projektu:
Irena PODLETNIK

LOKALNE MINI IN MAKSI ZANIMIVOSTI

Občinski praznik 2021

21. junija, na prvi poletni dan, občani občine Rače-Fram obeležujemo svoj praznik. Letos smo ga praznovali prav na ta datum in sicer že dvaindvajsetič zapovrstjo. Čeprav so dobršen del prve polovice letošnjega leta veljali strogi ukrepi za omejitev epidemije koronavirusa, se je situacija do začetka poletja toliko izboljšala, da smo lahko občinski praznik obeležili skorajda tako kot pred pojavom novodobne bolezni covid-19.

Osrednja proslava je potekala na notranjem grajskem dvorišču.

Da na ravni matične lokalne skupnosti dejansko hočemo, marsikaj znamo in posledično vsako leto znova veliko zmoremo in udejanjimo, je župan Branko Ledinek utemeljil z omembo tekočih aktivnosti, novih pridobitev ter drugih pomembnejših uspehov Občine Rače-Fram v zadnjem obdobju, obenem pa prisotnim zaželel ohranitev zdravja ter vse dobro ob občinskem prazniku in bližajočem se dnevu državnosti, seveda pa tudi v nadaljnjem življenju.

Nagovor Branka Ledineka, župana Občine Rače - Fram

Prireditve so v kulturnem delu popestrili kakovostni glasbeni izvajalci – Mešani pevski zbor KKID sv. Jožefa Delavca iz Rač in Vokalna skupina Virtus, ki deluje v sklopu KUD dr. Pavel Turner Fram.

MePZ KKID sv. Jožefa Delavca Rače

VS Virtus

Kmalu zatem smo spoznali mlade prejemnike zlatih županovih petic. To simbolično nagrado za dosedanjji trud in uspehe si je po mnenju obeh osnovnih šol v naši občini (z ozirom na stanje v redovalnicah) zaslužilo kar 20 letošnjih devetošolcev.

Tako so iz rok župana Občine Rače - Fram Branka Ledineka **zlate petice** prejeli:

Robert Koren, Matija Leva, Lukas Aleksander Zidanšek, Kaja Gorkič, Nina Gorkič, Enej Marčič, Eva Simonič, Zoja Strmšek, Tjaž Šalamun, Lukas Vek in Lana Voglar iz OŠ Rače ter **Minka Babič, Miha Gorše Pihler, Zoja Helbl, Manca Karo, Maja Voglar Rodošek, Maša Belas, Anej Grujič, Eva Lah in Tinkara Škrinjar** iz OŠ Fram.

Spominski skupinski posnetek najboljših devetošolcev generacije 2020/21 - prejemnikov zlatih županovih petic

Vsem (sedaj že bivšim) devetošolcem čestitamo za dosežen uspeh in jim želimo veliko pridobljenih novih znanj na nadaljnji izobraževalni poti ter uresničitve poklicnih ciljev.

Občina Rače - Fram je tudi letos za večje dosežke in dolgo, požrtvovalno ter posebej uspešno delo na društvenem (humanitarnem, športnem, glasbenem ali kakšnem drugem za lokalno skupnost pomembnem) področju nagradila posameznike in skupine ljudi, ki so bili opaženi in izpostavljeni med sebi podobnimi. Ti so prejeli priznanja župana, posebej glasno pa smo zaploskali

dobitnikom najvišjega občinskega priznanja - spominske plakete.

Priznanja župana so letos prejeli

• Marija PEČOVNIK

Zgovorna in dobrovoljna Marija Pečovnik, bolj znana kot Marčika, tudi v prostem času živi zelo polno in aktivno. Že pred leti je namreč našla učinkovit recept proti dolgočasenju, saj se je ne le včlanila v različna društva, temveč se v njih tudi angažira po svojih najboljših močeh. Ta njen trud in doslej že opravljeno delo še posebej cenijo v Društvu žena Framsko Pohorje, kjer so jo predlagali za letošnjo nagrajenko – prejemnico priznanja župana, saj je, kot so zapisali, že od leta 1995 duša društvenega delovanja. Ob tem dodajajo, da je sodelovala tudi v PGD Fram, preko 20 let opravljala tajniške posle v Planinskem društvu Fram, že pred dobrim desetletjem pa prevzela vodenje ročnodelskega krožka Unikat pri DU Fram.

• Zvonimir STANKO

V primeru Zvonimirja Stanka gre za osebo, ki je dolgoletni in s strani vseh sovaščanov spoštovani predsednik Društva krajanov Loka pri Framu. Odkar je na tem mestu, sta bila obnovljena in dograjena dva objekta, ki ju ima društvo v upravljanju, vključno z njuno okolico. Prav tako se krajanji lahko pohvalijo z urejenim nogometnim igriščem, ruskim kegljiščem in prostorom, namenjenim najmlajšim.

Zvonimir Stanko je poln zanimivih zamisli in delovnega elana. Izjemno predan je najrazličnejšim aktivnostim in je gonilna sila pri vseh prireditvah v društvu. Predstavlja vzgled in steber plodnega sodelovanja z bližnjim in širšim okoljem.

• Vlado PETROVIČ

Vlada Petroviča je za dobitnika priznanja župana predlagal KUD dr. Pavel Turner Fram, natančneje v sklopu slednjega delujoči člani mešanega pevskega zbora, ki mu nagrajenec predseduje. V tej vlogi skrbi za širitev pevske kulture v naši občini in izven nje.

Je organizator, povezovalc, dober voditelj, predvsem pa pravi prijatelj, ki vedno nesebično priskoči na pomoč sočloveku in se je nanj mogoče zanesti v vseh situacijah, zaradi česar so v mešanem pevskega zboru na svojega vodjo zelo ponosni. Zavedajo se tudi, da so v veliki meri prav po njegovi zaslugi v relativno kratkem času kot pevski sestav dosegli lepe uspehe ter poželi zajetno bero priznanj in pohval.

• Jože LEŠNIK

Turistično društvo krajanov Planica je podalo predlog za podelitev priznanja župana Jožetu Lešniku, ki so ga podprli tudi v PGD Fram.

Prvi so v obrazložitvi zapisali, da njihov član že dve desetletji opravlja delo blagajnika društva, zadnjih šest let pa dodatno še delo hišnika v domu krajanov Planica. Cenijo, da išče možnosti skupnega preživljanja prostega časa in druženja, s tem pa za združevanje prijetnega s koristnim ter za širjenje dobre volje in pozitivne energije, ki ju ima sam v izobilju.

Jožeta Lešnika, sicer gasilca II. stopnje, člana gasilske trojke na Planici in člana disciplinske komisije v PGD Fram, tudi gasilski kolegi vidijo kot povezovalni člen, ki je gasilstvu zvest že preko 25 let in je tvorno sodeloval tudi pri izgradnji gasilskega doma.

• Martina PAUMAN

Martino Pauman je za podelitev priznanja župana predlagal upravni odbor KUD Sp. in Zg. Gorica.

Nagrajenka s svojimi izvirnimi ustvarjalnimi in aranžerskimi zamislami in zagnanostjo že vrsto let sodeluje pri snovanju in realizaciji mnogih prireditev, ki v kulturnem smislu dajejo utrip in dodano vrednost domačemu kraju. Materinski praznik, razne glasbene prireditve, srečanja starejših občanov, novoletni koncert in še kaj so tista dogajanja, ki nikoli ne minejo brez Martininega pečata v obliki dekorativne ureditve prostora. Pomembno vlogo ima tudi pri organizaciji razstav izdelkov sekcij ročnih del 'Deteljica', kjer sodelujejo odrasli, in 'Pikapolonica', kjer pri ustvarjanju z veseljem priskoči na pomoč otroškim ročicam.

• Mojca PETELINŠEK

Mojca Petelinšek, ki jo je za prejemnico priznanja župana predlagala Župnijska karitas Fram, katere predsednica je, odlikuje velika naklonjenost do ljudi. Je oseba, polna optimizma, dobronamernosti in humanosti. Pri delu je izjemno vestna in uspešna pri uresničevanju zamisli in karitativnih ciljev. V vlogi prostovoljke deluje že poldrugo desetletje in v tem času se je velikokrat izkazala s svojo nesebičnostjo, požrtvovalnostjo in predanostjo osebam v naši sredini, ki potrebujejo pomoč. To je nazadnje dokazala tudi v obdobju težke bolezni sedaj že pokojnega framskega župnika Franca Dermola, ki mu je stala ob strani tako rekoč dan in noč.

Mojca Petelinšek je prijateljica v najglobljem pomenu te besede.

• Marjan PLEČKO

Marjan Plečko se je svojim vzornikom - gasilcem PGD Podova pridružil že leta 1975, tedaj kot 10-letni pionir, ki je kasneje preko mladinskih prišel v članske vrste. Tekmoval je v različnih gasilskih desetinah, ki so dosegale vidne rezultate ne le v merilu GZ Maribor, temveč tudi regije in države. Ves čas se je aktivno izobraževal in v tem procesu leta 2008 opravil tudi izpit za gasilskega častnika II. stopnje.

V Prostovoljnem gasilskem društvu Podova, ki ga je predlagalo za prejemnika priznanja, že 25 let opravlja funkcijo predsednika nadzornega odbora, ob pomoči svoje družine aktivno sodeluje na vseh prireditvah in je sedaj tudi sam vzor mlajšim generacijam gasilcev.

• Nada ČELOFIGA

Nada Čelofiga so za priznanje župana predlagale vodje sekcij, delujočih v sklopu KUD Sp. in Zg. Gorica.

Imenovana je že od ustanovitve KUD njegova aktivna članica, prav tako članica upravnega odbora. Skoraj desetletje je zavzeto opravljala tajniške posle, sedaj pa že nekaj časa uspešno predseduje društvu. S svojo delavnostjo, vztrajnostjo in skromnostjo je tudi v tem oziru prva med enakimi, zato je mnogim vzgled, vsi pa jo spoštujejo in cenijo njene človeške kvalitete. Zaveda se tudi pomena povezovanja z drugimi sorodnimi društvi, ohranjanja kulture in informiranja širše javnosti o tem, zato je v društvu nepogrešljiva.

• Vito ŽURAJ

Vito Žuraj se kot skladatelj preko vrhunskih izvajalcev njegovih del na področju klasične glasbe vse pogosteje predstavlja na največjih svetovnih odrih in pozna širok krog ustvarjalcev.

Gre mu največji del zaslug za to, da je (v okviru sekcije Koncertna dejavnost, delujoče v sklopu KUD Rače, ki ga je tudi predlagala za priznanje) prenovljeni ambient gradu Rače v minulih 20 letih, predvsem pa zadnje desetletje, skozi abonma dobil nove vsebine z umetniško kakovostjo izvedb in programov, gostil številne mlade in prodorne ali pa že

uveljavljene izvrstne domače in tuje glasbenike, s tem pa tudi v mednarodnem smislu pridobival na prepoznavnosti in pomenu.

• Simona NAPAST

Simona Napast je oseba, ki so jo vile rojenice bogato obdarile s talenti. Razen službene vloge profesorice na OŠ Fram je močno vpeta še v življenje društev, predvsem v dogajanja KUD dr. Pavel Turner Fram, ki je ob 20-letnici njenega članstva tudi dalo pobudo za nagraditev.

Simona Napast se nesebično razdaja kot nadarjena igralka, odlična napovedovalka, brežhibna organizatorka, priljubljena voditeljica različnih prireditev in aktivna pevka Etno skupine Zala. S svojimi sposobnostmi, znanjem, izkušnjami, zanesenjaštvom, motiviranostjo in pozitivno energijo, ki jih vedno začini še s prijaznim nasmehom, pomembno prispeva k raznolikosti kulturnega življenja kraja in domače občine.

• Milan BELA

Milan Bela je nagrajenec, ki ga je za pridobitev priznanja župana predlagalo Društvo upokojencev Fram, kjer je vsestransko aktiven dobro desetletje.

V tem času je Milan Bela odgovorno in uspešno opravljal oz. še vedno opravlja vrsto del in funkcij: je član društvenega upravnega odbora, poverjenik na terenu, gospodar in praporščak DU Fram. Ob že naštetem pa je tudi dober organizator ter zagnan kapetan ekipe in vodja sekcije kegljačev, kjer si prizadeva, da bi framski upokojenci na tekmovanjih premagali čim več konkurenčnih kegljaških ekip iz drugih upokojenskih društev ter na tak način v športno-družabnem ozračju krepili medsebojne vezi.

• Koncertna dejavnost KUD Rače

V paleti različnih sekcij, delujočih v sklopu KUD Rače, ki jim je skupna kulturna, umetniška in družabna nota, eden od njihovih skupnih osnovnih ciljev pa je sprostitev in razvedritev publike, najbrž lahko brez sence dvoma rečemo, da se je na najvišjo umetniško raven povzpela in na njej vztraja koncertna dejavnost, kjer so glavni organizatorji in akterji združili moči v želji zadovoljevanja zahtevnejših ljubiteljev glasbe in izražanja skozi tovrstno umetnost. V 20-ih letih delovanja in v 10-ih letih od izvedbe prvega koncertnega abonmaja 'Grad Rače' so v Beli dvorani tukajšnjega grajskega kompleksa zazveneli mnogi instrumenti ter zapeli številni profesionalni glasovi od blizu in daleč. To je našo občino umestilo na velik mednarodni zemljevid, kar nam je vsem v čast in ponos.

• Vladimir FRANGEŽ

Rekreacijsko društvo Brezula in PGD Podova sta se zavzela za to, da za konstruktivne zamisli, pretekle zasluge in realizirane naloge v minulih več desetletjih priznanje župana dobi tudi Vladimir Frangež.

Imenovanemu gre zasluga, da je, skupaj z ostalimi zanesenjaki, pripomogel k temu, da je v nekdanji brezulski gramozni sedaj urejen športni center z igrišči, lepim objektom in zgledno urejeno okolico. S svojim trudom in voljo je premagoval vse ovire ter pozitivno vplival na motiviranost sodelujočih, za dosego cilja pa mu ni bilo težko žrtvovati nobene ure prostega časa. Ob tem je Vladimir Frangež že skoraj 50 let tudi predan gasilec, ki je z dodatnim izobraževanjem pridobil naziv gasilskega častnika II. stopnje. S svojim delom in znanjem se je izkazal tudi pri obnovi gasilskega doma. Je član nadzornega odbora PGD Podova, steblo društva in vzor mlajšim generacijam.

Prejemniki priznanj župana v družbi slednjega

Najvišje občinsko priznanje – **spominsko plaketo Občine Rače - Fram** so prejeli:

• Majda VAKE

Predlog za podelitev spominske plakete Majdi Vake je posredovala Ljudska pevska skupina Taščica, ki deluje v sklopu KUD Rače, nagrajenska pa je njena voditeljica. Dodatno priporočilo je poslal še Tone Petelinšek, urednik oddaj na temo religij in verstev Radia Maribor.

Predlagatelj v Majdi Vake, ustanoviteljici, promotorki, organizatorki in menedžerki vokalne etno skupine Taščice iz Rač vidijo osebo, ki na sebi lasten in avtentičen način skrbi za širitev družabniške kulture s pomočjo ohranjanja tradicije ljudskega petja. To počne izredno zavzeto, ob tem pa je neustrašna in dokazuje, da zanjo nobena težava ni nepremostljiva in noben cilj nedosegljiv. Zaradi tega se lahko pohvali, da so Taščice – mimogrede, vmes so se dogajale kadrovske spremembe, trenutno pa skupino sestavlja 5 članov in članic – doslej že velikokrat srčno prepevale naše ljudske pesmi ne le v lokalnem okolju, ampak tako rekoč že tradicionalno gostujejo tudi na Hrvaškem, prav tako pa so s slovensko ljudsko pesmijo poskrbele za veliko veselja in čustvena srečanja z našimi izseljenci v več državah Evrope, predvsem pa v daljnih Argentini in Avstraliji. Lahko torej zaključimo, da so pevci na številne konce sveta ponesli ne le svoj glas, ampak tudi glas o slovenski kulturi in naši občini.

• Slavko OSEBIK

Čeprav Slavko Osebik uradno prihaja iz sosednje občine, natančneje iz nam bližnje Zgornje Polskave v občini Slovenska Bistrica, je preprosto 'naš'. In to že dolgo vrsto let. Danes že zrele generacije, ki so med leti 1960 in 1996 obiskovale OŠ Fram, ga pomnijo kot tamkajšnjega dolgoletnega učitelja razrednega pouka. Ker je poučeval tudi v časih, ki v šolah nikakor niso bili tako demokratični kot sedaj, je sicer slovel tudi po strogosti, kljub temu pa še dandanes vsi v en glas priznavajo, da je bil dober in pravičen. Zaradi tega se ga še sedaj, ko že lep čas uživa zasluženo pokojnino, radi in s spoštovanjem spominjajo ter se razveselijo vsakega srečanja z njim.

Ne gre prezreti, da je za mnoge, ki niso več med nami, za njihovo zadnjo pot zbral najboljše misli in jim posvetil nekrologe.

Slavka Osebika so za osebo, ki si zaradi svojega vseživljenjskega, po vsebini raznolikega, po obsegu pa širokega delovanja zasluži tudi javni poklon Občine Rače - Fram, predlagala društva, s katerimi je tako ali drugače sodeloval in jim pomagal - če ne drugače, pa vsaj tako, da je zanje pisal

članke in vsa dogajanja tudi fotografsko ovekovečil, kar za nekatere počne še vedno. S pobudo za nagraditev se mu za to in še marsikaj drugega zahvaljujejo člani PGD Fram, Društva žena Framsko Pohorje, društva krajanov iz Morja, Planice, Ranč in Kopivnika ter KO ZB za vrednote NOB Fram.

• Vokalna skupina Virtus

V sestav KUD dr. Pavel Turner Fram, ki je predlagatelj podelitve te spominske plakete, že 20 let sodi tudi vokalna skupina, ki si je nadela ime Virtus, kar v prevodu pomeni odločnost. Njena predhodnica je bil dekliški pevski sestav, kamor je tedanja učiteljica glasbene vzgoje na OŠ Fram, Romana Mate, združila takrat še osnovnošolske pevke. VS Virtus je, v sodelovanju z Etno skupino Zala, kmalu odločno posnela svojo prvo zgoščenko, vodenje pevk pa je prevzela tedaj še dijakinja Dora Ožvald, ki je njihova umetniška vodja še danes.

VS Virtus je iz leta v leto posegala više na kakovostni lestvici ter hitro preseгла krajevne in občinske okvire, vse pogosteje sodelovala na revijah pevskih zborov, se preoblikovala in pričela žeti vse več in vse odmevnejše uspehe tako v slovenskem prostoru kot tudi širše.

Ključna za skupino je bila sezona 2016/17, ko je prišlo do menjave zasedbe in dobitne kombinacije pevk. Mateja Leben, Patricija Simrajh, Neda Mate, Matejka Kosec, Mojca Čepin, Simona Kamenik, Urška Pavlinič in Dora Ožvald so danes širše poznan pevski sestav, ki na vseh tekmovanjih doma, skoraj v enaki meri pa tudi na Hrvaškem, predstavlja najresnejšo konkurenco ostalim sodelujočim, saj domala vsakič prisluži visoka, neredko celo najvišja priznanja. Kljub temu pa simpatične in izvrstne pevke ne spijo na dosedanjih lovorikah, temveč pravijo, da je to komaj začetek njihove poti, saj imajo pred seboj še višje cilje.

Župan podeljuje najvišja občinska priznanja –
spominske plakete Občine Rače - Fram
Vse foto: Simona Antolič

Naj ob tem dodamo, da so prejemniki priznanj župana in spominskih plaket v dar dobili tudi slike, ki so nastale izpod čopiča Draga Kopšeta.

Fotografije letošnjih nagrajencev si lahko ogledate tudi na notranji hrbtni strani Novic.

OBČINA RAČE - FRAM

21. junij: praznik občine Rače - Fram

Močno za šalo: bi se morali preimenovali v občino Rače - Morje?

• Koliko nas je prijavljenih v občini Rače - Fram in kje imamo stalna prebivališča?

Vemo, da nas je v času ustanovitve oz. začetka delovanja samostojne občine Rače - Fram (1994/1995) na območju tedanjih trinajstih vasi (Šestdobe so bile še del Ranč) živelo oz. imelo stalna prebivališča okoli 5.700 ljudi.

Vemo, da je naša občina, ki se prostorsko razprostira na 51,2 km² in se na eni strani (KS Rače - kjer imamo v pogovornem jeziku Brankote, Zdravkote, Dragote ipd.) dotika ravnice Dravskega polja, na drugi pa obronkov Pohorja (KS Fram - kjer Brankom, Zdravkom in Dragom pravijo Brankeji, Zdravkeji, Drageji), v vmesnem času doživela bliskovit razvoj in iz tega ter drugih razlogov postala zelo zanimiva za priseljevanje (predvsem meščanov) v naše urejeno, slikovito, sodobno, ob vsem tem pa še človeku prijazno ter bivanjsko prijetno primestno okolje, ki nudi tako rekoč vse, kar imajo 'veliki'.

V dobrega četrta stoletja, odkar smo med Gorico in Planico 'gospodarji na svojem', se je, kot gotovo opazamo in priznavamo vsi, veliko spremenilo. Ena od sprememb, ki jih nikakor ne gre spregledati, pa je tudi kontinuirana rast prebivalstva (za cca 35 %) – deloma zaradi povprečnega dviga krivulje rojstev, predvsem pa zaradi številnih možnosti za novogradnje (pri tem prednjačita kraja Rače, v novejšem obdobju pa predvsem Morje) in posledičnega priseljevanja ljudi (pretežno mladih parov in družin) na ta območja.

Ko smo 11. 5. 2021 iz Centralnega registra prebivalstva RS pridobivali točne podatke o številu naših občanov (oseb s stalnim prebivališčem v naši občini), smo ugotovili, da nas je navedenega dne bilo skupno že **7.759**. V nadaljevanju navajamo podatke po posameznih naseljih, kot si sledijo po poseljenosti (številu prebivalcev):

Rače: 2.976, Morje: 1.307, Fram: 1.110, Ješenca: 572, Podova: 276, Brezula, prav tako pa tudi Spodnja Gorica: 258, Kopivnik: 241, Ranče: 218, Loka pri Framu: 148, Zgornja Gorica: 141, Planica: 139, Požeg: 75 in Šestdobe: 40.

Vsem našim občanom želimo veliko lepega ter dobro počutje v naši lokalni skupnosti!

S. A.

OBČINA RAČE - FRAM

Grajski trg 14, 2327 Rače

Tel./fax: 02/609-60-10

02/609-60-18

e-naslov: info@race-fram.si

www.race-fram.si

Stop vandalizmu! Občina skrbi in obnavlja, nekateri uničujejo

Najbrž med našimi občani ni človeka, ki ne bi poznal sedaj lepega gradu Rače – če ne od znotraj, pa vsaj od zunaj. Mnogi, ki smo se rodili v prejšnjem stoletju (in, denimo, v sedanji poročni, sejni in koncertni Beli dvorani telovadili in se kasneje zabavali ob disco glasbi), pa še dobro pomnimo tudi, v kako klavrnem stanju je bil ta objekt, ko smo v njem začeli delati prvi javni uslužbenci samostojne Občine Rače - Fram (leta 1995).

O kasnejši obnovi gradu Rače smo v obdobju, ko so potekala investicijska in vzdrževalna dela, v Novicah že večkrat izdatneje poročali, zato bomo tokrat to 'poglavje' izpustili. Ne bomo pa izpustili dejstva, da je bil grad prej na robu propada, sedaj pa je zgled mnogim drugim krajem in lokalnim skupnostim, nam vsem pa je lahko upravičeno v ponos in brez dvoma sodi med lokalne zanimivosti, aktualne za širšo javnost.

Grad Rače se je iz nekdanj grdega 'račka' po ustanovitvi samostojne občine Rače - Fram spremenil v čudovitega 'laboda'

Občina Rače - Fram oz. zaposleni v tamkajšnjem režijskem obratu ter udeleženci programa javnih del skrbijo tudi za vseh letnih časih lep, čist in privlačen videz grajske okolice

Žal pa moramo poročati in opozoriti tudi na 'zanimivosti', kakršnih si nikakor ne želimo.

Gre namreč za pojave vandalizma, ki nas upravičeno žalostijo in skrbijo.

Toliko bolj še zato, ker pomenijo grobo zaušnico in posmeh našim dolgoletnim prizadevanjem, ki so grad Rače rešila pred uničujočim zobom časa.

Posnetek prikazuje poškodbo fasade gradu, kulturnega bisera kraja Rače (datira v 16. stol.) in celotne občine Rače - Fram, ki smo ga približno desetletje sistematično ter skrbno obnavljali in je sedaj pomemben pomnik naše zgodovine, nekaj, pred čemer dajejo 'klobuk dol' tisti od blizu in daleč. Želeli bi, da tako ostane še dolgo, dolgo ...

Veseli smo, da grad ni sam sebi namen, da živi, da s svojimi vsebinami (poroke, občinske prireditve, koncerti ipd.) in obsežnimi ter urejenimi zelenimi površinami privablja ljudi vse letne čase in vse dni v tednu. K temu tudi spodbujamo, saj je lepo videti starejše, ki tod posedajo po klopcah, da si malo odpočijejo noge in naužijejo lepih pogledov, pa mlade družine, ki se podijo skupaj z otroki in marsikdaj tudi s štirinožnimi domačimi ljubljenci (pozor: pobirati iztrebke za njimi!), izletnike, ki se ustavljajo in fotografirajo ipd.

Zadnje čase pa opažamo, da pri gradu (v hladnejšem obdobju leta se je to dogajalo tudi v njem, kar na občinskem hodniku) ne gre zgolj za miroljubna druženja najstniških prijateljev in držanje za roke mladih zaljubljenih parčkov. Začelo se je z veliko na tla odvrženimi cigaretnimi ogorki (o škodljivosti kajenja na tem mestu ne bomo moralizirali) in kopico drugih odpadkov, ki so jih – gre za skupino ali več skupin mladih – pustili za seboj, ko so se razšli. Kadar je šlo za dogajanja med našim delovnim časom ali za prizore, ki smo jih našli zjutraj, ko smo prihajali v službo, smo prijazno opozorili – enkrat..., dvakrat..., trikrat... Ko smo se zaradi nespoštovanja naših prošelj in pritožb drugih odločili, da začnemo zaklepiti vrata, ki vodijo na hodnik, kjer ima prostore občinska uprava, smo začeli opažati, da so se posamezniki začeli zbirati ob in na stojnicah ter znašati nad fasado gradu.

Ob takih ravnanjih, ki nedvomno zaslužijo tudi javno grajo, je težko najti primerne besede, ki bi 'zadele žeblico na glavico' in ustrezno učinkovale. A tudi čakati, da mine čas in tiste, ki to namenoma počenjajo in so vzgojeni oz. nagnjeni k uničevanju tuje lastnine, nekoč (vsaj upamo!) vendarle sreča pamet, ne moremo. Zato smo zadevo fotografsko dokumentirali, opremili jo bomo z znanimi informacijami ter jo predali tja, kamor (glede na elemente nedovoljenih dejanj) sodi.

Na tem mestu pa le še v razmislek, ki je obenem tudi apel: s tujim ravnajmo kot s svojim! Čuvajmo in očuvajmo vse, kar imamo in se v nobenem primeru ne znašajmo nad nikomer in ničemer!

S. A.

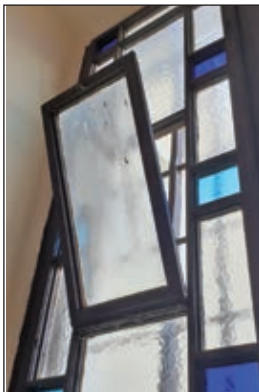
Ptice nas navdušujejo in presenečajo

Maja letos so se člani vokalne skupine Fantje na vasi v grajski kapeli v Račah dobili na načrtovanem snemanju, ob tem pa doživeli veliko presenečenje. Naleteli so namreč na osupljiv in nadvse nenavaden gnezdilni prizor, ki je za nekaj trenutkov preusmeril njihove misli, močno pritegnil pozornost vseh navzočih ter požel mešanico začudenja in radovednosti. Fascinirani so bili namreč nad unikatno 'domislivo' parčka ptic šmarnic (*Phoenicurus ochruros*; da gre za to vrsto ptic, smo za vsak slučaj preverili tudi pri Milanu Vogrinu, zasebnem raziskovalcu ornitologije in ekologije), ki je očitno želela posebej dobro poskrbeti za svojo bodočo družinico, za njeno udobje in varnost. Gnezdece sta si samec in samička namreč ustvarila kar v marmornati kropilnici kapele, ki je že v osnovi kot nalašč oblikovana za take 'gradbene projekte' in kamor je samička znesla petero majcenih jajčec.

V času, ko je bilo odkrito to neobičajno ptičje zatočišče, drobcenih pernatih grajskih gostov (podobnih pogorelčkom, le da so bolj sivi) ni bilo v gnezdu, zato ubrani glasovi Fantov na vasi ptičje idile s svojo prisotnostjo in kasnejšim petjem niso pretirano zmotili.

Lahko pa sklepamo, da je bilo v kapeli zaznati frčanje že kmalu zatem, ko je v tam znova zavladal spokojni mir (pticam je prehod iz kapele v naravo in nazaj omogočen skozi priprto okno, sicer pa imajo v čudoviti grajski kapelici vmesne pristanke povsod, tudi na kipih angelčkov nad oltarjem ali na glavi kipa device Marije).

Samičko so seveda pričakala nedotaknjena jajca, s katerimi je v obdobju pričakovanja potomstva ravnala kot skrbna bodoča mama.

Čeprav bi, če bi grajski zidovi znali govoriti, iz svoje dolge ter vsebinsko bogate in pestre zgodovine gotovo imeli povedati vrsto zanimivosti in dogodivščin, pa oči grajske gospode in vseh, ki so kasneje tako ali drugače sobivali z grajskim duhom, takega prizora (prava atrakcija!) najbrž nikoli niso uzrle. Vsem, ki smo ga letos imeli priložnost videti, se je vtisnil globoko v spomin in srce. Sploh, ko je iz drobcenih jajčec konec maja najprej pokukal nebogljjen ptičji podmladek, ki je bil v času fotografiranja še zelo nebogljen in brez perja. Kak teden kasneje so drobcene 'kepice' začele dobivati puhasta oblačila, še pred sredino junija pa so mlade šmarnice že čvrsteje držale glavice pokonci in, povsem poraščene s temnimi peresci, tekmovala za najboljše mesto in prevlado v zanje že zelo tesnem gnezdu.

Foto: Anita Šmigoc, Nataša J. Marin in avtorja prispevka

Ambient, kjer se je nastanila ptičja družinica, je ne le lep, ampak tudi akustičen, zato smo se veselili prvega koncerta njenih članov – staršev in mladičkov. A ga nismo dočakali, saj so 16. junija mlade šmarnice - meni nič, tebi nič - veselo zaprhutale s krilci in odletele v širni svet, kjer si sedaj delijo nebo z drugimi pticami.

Simona ANTOLIČ, Tone ŽURAJ

Spoštovani občani, spoštovane občanke!

Tudi za naslednjo, že 90-o številko Novic, ki bo predvidoma izšla na pragu barvite jeseni, vas prijazno vabimo, da v njej sodelujete s svojimi prispevki.

Slednje, skupaj s fotografijami, posredujte na naslov našega uredništva sprotno, najkasneje pa do srede, **25. avgusta 2021** in sicer preko e-pošte: urednistvo.novic@gmail.com.

Uredništvo

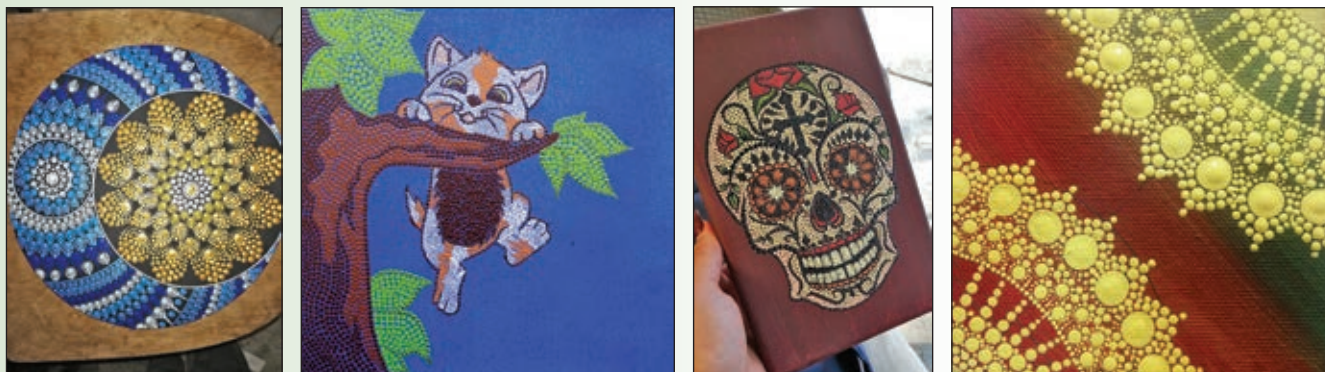
Pika, pika, pikica - nastane lepa sličica

Rebeka Puconja je skrbna, skromna mlada mamica iz Frama, ob stiku s katero sem imela občutek, da se svojih ustvarjalnih potencialov, ki so me osebno iskreno navdušili, zdaj še niti sama ne zaveda dovolj.

"V nosečnosti sem si začela krajšati čas z risanjem, ki me je veselilo že od malih nog. Pri tašči, ki je aktivna v ročnodelskem krožku, sem videla Dot Art in nato iz radovednosti začela 'pikati' - najprej kamenčke.

Na prošnjo bratove učiteljice sem se lotila darilnih škatlic ter jim s cvetličnimi motivi in vzorci, upodobljenimi iz raznobarnih naslikanih pikic, vdihnila posebnost. Priznam, da sem bila prav očarana nad doseženim učinkom.

Nato sem iz radovednosti kupila še platno in nanj začela ustvarjati razne motive - od cvetja, src, mandal, raznih zanimivih (ne nujno vsebinsko zelo simpatičnih - glejte mrtvaško glavo spodaj) motivov, ki so mi predstavljali kreativni izziv, do slik z ljubkimi otroškimi prizorčki za sinovo sobo."

"Ker me je to le še bolj prepričalo, da sem umetniška duša, sem iskala nove možnosti. Tako sem se kmalu lotila poslikave lončkov, ki sem jih potem razdelila za božična darila. In doživela zares nepričakovan, izrazito pozitiven odziv. Seveda mi je to dalo še dodatno motivacijo za nadaljevanje, nadgradnjo, ne nazadnje tudi za sprejem morebitnih naročil," je pojasnila mlada kreativka.

Rebeka je povedala, da poslikava še tako majhnega platna vzame več dni dela, pa tudi motivi, s katerimi krasi lončke, nikakor ne nastanejo na 'en, dva, tri'. A v isti sapi je dodala, da sta pričakovanje med nastajanjem novega izdelka in pogled nanj, ko je končan, tako pomirjujoča, notranje napolnjujoča in razveseljujoča, da je to težko ubesediti. Gre za popolno zadoščenje in fantastičen občutek, da je nastalo nekaj, kar nima 'kopijske', kar obstaja le tukaj in zdaj ter prav nikjer drugje na vsem širnem svetu. Da gre za edinstvenost, za unikat. "Najlepše pa je, ko vidim navdušenje tistih, ki postanejo lastniki nečesa, kar je plod lastne domišljije in delo mojih rok, pa naj gre za platno, skodelico, kamenček ali karkoli že," je z iskricami v očeh in nasmehom na ustnicah dejala Rebeka.

Nekaj poslikanih lončkov izpod rok Rebeke Puconja • vse foto: Aleksandra Rudolf

In, če k njenim slikam in lončkom v uredništvu Novic lahko dodamo še svoj 'piskrček', upamo, da bo mladi ustvarjalki tukajšnja objava pripomogla k prepoznavnosti, saj gre pri njenih umetniških poslikavah izdelkov res za nekaj svežega, predvsem pa izredno z občutkom narejenega, estetskega in lepega. Za nekaj, kar je čudovito imeti doma in nekaj, kar je vselej lahko krasna, unikatna pozornost do nekoga, ki ga želimo razveseliti s čem, kar je trajen in v simboličen smislu nedvomno tudi dragocen spominek.

Če se boste torej kdaj spraševali, kaj izvirnega podariti, vam bo Rebeka z veseljem pomagala iz zadrege (najbolj priporočljivo je, da se nanjo obrnete dovolj hitro), zato dovoljuje objavo svojih kontaktov: gsm 040 565 155, e-naslov: DotArtByRebeka@gmail.com.

Ob tej zgodbi, ki je sedaj še v povojih in je doslej v veliki meri temeljila na zanesenjaštvu, utegnila pa bi – vsaj upamo in nadobudni Rebeki vsekakor želimo tako! – v kombinaciji s še čem drugim v perspektivi postati tudi poslovno obetavna, za zaključek dovolite misel (avtor neznan), ki je zelo zgovorna: "Ko dobiš ali kupiš nek unikatni izdelek, dobiš ali kupiš veliko več kot samo stvar. Dobiš ali kupiš ure in ure eksperimentiranja, kreativnih zamisli, veselja, včasih tudi razočaranja. Dobiš ali kupiš dolge dneve in tedne prizadevanj ter trenutke popolne sreče in notranjega zadovoljstva, ki ga z besedami sploh ni mogoče izraziti. Kupiš namreč tudi delček srca, košček duše in najlepše trenutke ustvarjalčevega življenja."

S. A.

NOVICE OBČINE RAČE-FRAM; javno glasilo

Letnik XXIV, številka 89 - 2/2021; v Račah, junij/julij 2021

- Uredniški odbor:** Simona ANTOLIČ - odgovorna urednica,
mag. Zorica ZAJC KVAS,
Simona NAPAST, Jože BOBOVNIK
- Jezikovni pregled:** Simona ANTOLIČ
- Fotografije:** Nepodpisane fotografije so posneli
avtorji člankov.
- Izdajatelj:** Občina Rače-Fram, Grajski trg 14, 2327 Rače
- Naslov uredništva:** Uredništvo Novic Občine Rače-Fram,
Grajski trg 14, 2327 Rače
tel.: 02 609-60-28, fax: 02 609-60-18
e-mail: urednistvo.novic@gmail.com;
spletna stran: www.race-fram.si
- Računalniški prelom:** Grafična forma HUTTER,
Tržaška c. 34, 2000 Maribor
- Tisk:** Tiskarna ROJKO d.o.o., Ptujška c. 80,
2327 Rače

Glasilo je tiskano v 2800 izvodih in ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Rače-Fram brezplačno.
Ponatis celote ali posameznih delov glasila je mogoče le s predhodnim pisnim dovoljenjem uredništva.
Javno glasilo Novice Občine Rače-Fram je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS, pod št. 52.

SPOZNAVAMO DELO DRUŠTEV

LOVSKA DRUŽINA RAČE

Lovci LD Rače smo znova izvedli čistilno akcijo

Po pogovoru z gospodarjem naše lovske družine Borisom Zupančičem in Samom Rajšpom iz Občine Rače - Fram smo se dogovorili za datum izvedbe letošnje čistilne akcije, ki je potekala 27. 3. 2021. Uslužbenec občine je organiziral vso logistiko. Na voljo so bile vrečke, rokavice ter malica za vse prisotne na čistilni akciji. Nabrane odpadke oz. vse odpadne materiale, ki smo jih lovci našli v naravi, smo odpeljali v tovrstni zbirni center naše občine.

Organizacija same akcije je padla na moja pleča, saj to počnem že desetletja. Zaradi novega virusa, ki povzroča bolezen covid-19 in je razlog za razglašeno epidemijo, smo se lovci tokrat zbrali po revirjih. Upoštevali smo vse predpise za preprečevanje širjenja koronavirusne bolezni.

V petih revirjih se je (ob 8.00 uri, na v naprej določenih mestih v lovišču LD Rače) zbralo preko petdeset lovcev. Razporejeni smo bili tako, da je bilo pokrito celotno lovišče naše lovske družine (na približno 3500 ha). Sam sem v revirju 1 in v tem se nas je zbralo osem lovcev. Razdelili smo se na dvojice ter odšli na teren.

Vsi udeleženci akcije smo ugotovili, da je odvrženih odpadkov veliko preveč. Prevladovale so predvsem pločevinke in plastenke in to tako ob cestah kot na bolj 'skritih' mestih, kot so potoki, žive meje in podobno.

Tudi drugih plastičnih in gradbenih materialov ni manjkalo.

Za povečano količino odpadkov lahko posredno krivimo tudi covid-19, saj ljudje v trgovskih centrih kupujejo pijačo, jo popijejo v avtomobilih, odpadno embalažo pa nato brezbrizno odvržejo skozi okno avtomobila - v naravo. No, seveda ne gre vseh metati v isti koš, nikakor, pa vendar je takih, ki ravnaajo tako brezvestno in širijo slab zglede, še vedno precej.

Kakorkoli: na dan čistilne akcije smo lovci iz narave v treh urah odstranili 10 m³ raznih odpadkov. Lovci Lovske družine Rače naprošamo in opozarjamo vse, da svoje odpadke odlagajo na za to predvideno mesto. Narava to zagotovo ni!

Čuvajmo in očuvajmo naše okolje, da ga bomo novim rodovom predali v uporabo čim čistejšega!

Pred epidemijo covid-19 se je na čistilnih akcijah LD Rače zbralo več kot petsto ljudi. Naj posebej poudarim, da pri čistilnih akcijah že leta sodeluje tudi OŠ Rače z vsemi učenci (od 1. do 9. razreda), s celotnim učiteljskim zborom ter ravnateljem. Tudi občani so se množično udeleževali čistilnih akcij. Letos pa je bilo to zaradi razmer nemogoče. Upam, da se bodo razmere sčasoma uredile in normalizirale ter vrnile v predhodno stanje in da bomo posledično naslednje leto lahko znova vsi skupaj sodelovali pri čiščenju naše okolice. Največja želja, ki jo imam v zvezi s tem, pa seveda je, da bi bilo odvrženih odpadkov dosti manj.

Tudi mediji so spremljali našo čistilno akcijo. Posneli so lovce pri delu in to predvajali 27. 3. 2021 pri poročilih RTV1 ter predstavili po radiu.

Lep pozdrav!

Drago VEŠNER

Foto: Doris Hojnik

KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO RAČE

Glasba se najlažje izogne vsem tegobam

• 'Muzikantska' briljanca

Na 2. koncertu Koncertnega abonmaja Grad Rače je 21. marca nastopil **Pihalni kvintet Slowind** v zasedbi **Aleš Kacjan** - flavta, **Jurij Jenko** - klarinet, **Matej Šarc** - oboa, **Metod Tomac** - rog in **Paolo Calligaris** - fagot, s sporedom D. Scarlattija, J. M. Žerovnika, W. A. Mozarta, N. Šenk in P. Hindemitha.

Pihalni kvintet Slowind • foto: Eva Mustafa

Premišljeno zastavljena repertoarna politika ansambla izvrstnih solistov je takoj ob ustanovitvi zasedbe leta 1995 v velikem loku posegla po polpretekli in sodobni zvočni ustvarjalnosti. S tem in z že pregovorno dognanimi izvedbami je prinesla nov veter na slovenske odre ter si kmalu odprla pot v širni svet, na skoraj vse kontinente. Svoja dela so jim posvetili tuji skladatelji, denimo Robert Aitken, Jürg Wyttenbach, Elliot Carter, Matthias Pintscher, Martin Smolka, Volker Staub, Ivo Nilson, pa tudi domači: Vinko Globokar, Uroš Rojko, Nina Šenk, Vito Žuraj in drugi. Z vzpodbujanjem domače ustvarjalnosti so ji utirali pot na tuje odre, kjer se prepoznavnost naših ustvarjalcev kvalitativno in kvantitativno nenehno krepi. Ugotovimo lahko celo, da je nesorazmerno velika glede na število prebivalcev naše majhne države, kar navdušuje.

Slowind je bil 20 let nadvse uspešna institucija s Festivalom Slowind v Ljubljani. Zaradi kratkovidnosti samozadostne miselnosti, ki je imela v rokah 'škarje in platno', je bil prekinjen, kar je velika škoda. Kljub temu ostaja ansambel tako doma kot v mednarodnem prostoru najbolj reprezentativna komorna zasedba.

V Beli dvorani, ki je postala v Sloveniji prepoznaven koncertni prostor, smo uživali v 'muzikantski' lahkotnosti igranja z učinkovito umetniško močjo.

Glasba se najlažje izogne in z glasbo se tudi mi najlažje izognemo vsakdanjim tegobam, zato je verjetno tudi zaradi tega najbolj priljubljen medij.

Med etabliranimi skladateljskimi imeni smo poslušali prazvedbo skladatelja mlajše generacije, Juraja Marka Žerovnika (še študent AG Ljubljana), skladbe z naslovom Kaleidoscope Groove za pihalni kvintet, ki izkazuje tekočo invencijo in domiselnost ter mnogo kompozicijskega znanja.

Pihalni kvintet Slowind, ki je tukaj nekoč že igral, je z Hindemitovo skladbo koncert izvedel z briljanco in virtuoznostjo.

Izpostavljam bisto glasbe in pomembnost koncertnega ambienta v Račah:

Glasba ima to naravo ali svojevrstno srečo, da se najlažje izogne vsakdanjim težavam in skrbem.

Bela dvorana gradu Rače je postala v Sloveniji prepoznaven koncertni prostor.

Posnetek koncerta je dosegljiv na spletni strani KUD Rače in Občine Rače - Fram.

• Z dodano emocijo

Na 3. abonmajskem koncertu abonmaja Grad Rače v organizaciji KUD Rače je 16. maja 2021 v Beli dvorani nastopil **klavirski trio Eusebius** v zasedbi **Eva Šulić** - violina, **Tonka Javorović** - violončelo in **David Vuković** - klavir, s sporedom Črt Sojar Voglar Divertimento grazioso, Ivo Maček Klavirski trio 'Romantični' ter Johannes Brahms Klavirski trio št.1 v H – duru s stavki Allegro con brio, Scherzo, Adagio, Allegro.

Trio Eusebius • foto: Eva Mustafa

Prevladuje opažanje, da vedno mlajši izvajalci dosegajo odlične, če že ne vrhunske interpretacije zahtevnega sporeda. Didaktika, novi pedagoški prijemi, pogostejši kvalitetni umetniški milje ali še kaj... Predstavniki tega je tudi Trio Eusebius, katerega člani so stari med 23 in 25 let, a kljub temu že vsi z bogatimi mednarodnimi umetniškimi referencami.

Kot živahen uvod v prav takšno nadaljevanje smo kot prvo slišali prikupno enostavno skladbo Divertimento grazioso – Sojarja Voglarja. S slovensko skladbo je ansambel sledil sugestiji prireditelja, da se na koncert, če je le mogoče, uvrsti tudi slovensko delo. Tudi enostavno, vendar obširno zasnovano delo, je izzvenel 'Romantični' klavirski trio Ivana Mačka. Skladba je učinkovita v vseh

pogledih in daje interpretu tudi vse možnosti energijske projekcije, kar so umetniki dodobra izkoristili.

Kot tretja skladba in obenem umetniški vrh večera je učinkoval Brahmsov Klavirski trio št. 1 v H-duru. Umetniški vrh skladbe se zdi obširen prvi stavek, ki učinkuje z izjemno invencijo ter vseskozi zahteva tudi izjemne umetniške moči izvajalcev.

Trio Eusebius je, kljub korona pogojem študija, odlično uigran ansambel. Deluje umetniško suvereno in z dodano emocijo, ki je lastna vsem odličnim mladim interpretom; v tem prostoru smo jih slišali kar nekaj. Koncert je potekal (po dolgem času) z nekaj publike, ob navdušenih aplavzih je sledil kot dodatek Ruski ples Igorja Stravinskega iz baleta Petruška.

Koncert je dostopen na spletni strani KUD Rače in Občine Rače - Fram.

*Tone ŽURAJ,
predsednik KUD Rače*

20 let koncertne dejavnosti KUD Rače

Letos mineva 20 let, odkar smo v prenovljenih grajskih ambientih – Bela dvorana, grajska kapela in grajsko arkadno dvorišče – začeli s prirejanjem koncertov, ki po svojih vsebinah in izvedbah odgovarjajo in se prilagajajo estetskemu merilu teh prenovljenih prostorov.

S tem smo načrtno dograjevali kulturno podobo v kraju in občini, ki je bila do tedaj deležna in navajena le na ljubiteljske dosežke različnih kulturnih dejavnosti.

Tako se je skozi čas v teh ambientih zvrstila plejada domačih in tujih odličnih (tudi vrhunskih) interpretov – tako solistov kot skupin –, ki je vedno bolj vzbujala radovednost občinstva. Skozi leta smo si s takšno kvaliteto in dobro organizacijo pridobili zainteresirano poslušalstvo in sedaj imamo stalno ter zvesto publiko, ki prihaja v Rače tudi od drugod.

Sčasoma smo vstopili v tiskane in druge medije ter postali razpoznavni v slovenskem kulturnem prostoru.

Vsemu temu neposredno botruje kar vzorčna prenova gradu – v organizacijskem, izvedbenem in estetskem pogledu, na kar smo lahko vsi ponosni. Dejstvo, da se je lahko ustvarila takšna simbioza, v Sloveniji občutimo kot redko danost, v tujini pa je to utečena praksa.

V minulih dveh desetletjih se je v grajskih prostorih odvijalo okrog 80 koncertov, kar je dokumentirano v arhivu KUD Rače. Vseskozi je bil umetniški vodja Vito Žuraj. Začeli smo z novoletnimi koncerti, ki so postali tradicionalni, leta 2014 pa smo uvedli še koncertni abonma 'Grad Rače' s petimi koncerti. Dve leti kasneje smo dobili podporo Ministrstva za kulturo, ki je prepoznalo naše programe kot primerne za njihovo finančno pomoč. Ta podpora še traja.

Že prej omenjena prostorska danost kot podpora Občine Rače - Fram je izjemno pomembna, a to ni edino, kar nam matična občina nudi. Priznati je namreč potrebno, da smo njene podpore deležni ob vsaki pomembnejši priložnosti. Če te danosti in pomoči ne bi bilo, te zgodbe ne bi mogli pisati. Naj povemo, da se pod njo lahko z velikimi črkami zapiše dolgoletni župan Branko Ledinek.

Ko vas bodo dosegle te vrstice, bo tudi 4. abonmajski koncert že za nami. V nedeljo, 27. junija 2021, bo namreč nastopil ansambel **Capella Carniola**, ki ga sestavljajo Kristina Martinc - flavta, Marta Močnik Pirc - vokal, Franci Krevh - tolkala ter Janez Coif in Barbara Kanc - ples.

Sporočamo, da smo zaradi epidemije koncert pianista **Nejca Kampleta** morali prestaviti na 10. julij 2021. Vabljeni!

O obeh koncertih pa več v prihodnji številki Novic!

Tone ŽURAJ

• INFORMACIJA

Za letošnje poletno številko Novic smo prejeli veliko in veliko obsežnega gradiva za objavo – toliko, da smo nekaj vsebin morali izločiti, nekaj pa smo jih skrajšali, prav tako pa smo v posameznih primerih morali narediti korenito selekcijo poslanih fotografij (če tega ne bi storili, bi bila 89. številka Novic še nekoliko zajetnejša).

Kljub temu je pred vami 56 strani branja, obogatena s številnimi slikovnimi spremljavami.

• PROŠNJA

Znova vljudno naprošamo vse zunanje dopisnike, da posredujete kratke (cca 1 stran klasičnega tipkopisa) in jedrnate zapise z največ tremi fotografijami.

Uredništvo

15 let ljudske pevske skupine Taščica

Ljudska pevska skupina Taščica, ki je svojo zgodbo začela pisati leta 2006, letos praznuje 15. obletnico obstoja in delovanja. V tem času se je zgodilo veliko lepega, na kar ostajajo nepozabni spomini in množica zgovornih fotografij. Med te spomine nedvomno sodijo naši številni nastopi po Sloveniji in okoliških državah, predvsem pa potovanja po svetu, tudi izven Evrope, v sklopu katerih smo peli zamejcem in rojakom, ki sedaj živijo daleč proč in se s pristno domačo ljudsko pesmijo ne srečujejo prav pogosto.

Mnogo let je že tega, kar mi je k srcu prirasla značilna slovenskost: melodičnost, zvočna enostavnost in preprostost v izrazu, kar so sicer osnovne značilnosti naše ljudske pesmi. Velika želja po ohranjanju starih ljudskih pesmi in veselje do petja sta me pripeljali do tega, da sem februarja 2006 ustanovila skupino ljudskih pevcev, ki je z veseljem prepevala to zvrst glasbe in pesmi ter imela spoštljiv odnos do nje. Skupino sem poimenovala Ljudska pevska skupina Taščica – KUD Rače. Skupina je prvotno prepevala v naslednji sestavi: Anica Bračič, Darinka Pahler, Lidija Šprah, Edita Peršuh, Klavdija Vindiš, Sonja Olup ter Majda Vake.

Skupina je glasovno mešana, kar daje ljudski pesmi poseben čar. Večkrat pobrskam po zakladnici starih ljudskih pesmi, ki so jih prepevali očetje in babice in so že delno pozabljene. Kot mentorica in vodja skupine sem medse povabila tudi pevca in harmonikarja Stanka Vakeja, da lahko zapojemo ob spremljavi diatonične harmonike.

Naš repertoar je zelo obširen in vključuje široko paleto slovenskih ljudskih pesmi, ki jih vsako leto še dodajamo. Do sedaj smo izdali dve zgoščenki, nastanek tretje je v sklepnih fazah. Naše delovanje smo že večkrat predstavili v Novicah, kasneje tudi v zborniku, za prihodnost pa je v planu še izdaja knjige.

Posebej ponosni smo na dejstvo, da smo prva skupina v našem društvu (KUD Rače), ki je pela 'preko luže'. Poleg gostovanj v Bosni in Hercegovini, na Hrvaškem, Madžarskem in Švedskem, v Avstriji, Nemčiji, Švici ter Franciji smo namreč našo ljudsko pesem in naš glas ponesli tudi v južnoameriško Argentino (Buenos Aires in Mendoza, skupno 10 koncertov) in v nam še bolj oddaljeno (okoli 26.000 km) Avstralijo (čeprav smo o teh gostovanjih, ki so bila tudi medijsko odmevna, v občinskem glasilu že poročali, je ostalo še veliko ne povedanega). Seveda je bilo marsikdaj precej naporno in tudi stroški niso bili majhni, a občutek, da toliko naših ljudi, ki jih je življenjska usoda iz kakršnega koli razloga raztrosila po širnem svetu, s petjem tako razveseliš in ganeš, je neprecenljiv. Ob tem se še enkrat iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam pomagali pri organizaciji in izvedbi vseh teh fantastičnih zgodb, se nas tako pristrčno razveselili, prispevali svoj delež čustvenega naboja ob srečanjih, peli z nami ter na tisoč in en način izkazovali gostoljubje.

Ob teh geografsko širokih razsežnostih pa ne smemo pozabiti omeniti, da po naši državi izvedemo od 35 do 40 nastopov letno, s čemer se s predstavitvami na slovenskih tleh skupno približujemo že številu 500.

Nekaj vizualnih utrinkov z naših dosedanjih potovanj in glasbenih gostovanj (*avtorica prispevka je v originalu posredovala še občutno zajetnejši zapis in priložila veliko fotografij; zaradi omejenosti s prostorom smo morali tekst skrajšati in selekcionirati slikovno gradivo; op. ured.*):

Obisk pri naših rojakih v Švici

Koncert v cerkvi sv. Petra in Pavla (Hrvaška)

V palači Sveta Evrope v francoskem Strasbourgu

Koncert na slovenskem veleposlaništvu v Buenos Airesu

Utrinek zaključka koncerta s predstavitevijo ljudskih pesmi, ki sva ga imela avtorica prispevka in Stanko Vake v veliki dvorani v sklopu cerkve Slovenski katoliški misijon sv. Cirila in Metoda v avstralskem Melbournu (slednje so do zadnjega sedeža napolnili tamkajšnji slovenski rojaki), kjer se nama je za poseben kulturno-družabni dogodek z izredno lepimi mislimi zahvalil pater Ciril Božič, najdete v foto kolažu na notranji strani naslovnice.

Pomembno dejstvo je, da naša pevska skupina Taščica ohranja staro ljudsko izročilo naše domovine Slovenije doma in v tujini. Tudi v prihodnje se bomo trudili, da osrečimo naše rojake in zamejce po svetu ter drage poslušalce in ljubitelje slovenske ljudske pesmi v Sloveniji.

Tudi sama sem bila srečna, počaščena in ponosna, da je bil v domači občini prepoznan moj trud in sem letos v okviru občinskega praznika prejela zlato plaketo.

*Majda VAKE,
vodja skupine*

Literarni klub KUD Rače in kreativno pisanje

• Od zamisli do uresničitve. Pustite se presenetiti, a bodite pripravljeni.

V času epidemije so zastale številne dejavnosti, mnogo dogodkov smo preselili na splet.

Vendar so se tudi v tem zahtevnem in težkem času rojevale zamisli.

Kot vemo, v KUD Rače delujejo tudi tri vokalne skupine: Fantje na vasi, A capella ter Komorni zbor Škrjanček. Menili smo, da bi bilo zaradi njihovega dolgoletnega in uspešnega delovanja prav, da bi predstavili člane teh skupin, njihovo pot, dosežke in podobno, konkretno tako, da bi vse navedeno zabeležili na filmski trak. Vprašanje, ki se je ob tem zastavljalo snovalcem, je bilo: »Kako?«

K sodelovanju smo povabili **Vida Hajnška**, mag. filmske režije, ki je svoj filmski izraz našel v dokumentarnem filmu. Njegov magistrski film *Konec* je prejel priznanje Franceta Brenka, debitiral pa je s celovečernim dokumentarnim filmom o argentinski pisateljici slovenskih korenin Alejandri Laurencich, z naslovom *Alejandra* (režija: Klemen Brvar in Vid Hajnšek). V času študija je kot pomočnik režije sodeloval pri različnih študijskih igranih filmih, televizijskih dramah in gledaliških produkcijah, izven študija pa je kot pomočnik režije sodeloval pri filmu *Oroslan* (režija: Matjaž Ivanišič), kot igralec pa v filmu *Igram, sem* (režija: Miroslav Mandič). Kot zunanji sodelavec dela tudi na ljutomerski gimnaziji, kjer poučuje predmet Scenarij in režija. V ponedeljek, 29. marca 2021, smo se zbrali (nekateri udeleženci že s precejšnjimi izkušnjami na tem področju) v Beli dvorani in seveda upoštevali navodila NIJZ.

Filmski režiser Vid Hajnšek se je odzval vabilu in

za člane pripravil in predstavil osnovne zakonitosti ustvarjanja filma s posebnim poudarkom na pisanju scenarija.

Foto: Eva Mustafa

In kaj je scenarij?

Finalna oblika filmske zgodbe, razčlenjena na prizore, glede na kraj dogajanja, oštevilčena v primernem zaporedju in vključujoč natančne opise dogajanja, likov in dialogov.

V zanimivi predstavitvi je izpostavil nekaj značilnosti dokumentarnega filma, kjer iščemo spontane trenutke in ljudi v teh trenutkih, ter spregovoril o pomenu raziskave pri pripravi dokumentarca. Govoril je tudi o moči glasbe pri takem filmu.

Pomembno je seveda tudi druženje, spoznavanje novih ljudi. Skupno delo daje dober občutek in povezuje ljudi. Z zanimanjem smo pogledali tudi nekaj kratkih dokumentarnih filmov.

Ob tem nam je bila zelo všeč Hitchcockova misel, da je »pri igranem filmu režiser Bog, pri dokumentarnem filmu pa je Bog režiser«.

Člani Literarnega kluba smo se dogovorili, da bomo do sredine aprila pripravili rdečo nit za scenarije kratkega dokumentarnega filma, zapisali nekaj idej in predlogov ter s skupnimi močmi in s sodelovanjem Vida Hajnška nadaljevali delo.

• Ko je Jurčič pisal (tudi) o Račah

Na pobudo Občine Ivančna Gorica je Vlada Republike Slovenije leto 2021 razglasila za leto Josipa Jurčiča.

Člani Literarnega kluba KUD Rače smo ob tej priložnosti želeli še bolj poudariti skrb za lepo slovensko besedo, zavedanje pomena literarne dediščine in nujnost spodbujanja literarne ustvarjalnosti mladih.

Na podlagi predhodnih prijav smo organizirali 'hibridno' srečanje v živo ter preko zoom aplikacije (v torek, 11. maja 2021). Za tehnično podporo dogodka in fotografijo je poskrbela Eva Mustafa.

Ponoven izid romana Josipa Jurčiča z naslovom *Ivan Erazem Tatenbah* (prvi slovenski zgodovinski roman) je omogočila Občina Rače - Fram. Prav o tem romanu in ozadju nastajanja smo želeli izvedeti več.

Po uvodu sta zbrane nagovorila člana Gledališke skupine Borut Batagelj in Barbara Arcet, ki sta se pojavila

v vlogi Ivana Erazma Tattenbacha ter Katarine Zrinjske. Cvetka Belca je na kratko predstavila Jurčičevo delo, s poudarkom pomena njegovega literarnega ustvarjanja, moči njegove besede, novinarstva, založništva ter političnega delovanja. Na številnih področjih je oral ledino. Napisal je prvi slovenski roman Deseti brat, prvi slovenski zgodovinski roman Ivan Erazem Tatenbah (Jurčič je ime in priimek poslovenil), je soavtor prve slovenske tragedije Tugomer, izjemna je njegova humoreska Kozlovska sodba v Višnji Gori.

Na srečanju so z lastno literarno ustvarjalnostjo posebej navdušili učenke in učenci iz OŠ Rače: Veronika Batagelj in Sani Črešnar iz 8. a ter Nina Gorkič in Zoja Strmšek iz 9. a, z mentoricama Martino Brodej - knjižničarko ter Sabino Ozmec - profesorico slovenščine.

Osrednji del srečanja je bilo predavanje dr. Aleša Maverja z naslovom: Jurčičeva upodobitev Ivana Erazma Tattenbacha: ko je Jurčič pisal (tudi) o Račah.

Dr. Aleš Maver je predavanje začel z opisom, ko se je kot prvošolec prvič srečal (seveda posredno) z Jurčičem; to se je zgodilo s pomočjo knjige z naslovom Kozlovska sodba v Višnji Gori. Vse poslušalce je navdušil z doživeto deklamacijo odlomkov iz omenjene knjige ter poudaril, kako je Jurčič kot 23-letni pisatelj dobro poznal ljudi in smešil njihove napake.

Dr. Aleš Maver • foto: Eva Mustafa

Predavatelj je izrazil občudovanje nad naborom Jurčičevega ustvarjanja.

Dr. Aleš Maver je spregovoril o ozadju nastajanja romana Ivan Erazem Tattenbach ter predstavil ključno sceno, ki se dogaja v Račah. Menil je, da bo, če bo kdaj nastal film po tem romanu, to osrednji del. Odločitev o zaroti je padla zaradi moške puhloglavosti. Moški liki so negativni, ženski liki so pozitivni. »V kiklah naglih rok« - to naj bi bil vzrok propada grofa Tattenbacha (oz. Tattenbacha). Naš kraj Rače se v Jurčičevem romanu imenuje Račje; to poimenovanje se je ohranilo še v začetek prejšnjega stoletja.

V drugi polovici 19. stoletja ni bilo enostavno pisati o teh dogodkih, ker je bil velik pritisk na Slovence. Jurčič je imel težave s cenzuro, njegovo pisateljevanje je odražalo veliko mero poguma.

Srečanje smo zaključili z zahvalo vsem sodelujočim, s prijetnimi vtisi ter novimi spoznanji.

Ponosni smo vse razveselili s spominsko pozornostjo - romanom Josipa Jurčiča Ivan Erazem Tatenbah.

Kulturni dogodek je dosegljiv na YouTube povezavi, na spletni strani KUD Rače in Občine Rače - Fram.

Sedaj se že pripravljamo na naslednje srečanje članov Literarnega kluba, ki bo še pred začetkom koledarskega poletja in smo ga poimenovali Literarni liki iz Rač v delih Marjana Tomšiča. Več o tem pa prihodnjič!

Cvetka BELCA in Danila ŽURAJ

Gledališki kotiček

V enem kratkem stavku se skriva vsa resnica: kultura je doživela šok. Pandemija covid-19 je ohromila ves svet, zamrle so prenekatere dejavnosti, usahnila volja ljudi. Najhuje je, da se pojavlja v valovih, enkrat daje upanje, nato ponovno pokaže zobe. A verjamemo, da bo tudi teh časov kmalu konec in vsak konec pomeni začetek. In ta bo tudi za našo gledališko skupino pomenil svež, nov pristop, poln elana in predvsem polne dvorane smeha.

A vse kljub temu ni tako preprosto. V tem času se je v naših glavah namreč marsikaj spremenilo. Veliko stvari smo pozabili, postali smo ležerni, topi, apatični ter izpraznjenih duš in src. Enako se je zgodilo z našo fantastično situacijsko komedijo Dan norosti, v katero smo pred koronavirusom vložili veliko truda, a po tretji predstavi obstali. Zlahka bi jo preimenovali v Dneve norosti - pravšen naslov, ki opiše trenutno dogajanje. Morda pa bo kak podoben, norčav naslov, in z njim komedija, nastala iz naših gledaliških dopisovanj in zapisov v našem Facebook kotičku. Pustimo se presenetiti.

Gledališčniki ob sproščenih ukrepih rinemo dalje, vračamo se v stare tire in vadimo na odru, katerih deske, upamo, bodo kmalu zaškripale pod našimi koraki.

Gledališčniki si želimo skorajšnjega pristnega stika z občinstvom

Obljubljamo, da bomo za vse ljubitelje kulture v našem kraju ponovno igrali že v jesenskem času. Zagnali bomo tudi kolesje abonmaja in se predali nekdanj utečenemu ritmu. Želimo se ponovno posvetiti igri in razveseljevati vas, ljubitelje gledališča, v domačem ambientu gradu Rače in tudi širše.

*V imenu gledališke skupine:
Melita LAŠIČ, vodja*

KRAJEVNA ORGANIZACIJA RDEČEGA KRIŽA RAČE

Naša humanitarnost

Spoštovani! V tem obdobju, ko se epidemiološke razmere počasi, a vztrajno izboljšujejo, KO RK Rače v prostorih gradu Rače nemoteno deluje. Pomagamo po naših zmožnostih - z vsakomesečno delitvijo prehrane, nudenjem oblačil in denarne pomoči. Slednjo smo bili prisiljeni omejiti, saj so naša sredstva omejena in se je z njimi potrebno prebiti skozi vse leto. A nekako se prebijamo in upamo, da se izboljša stanje naših odjemalcev v tej meri, da naše pomoči ne bodo več potrebovali.

Vsak, ki nas obišče, nam položi na srce svojo stisko, ki nas globoko žalosti. Seveda pa smo zelo veseli, kadar ugotovimo, da nas nek posameznik ali družina zaradi izboljšanja finančnega stanja ne potrebuje več, saj se uspe iz enega v drug mesec prebijati brez pomoči.

Izvajamo tudi krvodajalske akcije in neizmerno sem hvaležna našim vrlim gasilcem, ki nam v ta namen nesebično oddajo svoje prostore. Te akcije so bile mnogo let tudi kraj naših srečanj, klepeta in smeha z našimi krvodajalci. V zadnjem obdobju, s prihodom covid-19, je tudi to zelo omejeno, saj tiste, ki darujejo najbolj neprecenljivo in življenjsko pomembno tekočino - kri, odpravimo s paketi malice, namesto, da bi jih primerno pogostili na licu mesta. Vsem krvodajalcem se zaradi tega opravičujem, obenem pa iskreno upam, da se to kmalu spremeni na bolje. Sicer pa: pridno darujete kri in iz srca hvala za to plemenito dejanje!

V času praznovanja naše občine Rače - Fram izvajamo tudi meritve krvnih vrednosti, jeseni pa nas čaka še naša akcija Drobtinica, v sklopu katere prodajamo kruh, izkupiček pa namenimo za potrebe šoloobveznih otrok (s tem denarjem plačamo malico otroku, ki to pomoč potrebuje).

KO RK Rače deluje že preko 50 let. Za vso nesebično in volontersko humanitarno delo v tem obdobju se na tem mestu zahvaljujem vsem, ki so kadarkoli v preteklosti sodelovali v naših vrstah ali pa nas tovrstno poslanstvo družijo sedaj.

Hvaležnost in zahvala, ki ju ni mogoče opisati z nekaj besedami, gre našemu dolgoletnemu članu Ivanu Hauptmanu, ki je aktivno deloval na vseh akcijah KO RK Rače: našim občanom je razvažal hrano in pakete v domove upokojenecv, vselej po svojih najboljših močeh pomagal na vse mogoče načine in v naša skupna prizadevanja za olajšanje težav ljudi v stiski nesebično vložil ogromno energije ter nešteto ur svojega časa.

Dragi Ivan, hvala za vse v imenu vseh nas, aktivistov KO RK Rače.

Potrebujemo vas še naprej in upamo, da kmalu ozdravite. Tedaj bomo še kako veseli vaših ponovnih obiskov v naši KO RK Rače.

Do takrat pa vas s spoštovanjem in nadvse lepo pozdravljam in pozdravljamo ter pošiljamo najboljše želje!

Ivan Hauptman

Zlatka NAPAST,
predsednica

Ekzotika (vsaj) na krožniku

Ker nam jo je epidemija tako grdo zakuhala in nam nazadnje kar neprekinjenih osem mesecev stala na prstih (do 15. 6. 2021), se najbrž lahko tudi največji turistični navdušenci in svetovni popotniki (vsaj še letos) pod nosom obrišejo za kakšne bolj oddaljene počitnice in dopuste. Na srečo obstaja nekaj alternativ, s pomočjo katerih si lahko – seveda z nekaj domišljije – vseeno predstavljamo, da ležimo kje v debeli senci in mežikajoče gledamo palme, kako njihove krošnje poplesujejo v lahnem vetriču in nas varujejo pred prevročimi sončnimi žarki.

Eden od teh preprostih načinov je, da si ekzotiko prikličemo kar na krožnik. Zadostujejo že mandarine, banane in kivi, pa nož ter nekaj kreativne žilice.

Sadje je zdravo – naj vam tekne, kreacija pa da navdih, da še sami ustvarite kaj podobnega ali s svojimi idejami videno celo presežete! In če temu bo tako, se seveda priporočamo, da izdelek fotografirate in ga delite z nami.

S. A.

DRUŠTVO VINOGRADNIKOV RAČE - FRAM

Po dveh desetletjih smo ponosni na dosežke

• Naša vina smo ocenjevali že dvajsetič

Že dolgo je znano, da na našem vinogradniškem območju pridelujemo dobra vina. A narava vsako leto ponudi nekoliko drugačne pogoje, zato se vina od leta do leta med seboj razlikujejo. Tudi vinogradniki-vinarji praviloma nekaj spremenimo, izboljšujemo v predelavi grozdja in nege vina. Vse to se v končni fazi odraža v okusih vin posameznih vinskih letnikov.

Z društvenim ocenjevanjem vin preverjamo njihovo kakovost. Za trgatve letnika 2019 (zaradi epidemije) lani naše društvo vinogradnikov ni organiziralo ocenjevanja vin.

Letošnje ocenjevanje je bilo jubilejno – dvajseto. Že drugič je bilo opravljeno v novih, lepo urejenih prostorih vinoteke v gradu Rače in sicer v petek, 7. 5. 2021. Petčlansko strokovno komisijo za ocenjevanje vin je vodila Tadeja Vodovnik Plevnik iz KGZ Maribor, pri delu pa so ji pomagali Marko Breznik, Marko Cesar, Robi Greif in Andraž Greif.

Komisija je ocenjevala vzorce vin po standardni 20-točkovni metodi. Zaradi omejitvenih ukrepov v zvezi s covidom-19 je ocenjevanje lahko spremljalo le nekaj vinogradnikov/ic. Ti so z zanimanjem spremljali ocenjevalce, kako so si ogledovali barvo vin, vonjali vina, jih pokušali in premišljevali, preden so napisali oceno.

Ocenjenih je bilo 57 vzorcev. Za vinski letnik 2020 je mogoče reči, da je povprečen.

Po končanem ocenjevanju vin so člani strokovne komisije podali kratke komentarje k ocenam posameznih sort. Poudarili so, da so naša vina lepa, kakovostna, dobra, malo podpohorsko posebna, srednje aromatična, z malo manj alkohola kot prejšnja leta, sveža in prijetno pitna. Še posebej dobri so bili laški rizlingi, sauvignoni in letos

še renski rizlingi. Kljub manjšim napakam v nekaterih vzorcih (SO₂) smo lahko zadovoljni z doseženimi ocenami. Člani komisije so nam zaželeli, da pridelamo dober oziroma še boljši vinski letnik 2021.

Strokovna komisija za ocenjevanje vin letnika 2020 pri svojem delu

Skupna povprečna ocena naših vin letnika 2020 je znašala 18,18 točke (predlani 18,14). Po tej oceni smo v skupini najvišje ocenjenih vin na društvenih ocenjevanjih v Podravju. Največ je bilo vzorcev svežih suhih in polsuhih vin, kar je skladno s trendi na vinskem trgu.

Najvišje ocene pri sortah vin z dvema ali več vzorci so dosegli: * za belo zvrst 18,10 Vino Greif * za Laški rizling 18,23 Tomislav Pokrivač in Vino Greif * za Sivi pinot 18,20 Janez Lešnik * za Chardonnay 18,23 Ivo Mihalič * za Kerner 18,40 Jože Lunežnik * za Renski rizling 18,23 Mladen Stoilkovič * za Sauvignon 18,37 Vino Greif * za Rumeni muškat 18,27 Rok Stožer * za mešano rdeče 17,67 Peter Brdnic * za Modro frankinjo 18,23 Vino Greif.

Dobitniki diplom

Vsem vinogradnikom in vinogradnicam iskreno čestitamo za dosežene ocene, z željo in spodbudo za pridelavo še boljših vin v prihodnje.

• Naših 20 let še malo drugače

Društvo vinogradnikov Rače - Fram torej letos praznuje 20 let obstoja in delovanja.

Našo okroglo obletnico smo počastili s posebno proslavo v okviru praznovanja občine Rače - Fram in promocijo naših vin na grajskem dvorišču oz. v vinoteki.

Ker se je že velikokrat izkazalo, da gresta vinska kapljica in literatura lepo skupaj, sem skušal to dokazati tudi s tem zapisom:

Udeleženci letošnjega občnega zbora in nagovor župana Branka Ledineka • vse foto: Benjamin Fras

Društvo letos praznuje 20 let uspešnega delovanja in nenehnega napredovanja.

Veselo se izobražujemo, da vse lepo v vinogradu in v kleti postorimo, da vino prav negujemo.

A vsako leto še kam potujemo, da druge vinogradnike in vinogradnice srečujemo.

Ja, poleti se postavitve klopotca veselimo in pričetek mehčanja grozdja proslavimo.

Se v jeseni ob trgatvi radostimo in čakamo, da se v sodih zgodijo čudne reči, ko mošt žubori.

Enkrat v novembru še družno martinujemo in že mlado vino ocenjujemo.

Tudi naša vina smo že 20-krat ocenili in tako 'uradno' ugotovili, kakšna smo in kakšna bomo pili.

Letos smo naše aktivnosti upočasnili, manj se srečujemo, ker se proti covidu-19 borimo.

Edino vinograd je še vedno tak, da nam vrača vložen trud kot poštenjak.

Tu imamo hladne kleti, v njih veliko dobrih vin, na našo 20. obletnico pa naj ostane lep spomin!

Tone KOLAR

Pohorska idila

*Ko v jutru sonce posije,
vidi se Dravo,
kako leno se vije.*

*Srebrna, kot s svilo prežeta,
obala je njena
v zeleni žamet odeta.*

*Spremlja jo širna ravan,
kjer vsak dom je s cvetjem obdan.*

*Tam gor' pri Treh žebli in dalj
pohorski gozdovi šumijo
in tiho pod težo mnogih viharjev ječijo.*

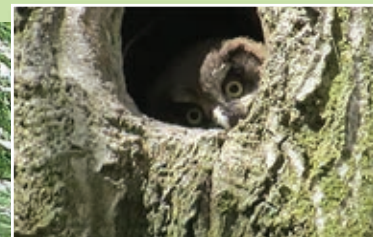
*V tem mogočnem hribovju,
dišečem smrekovju,
sliši se petje ptičkov vseh vrst -
živ-žav, živ-žav, uhu, ku-ku, ku-ku ...*

*V tem rajju se divji petelin
na sebi lasten način oglašča,
njegov glas in stas
sta za vsakogar paša.*

*Še jeleni in srne
kraljujejo v tem gozdu,
a njih je kraljica le
'zlata lisica'.*

*Zvečer pa, ko sonce zaide,
se v gozdu stemni
in živ-žav umiri.*

Jolanda Želj Erhard

ČEBELARSKO DRUŠTVO RAČE

Hladna in deževna pomlad ni dober obet

• Vreme ga pošteno lomi!

Lani ta čas sem pisala, kako vremensko žalostno pomlad imamo - dež in mraz, oster veter itd. Vreme sploh ni bilo primerno, da bi čebele prišle iz panjev in si nabirale hrano.

Žal pa je bila pomlad 2021 še veliko slabša od lanske. Dalj časa je bilo mrzlo in deževno; še sedaj, ko to pišem (v začetku junija), ni toplo. Vmes smo doživeli tudi noč, ko je po vsej državi stisnil hud mraz, ki je pomoril vse cvetoče sadovnjake, plodno grmičevje, kmetijske pridelke, povrtnine, celo jagode so pomrzile. Vse to so najbolj čutile čebele. Ni bilo cvetja, da bi kaj nabrale za hrano, sploh ne za zalogo. Da niso umrle, jih je bilo potrebno hraniti. V maju jih je presenetil še sneg, ki ga je potrebnost vse do nižin. Na Kredarici ga je zapadlo celo nad 5 metrov, česar ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Temu primerno je mrzlo tudi v dolini, spremlja nas dež na dež. Tako uboge čebele, kolikor niso pomrle, zgolj životarijo. Včasih smo v maju že dvakrat točili med, cvetličnega in akacijevega, v juniju že kostanjevega. Letos do 15. junija še nič.

• Znova mogoča tudi srečanja čebelarjev

Po epidemiji in obdobju najstrožjih ukrepov se je v tem času vendarle malo sprostito družabno življenje. Čebelarska zveza Slovenije je imela letošnji 70. občni zbor 20. maja, na svetovni dan čebel. Dogodek je potekal kar zunaj, na prostem. Ob tej priložnosti je kmetijski minister, glede na slabe razmere, čebelarjem obljubil pomoč.

V petek, 22. maja 2021, smo imeli občni zbor tudi čebelarji ČD Rače.

Utrinka z občnega zbora • foto: Zdenko Korošec

Po letu in pol premora smo imeli povedati veliko stvari in aktualnosti so ostale še za naslednje sestanke, ki jih bomo imeli po stari navadi prvo nedeljo v mesecu (v prostorih gradu).

11. junija 2021 so se čebelarji udeležili nadomestnega tradicionalnega slovenskega zajtrka v obeh šolah in vrtcih v občini Rače - Fram.

V petek, 11. 6. 2021, smo bili vabljeni na občni zbor čebelarjev v Slovensko Bistrico.

V okviru praznika naše občine smo imeli 12. 6. 2021 dan odprtih vrat v gradu Rače.

V soboto, 19. junija 2021, smo se udeležili 18. čebelarskega praznika, četrtega praznovanja svetovnega dne čebel in 100-letnice Čebelarskega društva Lovrenc na Pohorju. Komaj bomo uskladili vse obveznosti v zvezi z obiskom družabnih dogodkov, ki so prej zaradi korone odpadli.

• Medeni pridelki: cvetni prah ali pelod

Z zapisom v prejšnji številki Novic sem obljubila, da se bom naslednjič posvetila medenim pridelkom. Tokrat je na vrsti cvetni prah ali pelod, ki ga nabirajo čebele na cvetovih rastlin.

Tega zgnetejo z nekaj medu in encimov v grudice, ki so različne barve, odvisno od rastlin, ki jih čebela oprahuje. Prah vsebuje 20 % beljakovin, 30 % ogljikovih hidratov, 5 % maščob, 7 % rudninskih snovi, razne pigmente, vitamine, aminokislino, kalij, fosfor in vitamine A, B, C, D, K. Prah hranimo v zamrzovalniku ali v temnem prostoru ter v zaprti posodi.

Cvetni prah je učinkovito sredstvo pri prebavnih motnjah, uravnava delovanje črevesja, krepi imunski sistem, spodbuja nastanek belih in rdečih krvničk ter hemoglobina, preprečuje bolezni srca, raka in upočasniti staranje, spodbuja boljše razpoloženje in delovanje možganov, krepi vid, pomaga pri premagovanju stresa in virusnih obolenj, pri moških preprečuje bolezni prostate in blaži vnetja.

Cvetni prah uživamo najbolje na tešče s čajem ali drugo tekočino. Priporočljivo je užiti dve žlički medu dnevno. Pri zdravljenju strokovnjaki priporočajo 30-40 gramov medu dnevno in šicer na tešče (*vir informacij: gradivo o zdravstvu od ČZDM*), veliko pa povedo tudi lastne izkušnje.

Naj medí!

Nada HERGAN

KO ZB za vrednote NOB Fram

Častitljivi jubilej naše članice Ane Pokrivač

V vrstah Krajevne organizacije Zveze borcev za vrednote NOB Fram je vse manj starejših članov, ki so bili priče dogodkov druge svetovne vojne, pa vendar še jih je nekaj, ki se ponašajo s častitljivimi leti.

Tako je 28. 5. 2021 članica naše organizacije Ana Pokrivač praznovala **90. rojstni dan**. Tistega dne smo se člani izvršilnega odbora Zdravko Grafenauer, Minka Golavšek, Ludvik Skrbič in Zdenka Čretnik na prekrasno jutro podali v vasico Morje, natančneje na Pokrivačevo domačijo na Brezovec. Slavljenka Ana (po domače Nuša) nas je s sinom Darkom in njegovo družino lepo sprejela. Vidno se je razveselila našega obiska in iskrenih čestitk ter voščil ob visokem osebnem jubileju.

Posnetek obiska pri slavljenki • foto: Darko Pokrivač

Druženje je potekalo v prijetnem vzdušju, prežetem z obujanjem premnogih spominov na pretekle čase in dogodke, ki so se v času druge svetovne vojne dogajali na framskem območju. Beseda je tekla tudi o tem, da je bila slavljenka rojena v družini Vabič, katere člani so bili zavedni Slovenci, ki so aktivno sodelovali s partizani. Po vojni se je poročila z Matevžem na Pokrivačevo domačijo, kjer je bil leta 1944 ustanovljen prvi odbor OF na framskem območju. O tem dogodku priča tudi spominska plošča na domačiji. Po izdaji Pokrivačeve hiše so Nemci odvedli Matevževega očeta in mamo v taborišče, od koder se v številni krog nepreskrbljenih otrok nista nikdar več vrnila. Tudi Anin mož Matevž je bil v vojni huje poškodovan in je posledice tedanje poškodbe nosil vse nadaljnje življenje.

Na koncu našega prijetnega snidenja je slavljenka povedala, da ji, kljub nekaterim zdravstvenim težavam, dandanes ni huđega. Starost preživlja lepo in umirjeno v krogu sinove družine, kjer je deležna pomoči in spoštovanja. Mnogo pozornosti in druženja pa ji namenja tudi hčerka Darinka, ki jo redno obiskuje.

Ob slovesu smo ji zaželeli predvsem zdravja in skorajšnjega vnovičnega snidenja.

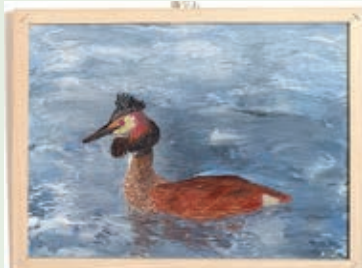
*Zdenka ČRETNIK,
predsednica*

KULTURNO DRUŠTVO STUDENCI MARIBOR

Vabilo na ogled razstave 'Krajinski park Rače'

Vabimo vas na ogled likovne razstave KD Studenci Maribor (med člani smo tudi predstavniki iz naše občine), ki smo jo poimenovali Krajinski park Rače.

Razstavljamo: Zlatka Albreht, Michael Blocher, Marta Drozg, Vincenc Holc, Ivan Komel, Anka Kante, Ivan Lužnik, Marjan Marksl, Srečko Mesarec, Nada Namestnik, Rozika Ogorevc, Peter Plavčak, Valentina Plemenitaš, Jolanda Pušnik, Szilvia Rath, Draga Reichenberg, Marta Rep, Mira Senekovič, Branka Sternad, Ivan Šalamon, Marjana Šket, Andreja Tusolin in Mira Uršič.

Nekaj razstavljenih likovnih del na tematiko krajinskega parka Rače

Razstavljena likovna dela bodo predvidoma na ogled do 4. avgusta 2021 in sicer v Beli dvorani gradu Rače, kamor vas na ogled vabimo vsak delovnik od ponedeljka do petka (v dopoldanskem času).

Prijazno vabljeni!

Rozika OGOREVC

**Naša oaza miru:
Krajinski park Rački ribniki -
Požeg skozi foto objektiv**

Foto: Dušanka Kaloh

Foto: Dejan Bordjan

PISALI STE NAM

Novost v občini Rače - Fram: Pravna pisarna Kotnik

Bogate izkušnje in strokovno znanje so zagotovilo za vaše zadovoljstvo, ko potrebujete pravno pomoč

V prenovljeni stavbi na Grajskem trgu 2 v Račah (ob osnovni šoli) je vrata odprla Pravna pisarna Kotnik. Prebivalci občine Rače - Fram in drugi, ki želijo poskrbeti za svoje pravne zadeve ali potrebujejo nasvet, torej nimajo več daleč do strokovnega pravnega mnenja ali pravne pomoči.

Za stranke je zagotovljen dovolj velik parkirni prostor, poskrbljeno je tudi za dostop za invalide oziroma osebe na vozičkih.

Pisarno vodi mag. Karmen Kotnik, ki sem si vrsto let nabirala izkušnje in dopolnjevala svoje znanje tako v zasebnem kot v javnem sektorju. 20 let dela v pravu, od tega 10 let opravljanja funkcije direktorice občinske uprave mi omogoča, da vam lahko pomagam z nasveti in končnimi rešitvami na naslednjih pravnih področjih:

- dedno pravo (oporoke, zapuščinski postopki, dedni deleži, ...),
- delovna razmerja (svetovanje delavcem in delodajalcem, priprava aktov, pogodb o zaposlitvah, prenehanje delovnih razmerij, ...),
- gospodarsko pravo (svetovanje podjetjem in posameznikom pri statusno pravnih vprašanjih, priprava aktov, pogodb),
- izvršilno pravo (priprava opominov, predlogov za izvršbe, ugovorov, pomoč pri izterjavah, ...),
- prekrškovno pravo (vložitev pravnih sredstev zoper plačilne naloge, pomoč v prekrškovnem postopku, ...),
- civilno in pogodbeno pravo (priprava vseh vrst pogodb – prodajna, darilna, služnostna, najemna, o poslovnem sodelovanju, ...),
- nepremičninsko pravo (pridobitev podatkov iz zemljiške knjige, sestava vseh vrst pogodb v zvezi z nepremičninami, vodenje postopkov odmer davkov pred FURS, urejanje vpisa v zemljiško knjigo, ...),
- pravo javnih naročil (svetovanje v zvezi z javnimi naročili, priprava razpisne dokumentacije, izpolnjevanje razpisne dokumentacije, pridobivanje finančnih sredstev na podlagi razpisov, ...),
- upravno pravo (pravna pomoč in svetovanje v davčnih postopkih, v upravnih postopkih, v postopkih pred državnimi organi, sestava vlog, pridobivanje dokumentacije, ...),
- administrativne in pisarniške storitve (pomoč in podpora pri administrativnih in pisarniških storitvah, kot so dopisi, opomini, interni predpisi, ...),
- mediacija (po Družinskem zakoniku).

Pri svojem delu se strankam individualno posvetim in zanje najdem najbolj optimalne pravne rešitve v različnih življenjskih in poslovnih situacijah ter odločitvah. Moj cilj je vzpostaviti odnos medsebojnega zaupanja s stranko. Zavezana sem najvišjim profesionalnim in etičnim standardom.

V kolikor potrebujete pravno ali poslovno storitev, ponudbo ali imate le vprašanje, si rezervirajte termin ali me obiščite, z veseljem vam bom pomagala.

Naslov: Pravna pisarna Kotnik, Grajski trg 2, Rače.

Kontakti:

- telefon: +386 31 377 057
- e-naslov: info@pravnapisarnakotnik.si
- spletna stran: www.pravnapisarnakotnik.si

mag. Karmen KOTNIK

ZAHVALA

V Novicah št. 88-1/2021, ki so izšle letos pomladi, smo v rubriki 'Pisali ste nam' objavili tudi zares prisrčno pohvalo našemu občinskemu časopisu in celotni Občini Rače - Fram, ki jo je na naslov uredništva Novic poslala Fani N. Horvat iz Maribora.

Presenečeni in veseli pa smo bili tudi odziva kar nekaj naših občank in občanov, ki so nas, ko so zapis prebrali, poklicali ali nam napisali e-sporočilo ter dali vedeti, da se s pohvalo imenovane povsem strinjajo in si še naprej želijo, da bi Novice ostale takšne, kot so.

Iskrena hvala vsem!

Uredništvo

Majasaza

V Račah nov masažni salon – povabljeni!

Za vas se je z 12. aprilom 2021 v Račah odprl nov masažni salon z nazivom 'Majasaza'.

Odprtju salona je botrovala večletna želja po samostojni poti, kjer bi lahko uporabila in nadgrajevala izkušnje, ki sem jih dotlej pridobivala kot zunanja sodelavka v enem izmed mariborskih hotelov.

Masaža blagodejno vpliva na telo in duha. Vedno večji stres, ki je spremljevalec današnjega hitrega tempa življenja, je potrebno obvladovati na različne načine; klasična masaža telesa je zagotovo eden izmed teh. Masaža pa ne pomaga samo pri obvladovanju stresa, ampak tudi pri bolečinah v hrbtu, vratu in ostalih delih telesa, pri sproščanju mišic in živčevja, hkrati pa izboljšuje prekrvavitev. Primerna je za vse starostne skupine ljudi.

Masaže, ki jih izvajam, so predvsem klasične oz. švedske masaže. Nekatere imajo poudarek na sprostitvi, druge na intenzivnosti; to je odvisno od želja posamezne stranke, njenega počutja in pričakovanj, o čemer se predhodno pogovorimo.

V Majasazi izvajam krajše masaže – masiranje stopal traja 20 minut, masaže hrbta pol ure, kombinacije masaž hrbta, rok in vratu ali hrbta, nog in stopal zahtevajo 45 minut časa, pri masaži celotnega telesa pa se vašemu dobremu počutju posvečam od 60 do 90 minut. Cene storitev se gibljejo med 8,00 in 30,00 evri.

Prav tako je možen nakup darilnih bonov, saj verjamem, da je darilni bon za masažo praktično, lepo, predvsem pa osebno in koristno darilo.

V okviru programa 'Zdravje na delovnem mestu' izvajam masaže tudi za podjetja. Vse več vodstev podjetij se namreč zaveda, da so prav zaposleni njihova največja vrednost, zato se v prizadevanjih za zdravje in dobro počutje ljudi na delovnih mestih odločajo za različne ugodnosti in bonitete, sama pa njihovim zaposlenim ponujam masaže po pogodbenih individualnih cenah.

V kolikor sem vas prepričala, vas vabim na obisk in sprostitev na Ljubljansko cesto 53 c v Račah (dostop omogočen iz Gortanove ulice). Svoj termin lahko rezervirate na gsm 031/571-737 ali preko e-pošte: majasaza.salon@gmail.com. Najdete me tudi na facebooku pod nazivom Majasaza. Delovni čas je ob popoldnevih (po dogovoru).

Veselimo se vašega obiska!

*Majasaza, masažni salon
Maja KOSAR s.p.*

97 let Jelislave Romih z Ješence

15. maja 2021 je visok življenjski jubilej - 97. rojstni dan - praznovala naša draga mama Jelislava Romih z Ješence 9.

Njeni trije otroci (sama hčerke) smo ji, skupaj z vnuki in pravnuki, pripravili praznovanje ter presenečenje v Domu Danice Vogrincec Maribor, kjer biva zadnje desetletje. Bila je zelo ganjena in vesela.

Naša mama se kljub temu, da jo le tri leta ločijo do stotice, dobro počuti in veseli vsakega novega dne.

Hudomušno pove, da se še ne bo kar tako vdala, kar je tudi naša iskrena želja.

Vse dobro ji želimo!

Darja MOHOR

Območje Nature 2000 ni motokros proga!

Ustavimo brezvestno vožnjo z motokros motorji v krajinskem parku Rački ribniki-Požeg

Brezvestno uničevanje narave doživljamo tudi v občini Rače - Fram in to celo tam, kjer bi najmanj pričakovali: v krajinskem parku Rački ribniki-Požeg.

Vztrajno kršenje cestnoprometnih in drugih predpisov v zvezi z vožnjo v naravi, še zlasti z motokros motorji, verjetno dosega svoj vrhunec, ko se nevezgogeni posamezniki silijo v okolje, ki je celo zakonsko zaščiteno in bi ga morali negovati kot tisto najdragocenejše, kar imamo in nam je še preostalo. Če kaj, potem so to nesporno krajinski parki!

Kros motorji ne sodijo niti na cesto, kaj šele v naravo, ampak zgolj na poligone, ki so temu namenjeni. Podenje z neregistriranimi vozili usodno uničuje podrast v gozdovih in kmetijske površine, za nameček pa voznja z njimi presega dovoljene ravni hrupa in tudi fizično ogroža nič hudega sluteče obiskovalce parka, željne miru, sprostitve in uživanja v lepotah, ki jih nudijo redka in dragocena področja neokrnjene narave.

*Dva ekstrema krajinskega parka: mir in idila ter vse prej kot mir in idila
(fotografija desno je simbolična – vir: splet, a takih prizorov tudi pri nas ne manjka)*

Vse se začne z osebno kulturo, žal pa živimo v družbi, kjer niti starši ne znajo poskrbeti za pošteno vzgojo, k čemur velja dodati še, da so državni predpisi na tem področju preblagi. Potrebna je odločna podpora občank in občanov. Pomagajte ustaviti nekulturo, nespoštovanje predpisov, pomagajte ohraniti naravno okolje in kvalitetno življenje brez hrupa in uničevanja tistega, kar je najdragocenejše!

Policijska postaja v Račah je s problematiko seznanjena in se trudi ukrepati. Zato naprošamo, da ji pomagate tako, da vsakič ob primeru vožnje motokros motorjev v našem krajinskem parku pokličete na telefonsko številko 113 oziroma na (02) 607 38 00.

Hvala, ker vam je mar in ohranjate naravo!

Aleksander ZIDANŠEK
Ekološka iniciativa Rače

Napoved razstave v Račah

Razstava likovnih del z mednarodne likovne kolonije Duplek art 12

Mednarodna likovna kolonija Duplek art 12 je potekala od 4. do 7. junija 2021 in sicer v organizaciji LHD RAY & CO ter pod taktirko avtorja tega zapisa. Glede na epidemiološko stanje je bilo zelo težko določiti pravi termin (zaradi prihoda umetnikov iz tujine).

Tudi lani smo izpeljali dve likovni koloniji. V prvem delu je sodelovalo preko 30 slikark in slikarjev iz Slovenije, umetniki iz tujine pa, žal, niso mogli prečkati meje. V upanju, da se bo stanje v nekaj mesecih popravilo, sem čakal tujce, vendar tudi v drugo ni uspelo, zato sem pripravil slikarsko-kiparsko kolonijo.

Do sedaj so v naših projektih sodelovali umetniki iz 23 držav.

Tako so na naših tleh v likovnem smislu sodelovale že Japonska, Nepal, Peru, Kuba, Katar, Ukrajina, Turčija, Češka, Slovaška, Poljska, Rusija, Nemčija, Švica, Avstrija, Italija, Bolgarija, Madžarska, Makedonija, Črna gora, Srbija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina ter seveda Slovenija.

Likovna kolonija Duplek art je ena največjih v tem delu Evrope po številu udeležencev, številu dni (4-5) in številu sodelujočih držav.

Rajko Ferk (prvi z leve) je upravičeno ponosen na mednarodno udeležbo na likovni koloniji

Prvi dan je bil namenjen ogledu lokalnih znamenitosti. Na gradu Vurberk so nas pričakali Lukasovi frajtoneri, po večerji pa rock koncert skupine Rock Gallery.

Živahna glasbena dogajanja

Sobota in nedelja sta bili namenjeni ustvarjanju. Nastala so odlična likovna dela.

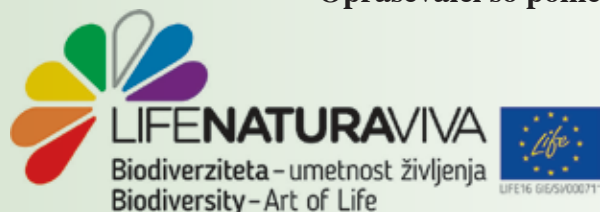
Mi smo uživali v ustvarjanju in verjamem, da boste nad nastalimi stvaritvami navdušeni tudi občani občine Rače - Fram!

Vabljeni na ogled!

Rajko FERK

Spoznajmo čmrlje in čebele samotarke

Opraševalci so pomembni za našo prehransko varnost

Ko govorimo o opraševanju, največkrat pomislimo samo na medonosno oziroma kranjsko čebelo. Ta je pomembna opraševalka, a še zdaleč ni edina. Vsaj polovico opraševanja v kmetijstvu namreč opravijo divji opraševalci, v naravi pa je njihov delež še precej večji.

Opraševanje žuželk je pomembno tako za kmetijstvo kot naravo oziroma biodiverzitetu. Potrebuje ga namreč približno 80 % kmetijskih in divjih rastlin. Opraševanje ne vpliva samo na količino, ampak tudi na kakovost hrane. Ugotovili so, da se na cvetovih, ki so bolj oprašeni, razvijejo ne le večji, ampak tudi lepši, bolj obstojni in bolj hranljivi plodovi.

• Divji opraševalci zmorejo več

Poleg medonosne čebele, ki je najbolj znana opraševalka, je bilo v Sloveniji doslej najdenih še več kot 570 vrst divjih čebel. Mednje sodijo čmrlji in čebele samotarke. Čmrlje gotovo poznate, verjetno pa ne veste, da v Sloveniji živi kar 35 vrst. Podobno kot medonosna čebela tudi čmrlji živijo v družinah, ki jih sestavljajo matica, delavke in del leta tudi samci. So pa družine čmrljev veliko manjše in štejejo največ nekaj sto osebkov, medtem ko je v čebelji družini več deset tisoč delavk. Druga razlika pa je, da so čmrlje družine kratkotrajne. Nastanejo pomladi in najkasneje jeseni propadejo. Pri čmrljih namreč prezimijo samo v zadnjem letu izlegle matice. Vsi čmrlji, ki jih vidimo zgodaj pomladi, so torej matice.

Nasprotno pa večina drugih divjih čebel živi samotarsko. Vsaka čebela skrbi za svoje gnezdo, ki je v luknji v lesu, v votlem rastlinskem stebelu ali tleh. V gnezdu samica pripravi zalogo hrane in odloži jajčeca, nato pa ga zapečati in skrb za potomstvo je tako zaključena. Pri večini vrst nova generacija iz gnezda izleti šele naslednje leto. Divje čebele so zelo raznolike. Najmanjše so velike samo tri milimetre in jih zlahka spregledamo, največje lesne čebele pa kar 25 mm.

Čmrlji in čebele samotarke so izvrstni opraševalci. Čmrlji na prvi pogled delujejo nerodni in počasni, a v resnici ni tako. Če jih opazujemo, vidimo, da so zelo hitri. V enakem času oprašijo dva do štirikrat toliko cvetov kot čebele, kljub hitrosti pa na cvetu pustijo več cvetnega prahu, kar je za opraševanje najpomembnejše.

Cvet lahko tudi stresejo, kar še izboljša opraševanje, pri nekaterih rastlinah (npr. paradižniku) pa je to nujno. So tudi zelo marljivi, oprašujejo od zgodnjega jutra do poznega večera. En čmrlj tako opravi veliko več dela kot ena čebela. Tudi čebele samotarke so izjemno učinkovite. Ena samotarka lahko opravi delo kar stotih medonosnih čebel.

Zemljski čmrlj

• Pomagajmo opraševalcem

Spremembe v okolju so opraševalce v zadnjih desetletjih zelo prizadele. Pisanih cvetočih travnikov je vedno manj. Ogrožajo jih tudi nepravilna uporaba pesticidov in bolezni. Čmrlji in čebele samotarke tudi vedno težje najdejo primerno mesto za gnezdenje.

Opraševalcem moramo zagotoviti hrano, prostor za gnezdenje in zdravo okolje. Ključno je ohranjanje pisanih cvetočih travnikov, ki so najpomembnejši življenjski prostor opraševalcev. Tako bodo imeli hrano tudi potem, ko bo sadno drevje odcvetelo. Na takih travnikih mnogi opraševalci tudi gnezdi. Samotarkam lahko pripravimo tudi gnezdilnice. Prehranske razmere lahko izboljšamo tudi s sejanjem medovitih rastlin. Če uporabljamo fitofarmacevtska sredstva, pa moramo ravnati strogo v skladu z navodili. Le tako bodo opraševalci lahko še naprej opravljali svoje pomembno poslanstvo.

Več informacij o opraševalcih in biodiverziteti najdete na spletni strani projekta Life Naturaviva, Biodiverziteteta – umetnost življenja.

NACIONALNI INŠTITUT ZA BIOLOGIJO
dr. Danilo BEVK

OBČINA RAČE - FRAM; 22. občinski praznik – nagrajenci 2021

(foto utrinka z osrednje prireditve, 21. junija 2021)

• PREJEMNIKI ZLATIH ŽUPANOVIH PETIC:

iz OŠ Rače: Robert Koren, Matija Leva, Lukas Aleksander Zidanšek, Kaja Gorkič,
Nina Gorkič, Enej Marčič, Eva Simonič, Zoja Strmšek, Tjaž Šalamun,
Lukas Vek, Lana Voglar;

iz OŠ Fram: Minka Babič, Miha Gorše Pihler, Zoja Helbl, Manca Karo, Maja Voglar
Rodošek, Maša Belas, Anej Grujič, Eva Lah, Tinkara Škrinjar

• PREJEMNIKI PRIZNANJ ŽUPANA:

Marija Pečovnik, Zvonimir Stanko, Vlado Petrovič, Jože Lešnik, Martina Pauman,
Mojca Petelinšek, Marjan Plečko, Nada Čelofiga, Vito Žuraj, Simona Napast,
Milan Bela, Koncertna dejavnost KUD Rače, Vladimir Frangež

• PREJEMNIK SPOMINSKE PLAKETE:

Majda Vake, Slavko Osebik, Vokalna skupina Virtus

ISKRENO ČESTITAMO!

(Več o prireditvi in nagrajencih v prispevku na straneh 32-35)

Pozdrav poletju 2021

Na koledarju je junij in po letošnji mrzli pomladi vendarle lahko za nekaj mesecev izklopimo gretje.

Pojdimo v debelo senco in z osvežilno pijačo v roki pred močnim soncem poiščimo prijetno zavetje.

Izpod slamnika se veselo ozrimo naokrog in občudujemo raznoliko, dehteče, živo pisano cvetje.

Prisluhnimo šelestenju listja v lahнем vetriču ter spremljajmo lahkotno letanje ptic in njihovo petje.

Kajti: napočil je tisti težko pričakovani čas, ko - če nam služi zdravje, ki je naše največje imetje -, lahko uživamo počitnice, si privoščimo dopuste, zato dovolimo, da nas v polnosti razvaja poletje.

S. A.

Želimo vam prijetno poletje!